

גרינברג ושות' - רואי חשבון
Greenberg & Co. - C.P.A. (sr.)

מוטטה גור 7, פארק אולימפיה, בנין C, ת.ד. 7133 פ"ת 4917002 | טל: 073-7374374 | פקס: 073-7374384

חוזר מקצועי לשנת 2022 והנחיות לקראת עריכת הדוחות הכספיים לשנת הכספים 2022

(החוזר נמצא גם באתר האינטרנט של משרדנו בכתובת
www.green-cpa.com)

תוכן העניינים

- 1. הכנות לעריכת הדוחות הכספיים לשנה המסתיימת ב-31.12.22** - 1 -
- א. פעולות בקשר לספירת המצאי, המזומנים, והממסרים לגביה - 1 -
 - ב. עדכון הרישומים בספרים - 1 -
 - ג. משכורות, ניכויים והוצאות נלוות - 1 -
 - ד. תשלומים ע"ח מס באמצעות ניכוי במקור - 1 -
 - ה. ניכוי מס במקור מתשלומים לאחרים - 1 -
 - ו. הוצאות שאינן מוכרות לצורכי מס - "הוצאות עודפות" - 2 -
 - ז. מס ערך מוסף - 2 -
 - ח. מלאי חומרי גלם, תוצרת בעיבוד ותוצרת גמורה - 2 -
 - ט. רכוש קבוע ופחת - 2 -
 - י. חישוב הפרשות - 2 -
 - יא. התאמת חשבונות ואישורי יתרות - 3 -
 - יב. פרטים על חשבונות המנהלים ובעלי המניות - 3 -
 - יג. פירוטים לתאריך המאזן - 3 -
 - יד. מאזן בוחן - 3 -
 - טו. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות אחרות - 3 -
 - טז. מערכת אל-פסק - 3 -
 - יז. רישום מס. עוסק מורשה של ספקים - 3 -
 - יח. רשימה מרכזת של מסמכים שיש להכין לצורך הכנת הדוחות הכספיים : - 3 -
 - יט. הכנה להצהרת הון - 4 -
 - כ. הודעה על תחילת התעסקות - 5 -
- 2. מפקד המלאי – ליום 31.12.22** - 5 -
- א. מועד המפקד - 5 -
 - ב. עריכת המפקד - 5 -
 - ג. חישוב שווי המלאי - 6 -
 - ד. שמירת הרשימות - 6 -
- 3. נתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2022** - 6 -
- א. כיבודים במקום העסק - 7 -
 - ב. אירוח - 7 -
 - ג. מתנות - 7 -
 - ד. הוצאות אשל בארץ - 7 -
 - ה. הוצאות נסיעה ואשל בחו"ל - 8 -
 - ו. הוצאות ביגוד - 9 -
 - ז. הוצאות בשל שיחות טלפון (שאינו טלפון נייד) ממקום מגורים - 10 -
 - ח. הוצאות החזקת טלפון נייד (טלפון סלולארי) - 10 -
 - ט. הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן ליחסה לעובד פלוני - 11 -
 - י. זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל תרומות למוסדות ציבור עפ"י סי' 46 לפקודת מס הכנסה (ע"י יחיד) - 11 -
 - יא. שיעור הפחת לגבי מחשבים - 12 -
- 4. נתונים יסודיים לחישוב המס המגיע לשנת המס 2022** - 12 -
- א. מדרגות הכנסה ושיעורי המס (מההכנסה מיגיעה אישית) - 12 -
 - ב. נקודת זיכוי (סעיף 33 א' לפקודת מס הכנסה) - שנתי - 13 -
 - ג. הכנסה מזכה (סעיף 47, 45 לפקודת מס הכנסה) - שנתי - 13 -
 - ד. התקרה השנתית להפרשות לפיצויים ולמרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה (לרבות בשל חבר בעל שליטה) - 15 -
 - ה. תקרת סכומי מענק הפרישה הפטורים ממס - 16 -
 - ו. הפרשות לקרן השתלמות - שנתי - 16 -

- 16 - ז. הטבות הניתנות ע"י מעבידים
- 17 - ח. תשלומים בעד ביטוח רפואת שיניים, זיכויים בשל הוצאות רפואיות
- 17 - ט. הוצאות להחזקת בן משפחה במוסד ותמיכה בילדים נטולי יכולת
- 18 - י. תשלומים לביטוח לאומי בשל הכנסה שאינה ממשכורת
- 18 - יא. מיסוי השוק הפנסיוני
- 28 - יב. פטור ממס על הפרשי הצמדה על הלוואות שנתן בעל שליטה לחברה
- 30 - **5. הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2022**
- 30 - א. שיעורי ההפרשות:
- 30 - ב. תקרה להפרשות לעצמאי שהוא גם שכיר
- 31 - ג. צבירת ותק
- 31 - **6. מתנות - התייחסות מס הכנסה ומע"מ**
- 31 - **7. יחסי עובד מעביד**
- 31 - א. הודעה לעובד
- 32 - ב. הודעה מוקדמת לפיטורים
- 32 - **8. שמירת מערכת החשבונות**
- 33 - **9. הוצאות החזקת רכב – שווי שימוש ברכב**
- 33 - א' (1) החזקת רכב
- 35 - א (2) שווי שימוש ברכב
- 36 - 4. לאוטובוסים ציבוריים ומוניות יוכרו 90% מההוצאות (רכב שסיווגו MI)
- 36 - א (3) ניכוי הוצאות רכב שרכש תאגיד ונרשם על שם אחר במרשם רשות הרישוי
- 37 - **10. מיסוי שוק ההון**
- 37 - מיסוי הכנסות פיננסיות של יחידים (במישור הפרטי) (כולל קיזוז הפסדים בשוק ההון)
- 39 - **11. מיסוי הכנסות שכר דירה למגורים בישראל**
- 41 - **12. עדכון חקיקה - תיקון לחוק הגנת השכר**
- 43 - **13. מס הכנסה- הוראות לגבי בני זוג שיש להם מקור הכנסה משותף**
- 43 - **14. מענק מס הכנסה שלילי**
- 44 - **15. חוק המילואים**
- 46 - **16. מע"מ – דיווח מקוון וציון מספר רישום של קונה על גבי חשבונית מס**
- 47 - **17. עוסקים הרשאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ**
- 48 - **18. 1. החזר מע"מ בגין חוב אבוד ע"י הוצאת הודעת זיכוי מס**
- 49 - **2. הוראות כלליות להוצאת הודעת זיכוי מס**
- 49 - **3. הגשת בקשה להחזר מס תשומות בגין חשבוניות מס שלא נכללו בספרי החברה**
- 49 - **19. מידע לחברה ונושאי משרה, בדבר סנקציות כנגד חברה מפרה**
- 51 - **20. חברות ארנק**
- 51 - **21. משיכות כספים של בעלי שליטה בחברה שבבעלותם-כהכנסת עבודה/דיבידנד**
- 53 - **22. שינויים במס רכישה בגין רכישת דירות מגורים**
- 53 - **23. העברות כספים לחו"ל**
- 53 - **24. התיישנות גביית חובות בביטוח לאומי**
- 54 - **25. מס חברות**
- 54 - **26. תיקוני מס במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו- 2016**
- 56 - **27. תיקוני מס במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018**
- 57 - **28. דגשים למעסיקים – ביקורות פקחי משרד הכלכלה**
- 59 - **29. תכנית חסכון לכל ילד**
- 60 - **30. שכר מינימום ומכסת ימי חופשה**
- 61 - **31. שיעורי הפקדה לביטוח לאומי**
- 61 - **32. החוק לצמצום השימוש במזומן**
- 66 - **33. חובת דיווח לרשות המסים על מקורות המימון לרכישת מקרקעין**
- 67 - **34. היטל על העסקת עובדים זרים**
- 67 - **35. סיוע ממשלתי בעקבות משבר הקורונה**
- 68 - **36. פטור ממס לעיוור ונכה**

- 69 - 37. החזר הוצאות למתנדב במוסד ציבורי
- 69 - 38. העלאת גיל הפרישה לנשים – בהיבט הביטוח לאומי
- 39. הגדלת סכום ההכנסה המרבית לעניין זכאות לקצבת אזרח ותיק (זיקנה), לנשים ולגברים
- 70 - 40. תכנוני מס החייבים בדיווח למס – הכנסה
- 70 - 41. מערכת חדשה לאישורי ניכוי מס במקור
- 71 -

1. הכנות לעריכת הדוחות הכספיים לשנה המסתיימת ב-31.12.22

על מנת לאפשר לנו סיום הביקורת ועריכת המאזן במועדו, נבקשכם להשלים בהקדם את הנושאים הבאים:

א. פעולות בקשר לספירת המצאי, המזומנים, והממסרים לגביה

- (1) להפקיד בבנק ביום האחרון לפעילות העסק או מיד לאחריו את כל יתרת הכספים הנמצאת בקופתכם.
- (2) להכין רשימה של השקים הדחויים והשטרות שימצאו בקופתכם בסוף יום העסקים האחרון כאשר הרשימה תכלול את הפרטים הבאים: מס' השיק או השטר, שם החותם, שם המסב האחרון, הבנק, מועד הפירעון והסכום.
- (3) להודיענו מה הם התאריכים שבהם תבצעו את ספירת המצאי ומה הם הנהלים שנקבעו בקשר לרישום הכניסות והיציאות מה הספירה.

ב. עדכון הרישומים בספרים

לעדכן את כל הרישומים בהנהלת החשבונות. נא לכלול בחשבונות התוצאתיים את כל ההכנסות וההוצאות שהצטברו והשייכים לשנת הכספים שהסתיימה, גם אם טרם נתקבלו או טרם שולמו בפועל. יש לתאם את הרישומים בספרי עזר ובכרטיס המלאי עם הרישום בהנהלת החשבונות.

ג. משכורות, ניכויים והוצאות נלוות

לעדכן את כרטיסי העובדים (טופס 0101, 0114) ולערוך ריכוז שנתי (טופס 0126) של משכורות והניכויים ולהתאימם לרישומי השכר בספרי החשבונות.

יש להקפיד באופן מיוחד על מילוי הפרטים הנוגעים לסוג המשכורת בטופס 101 היינו, אם משכורתו של העובד הינה יחידה או חלקית ובאם יש לו הכנסה נוספת אצל מעביד אחר.

למייין את ההוצאות הנלוות לשכר לפי הסוגים (בטוח לאומי בניכוי השתתפות העובדים, מס מעסיקים, קופות גמל, נסיעות, החזקת רכב, בגדי עבודה, שי לחגים, מזון לעובדים, פיצויים וכד'), ולהתאימם לרישומי השכר ולדיווח לצרכי מס ולערוך ריכוז שנתי.

לקבל אישורים מקופות גמל ופיצויים וביטוחי מנהלים על התשלומים ששולמו להם בשנת המס ולהתאימם לרישום בספרי החשבונות.

ד. תשלומים ע"ח מס באמצעות ניכוי במקור

אם נוכה מס במקור מהתקבולים שקיבלתם מלקוחותיכם, מריבית או מדיבידנד עליכם לרשום את הסכום ברוטו לזכות המשלם ולחייב בסכום המס חשבון "תשלומי מס במקור לש.מ. 2021 עליכם לקבל מהמנכה אישור שנתי (בטופס מקובל) על הסכום שנוכה, או לחילופין לדאוג לכך שבכרטיס הנ"ל יצוין בברור זיהוי של המנכה לגבי כל ניכוי בנפרד.

ה. ניכוי מס במקור מתשלומים לאחרים

במידה והנכם מנכים מס במקור מתשלומיכם לאחרים, עליכם לערוך את הריכוזים השנתיים הדרושים למטרת דיווח לשלטונות המס ולהתאימם לרישומים בספריכם.

תשומת לבכם לעובדה שאי דיוק בפרטי הדוח, המוגש לפקיד השומה בשל תשלומים החייבים בניכוי מס במקור, עלול לגרום לאי הכרה בהוצאה כולה לצורכי מס.

ו. הוצאות שאינן מוכרות לצורכי מס - "הוצאות עודפות"

- (1) לרשום בנפרד ההוצאות שאינן מוכרות לפי סוגיהם.
- (2) לגבי רכב - לרשום בכרטיס נפרד ההוצאות לכל מכונית. (לגבי התרה או אי התרת הוצאות ראה סעיף 9 להלן).
- (3) הוצאות נסיעה לחו"ל, אירוח, כיבודים, אש"ל (בארץ) ומתנות מותרות במגבלות שנקבעו בתקנות וכל הוצאה שאינה מותרת לניכוי לצורכי מס יש לרשמה בנפרד.
- (4) הוצאות בקשר לארוחות לעובדים במקום העבודה יש לרשום בחשבון הוצאות משכורת ונלוות ולא בכיבודים.
- (5) ביחס להוצאות מסוגים אלה שלדעתכם מותרות לניכוי, עליכם לרשום את כל הפרטים הדרושים לשם הוכחת ההוצאה ולשמור על תיעוד כנדרש בתקנות (דוחות על נסיעות ואש"ל, רשימת מקבלי המתנות וכד').
- (6) אם שילמתם מקדמות מס ע"ח "הוצאות עודפות" עליכם לרשמן בחשבון נפרד בשם "מקדמות ע"ח הוצאות עודפות לש.מ. 2021" ההוצאות עצמן שלגביהם שילמתם המקדמות צריכות להיכלל בין הוצאות שאינן מוכרות בחשבון ההתאמה לצרכי מס.

ז. מס ערך מוסף

לערוך התאמה של המחזור החייב בדיווח למע"מ בין הדוחות שהוגשו לרשויות מע"מ לבין הרשום בספרים, כנ"ל גם ביחס למס תשומות. חובה גם לתאם שימוש בתשומות שלא לצרכי עסק, כגון: שווי שימוש במזון לעובדים.

ח. מלאי חומרי גלם, תוצרת בעיבוד ותוצרת גמורה

לדאוג לשמירה נאותה של רשימת המצאי לתאריך המאזן לאחר חישוב שווי ותיאום בין המצאי לפי הספירה ובין המלאי לפי כרטיס המלאי אם לא ניהלתם כרטיס מלאי, נבקשכם לערוך תאום כמותי של תנועת המלאי לפי רישומי הקניות והמכירות בהנהלת החשבונות.

שווי של המלאי נקבע לפי העלות או שווי השוק לפי הנמוך שבהם ועל כן יש להקפיד לציין את בסיס חישוב השווי.

ט. רכוש קבוע ופחת

להשוות את פרטי הרכוש הרשומים בטופס הפחת עם המצאי בפועל. יש לערוך רשימה של הפריטים הרשומים בטופס הפחת ואינם קיימים ולהיפך, כן יש לחשב הפחת השנתית ולרשמו בספרים.

י. חישוב הפרשות

לערוך חישוב הפרשות לפיצויי פרישה, להבראה ולחופשות עובדים שטרם נוצלו לתאריך המאזן. את פיצויי הפרישה המגיעים למנהלים בחברת מעטים יש לרשום בנפרד.

יא. התאמת חשבונות ואישורי יתרות

לערוך או להשלים התאמות של כל חשבונות הבנקים, הספקים, הלקוחות, השקים, הלוואות שנתקבלו וכיוצא באלה וכן לערוך התאמה בין ספרי העזר (ספר קופה, כרטסת מלאי, שקים וכד') והספרים הראשיים. כל פעולה שרישומה מתבקש כתוצאה מההתאמה יש לרשום בספרים. יש לקבל אישורי יתרות או העתקי חשבונות מהבנקים, הספקים, הלקוחות וכד'.

יב. פרטים על חשבונות המנהלים ובעלי המניות

להפריד את הרישומים המתייחסים לחשבונות האישיים של המנהלים ובעלי המניות לרבות הוצאותיהם (החזקת רכב, טלפון וכד'), להמציא נתונים לגבי כל אחד מבעלי המניות מהו סכום המשכורת אשר קיבל בנפרד בחודשים ינואר עד ספטמבר ובנפרד מאוקטובר ועד תום השנה. (לגבי כל תקופה לחוד).

יג. פירוטים לתאריך המאזן

להכין רשימה מפורטת של נכסי העסק הבאים: ניירות הערך המוחזקים בעסק, מטבע זר המוחזק בעסק, שטרות ושיקים, ספירת קופה לתאריך המאזן, הוצאות לשלם, הוצאות מראש, חייבים שונים, עתודה לפיצויים, התחייבויות תלויות שיקים לקבל שהוסבו, ערבויות שניתנו, תביעות שלא נרשמו וכד') ופירוטים אחרים לפי העניין.

יד. מאזן בוחן

לערוך מאזן בוחן לאחר רישום כל הפעולות המתייחסות לשנה שהסתיימה, שיכלול את כל הפעולות הנובעות מהסעיפים שצוינו לרבות אלה הנובעות מהתאמת החשבונות ומפעולות שצוינו לעיל. יש להכין העתק נוסף המיועד לביקורת.

טו. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות אחרות

להכין רשימת כל התביעות שהוגשו כנגד החברה וכן פרוט שאר ההתחייבויות התלויות של החברה הידועות לכם.

טז. מערכת אל-פסק

לפי הוראות מס-הכנסה כל מחשב המשמש לצרכי ניהול חשבונות וכן קופה רושמת חייבים במערכת אל-פסק המונעת מחיקת נתונים בזמן הפסקת חשמל.

יז. רישום מס. עוסק מורשה של ספקים

יש לרשום בכרטיסי הספקים במערכת הנהלת החשבונות את מס. העוסק המורשה שלהם.

יח. רשימה מרכזת של מסמכים שיש להכין לצורך הכנת הדוחות הכספיים:

1. טופסי 106 ו-101 של בעלי המניות.
2. תדפיס השכר לפי חודשים של בעלי המניות.
3. העתק מטופס 126 בצרוף התאמה לספרים.
4. אישורים על הפקדות בקופות גמל, קרנות השתלמות, קופות פיצויים וביטוחי מנהלים.
5. אישורי יתרות ליום 31.12.22 בקופות הפיצויים המרכזיות והאישיות.
6. אישורי יתרות ליום 31.12.22 לגבי כל חשבונות הבנקים, ההלוואות, וכרטיסי האשראי שמנוהלים על שם העסק.
7. אישורים מבנקים וממנהלי השקעות בקשר לרווח (הפסד) מהשקעות בניירות ערך ופיקדונות והמס שנוכה במקור בגינם.

8. לוחות סילוקין של כל ההלוואות שטרם נפרעו.
9. התאמות בין היתרות באישורי היתרה מבנקים וכרטיסי האשראי לספרים.
10. טופסי ספירת קופות.
11. רשימת ההמחאות לגביה ליום 31.12.22 (יש להפריד בין המחאות לגביה בקופה, לבין המחאות לגביה בכל חשבון בנק).
12. רשימת ההמחאות לפירעון ליום 31.12.22.
13. פנקסי מע"מ, מקדמות וניכויים.
14. אישורים על ניכויים במקור שנוכו על ידי הלקוחות, והתאמה בין סך האישורים לרשום בספרים.
15. רשימת חובות מסופקים.
16. רשימת מלאי.
17. הפרשה לפיצויי פרישה והפרשה לחופשה (ניתן להפיק ישירות מתוכנת השכר).
18. דוחות נסיעה לחו"ל.
19. מאזן בוחן.
20. העתק מפרוטוקולים של ישיבות ההנהלה שנערכו במהלך שנת המס.
21. העתק מהסכמים מהותיים שנחתמו בשנת המס.
22. העתק מפוליסת הביטוח של העסק.

יט. הכנה להצהרת הון

לאחר תום שנת המס, רשות המסים בישראל נוהגת לדרוש הצהרות הון מנישומים, כדי לבדוק את סבירות הדוחות שהוגשו. בדיקת הסבירות מתבצעת מתוך: לקיחת הון בראשית התקופה, הוספת רווחים חייבים במס ורווחים פטורים. לאחר מכן, גריעת המסים והצריכה (הוצאות מחיה). והתוצאה המתקבלת היא: ההון לסוף התקופה. הנתונים לחישוב זה, פרט לצריכה, נלקחים מהדוחות השנתיים על ההכנסות.

מוטב להכין בעוד מועד את הנתונים ואת המסמכים לסוף השנה, כדי שאם תידרש הצהרת הון, יהיה קל להכינה. רצוי להתרכז במסגרת הדוחות השנתיים גם בהכנסות פטורות ממס. מידע על הכנסות כאלה נדרש בדוח השנתי, אף כי אינו רלוונטי לקביעת ההכנסה בשנת המס המדווחת. למידע זה חשיבות רבה במסגרת השוואת הצהרות הון, ולכן כדאי לכלול פרטים אלה במסגרת הדוח השנתי.

לנישומים המקבלים החזרי מס הכנסה כדאי לשמור על הספחים שבהם נקובים החזרי המס. החזרים אלה פטורים ממס, לרבות ריבית והפרשי הצמדה שנצברו בגינם. ההחזרים מהווים מקור כספי בידי הנישום, והם משמשים הסבר לגידול הון. שמירת הספח חשובה, בייחוד כאשר החזר הוא בסכום גדול וניכר, אולם גם כאשר הסכום קטן חשוב לשמור על הספח. אם הספח חסר, אפשר להיעזר ב"מצב חשבון" שניתן לקבלו מפקיד השומה.

נישומים המקבלים מדי פעם מתנות של סכומי כסף מחו"ל, רצוי שיעשו זאת על ידי העברה בנקאית מחשבון הנותן חשבון המקבל. על העברה כזו אפשר לקבל מהבנק מסמך, שבו נקוב הסכום המועבר ושמות נותן הכסף ומקבלו. הצגת המסמך לפני פקיד השומה תסביר את גידול ההון בעת בדיקת הצהרת הון.

בנייה לצורך פרטי מהווה הוצאה פרטית, ואין צורך בשמירת מסמכים בעניין הזה. אולם רצוי לשמור את המסמכים העשויים לעזור להצהרת הון, וכן לעזור לחישוב מס שבח, אם תחייב תשלומו בעת מכירת הבית.

חשוב לזכור כי להתנהלות עם פקיד השומה בדיוני השומה, במקרה של "גידול בהון", יש חשיבות רבה במקרה שההכרעה בוויכוח בין פקיד השומה לבין הנישום עוברת לבית המשפט.

עוד חשוב לדעת כי לייחוס גידול ההון לשנים סגורות יש חשיבות, ויש להצטייד בהוכחות לייחוס ההון לשנים סגורות.

כ. הודעה על תחילת התעסקות

אדם שפתח עסק או שהחל לעסוק במשלח-יד, ששינה את מקום עסקו או ששינה את סוג עסקו, חייב להודיע לפקיד השומה על כך בכתב לא יאוחר מיום פתיחת העסק או תחילת העיסוק או ביצוע השינוי. אי קיום הוראה זו מהווה עבירה פלילית, שהעונש עליה הוא מאסר שנה או קנס כספי.

עבירה זו כלולה ברשימת העבירות המנויות בחוק העבירות המנהליות. העובר את העבירה צפוי לקנס מנהלי.

לפני התיקון בחוק – ניתן היה להודיע לפקיד השומה בתוך 90 יום.

לעומת זאת, לעניין מע"מ – על החייב במס להירשם לא מאוחר מן היום שבו החל בעסקו או בפעילותו.

אי רישום במועד גם ימנע את ניכוי התשומות מהרכישות המבוצעות.

2. מפקד המלאי – ליום 31.12.22

א. מועד המפקד

תום שנת המס 2022 יחול ביום 31.12.22 לפיכך, יש לערוך מפקד המלאי לתאריך זה אם לא ניתן לספור את המלאי בתאריך שצוין אפשר לערוך את המפקד בתאריך הסמוך ככל האפשר לתום השנה ולהיערך לבצוע התאמה בין כמויות המלאי לפי רשומות הספירה בתאריך המפקד לבין רשימות המלאי הסופיות ליום המאזן דהיינו ליום 31.12.22.

היערכות זו צריכה לכלול רישום מדויק של כל הטובין הנכנסים והיוצאים מהעסק בין תאריך המפקד לבין תאריך המאזן וזיהויים ברשימות המלאי.

תשומת לבכם מופנית לכך שיש להודיע בכתב ומראש לפקיד השומה על דבר עריכת המפקד על מועד המפקד החל יותר מ-10 ימים ועד חודש לפני או אחרי יום המאזן. חובת ההודעה אינה חלה על מלאי שרישומו מתנהל "בספר תנועת מלאי" באופן המאפשר קביעת יתרות המלאי וכל פריט בו נפקד לפחות אחת בשנה ונשלחה הודעה לפקיד השומה על בחירת הנישום בשיטה זו. בכל מקרה נבקשכם להודיענו מראש על תאריך המפקד המתוכנן על ידכם.

ב. עריכת המפקד

נא להכין רשימות מלאי שיכללו את כל הטובין שבבעלותכם או ברשותכם. טובין השייכים לאחרים ונמצאים ברשותכם ירשמו בנפרד (כגון טובין באשגרה). כמו כן, עליכם לערוך רשימת הטובין שבבעלותכם והנמצאים, בתאריך המפקד, אצל אחרים (כגון: סחורה שנשלחה לעיבוד וטובין במחסני ערובה).

הרשימות יערכו לפי הקבוצות הבאות: חומרי גלם, חומרי אריזה, חומרי עזר, תוצרת בעיבוד, מוצרים מוגמרים וכד'.

גיליונות הספירה יהיו ממוספרים מראש במספר עוקב. בראש כל גיליון יצוין תאריך המפקד ומקום אחסון הטובין. רצוי לערוך הרשימה ב-3 עותקים לפחות.

הרשימות יכללו לפחות פרטים אלה:

- תיאור הטובין באופן המאפשר זיהוי סוגם;
- מצב הטובין תוך ציון מצב תקינותם (מיושנים, מקולקלים, במחזור איטי, פסולת וכד');;
- יחידת המדידה (ק"ג, מטרים, תריסרים וכד');

- הכמות (מספר היחידות כאמור לעיל).

לגבי מלאי של מקלטי טלוויזיה, מכשירי סטריאו ומכשירי רדיו יש לציין גם את שם היצרן ומס' סידורי של המוצר המוטבע ע"י היצרן.

רצוי להשאיר מקום ל-2 טורים נוספים שימולאו במועד מאוחר יותר והם: מחיר יחידה ושווי כולל (מספר היחידות מוכפל במחיר).

תוצרת בעיבוד תירשם תוך ציון הכמות ביחידות פיזיות ושלב העיבוד (רמת הגמר) במועד הספירה רצוי להשאיר 3 עמודות נוספות לחישוב תפוקה שוות הערך (כמות היחידות הפיזיות מוכפל ברמת הגמר), לעלות ליחידה ולשווי הכולל. הרשימות ירשמו בדיו ולא בעפרון.

מבצעי הספירה יחתמו בסוף כל גיליון ויציינו את שם המלא. נציג משרדנו יבקר בשעת הספירה. נא להודיענו על מועד הספירה לצורך תיאום הביקור.

ג. חישוב שווי המלאי

את שווי המלאי ניתן לחשב במועד מאוחר יותר. אין לכלול בחישוב השווי טובין שאינם שייכים לכם (כגון שנמכרו לפני תאריך המאזן) אך יש לכלול פריטים הנמצאים ברשותם של אחרים והשייכים לכם.

השווי יחושב בדרך כלל לפי העלות (לא כולל מע"מ) אך במקרה של טובין שאינם תקינים (ראה לעיל) או שמחיר מכירתם המשוער נמוך מהעלות יחושב השווי לפי "ערך המימוש הנקי" (שווי שוק בניכוי הוצאות מכירה) והדבר יודגש ברשימה תוך ציון בסיס החישוב. העלות תחושב לפי שיטת "פיפו" (ראשון נכנס ראשון יוצא) או לפי זיהוי ספציפי של מחיר קניית יחידת הסחורה.

בכל מקרה של ספק או בעיות כלשהן בחישוב השווי נבקשכם להודיענו על כך.

רשימות המלאי יסוכמו בנפרד לפי קבוצות כגון: חומרי גלם, חומרי אריזה, חומרי עזר, תוצרת בעיבוד, מוצרים מוגמרים וכד'.

חישוב שווי המלאי יעשה בדרך כלל על גבי גיליונות המפקד. אם החישוב נעשה שלא על גבי גיליונות המפקד המקוריים יש לדאוג לסימון שיאפשר מעקב הדדי בין רשימות המפקד לבין רשימות השווי הסופיות.

ד. שמירת הרשימות

רשימות המפקד המקוריות מהוות חלק בלתי נפרד ממערכת החשבוניות ויש לשמורן במשך שבע שנים מתום שנת המס או שש שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה, הכל לפי המאוחר יותר.

פקידי השומה נוהגים לדרוש לפעמים רשימות מפקד המלאי זמן קצר לאחר תאריך המאזן. במקרים כאלה עליכם להמציא לפקיד השומה, מיד עם קבלת הדרישה, העתק אחד מרשימות המפקד המקוריות מבלי להמתין לחישוב השווי.

במידה ודרושים לכם הסברים נוספים או הדרכה כל שהיא נשמח לעמוד לרשותכם.

3. נתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2022

להלן ריכוז הנתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת 2022 (הוצאות לא מוכרות) לצורך הדוח המותאם לצרכי מס לשנת 2022 (לגבי החזקת רכב ראה סעיף 9 להלן):

א. כיבודים במקום העסק

לעניין זה:

מקום עיסוק - מקום שבו מנהל הנישום דרך קבע את עסקו.
הוצאות כיבוד יותרו כדלקמן: 80% מההוצאות שהוצאו לכיבוד קל במקום העיסוק של הנישום
לעניין זה, "כיבוד קל" - שתייה קרה או חמה עוגיות וכיוצא באלה, פרטי מזון קלים, כמו כן פירות וירקות העונה הניתנים לאורח.

לפי דברי ההסבר של רשויות המס:

- (1) הכוונה לכיבוד קל כאמור, הניתן לאורח, המבקר במקום העסק לצרכים עסקיים והן לעובדים. לא ייכללו בגדר "כיבוד" ארוחות הניתנות לאורח - גם לא ארוחות עסקיות. על ארוחות יחולו הוראות תקנה 3 הקובעת כי לא יותר ניכוי הוצאות בשל אירוח בארץ, למעט ניכוי הוצאה סבירה לאירוח אדם מחו"ל.
- (2) כמו בעבר וכפי שנפסק בפס"ד "עוף ירושלים", לא ייחשב כ"כיבוד" מתן משקה או אוכל לעובדים, שכן הם אינם בגדר אורח שנהוג לכבדו.
- (3) על אף הקביעה הברורה כי 80% מההוצאות הכיבוד מותרים בניכוי, עדיין עומדת לפקיד השומה הסמכות לבחון מקרים בהם הוצאות הכיבוד נראות מופרזות, כמו למשל הוצאות כיבוד לעומת מחזור או לעומת הוצאות העבר.

ב. אירוח

הוצאות אירוח, כולל הוצאות כיבודים שלא במקום העסק, אינן מותרות בניכוי כלל, פרט להוצאות אירוח אורחים מחו"ל המותרות בניכוי ללא תקרה במידה שהן סבירות ונוהל לגביהם הרישום הנדרש. (שם האורח והארץ ממנה בא, מספר ימי האירוח ונסיבותיו, הקשר לספק וסכום ההוצאה).

ג. מתנות

1. מתנות לספקים ולקוחות בשל קשר עסקי
אם המתנה ניתנה בישראל עד ל-220 ₪ למקבל לשנה.
אם המתנה ניתנה בחו"ל עד ל-15 דולר של ארה"ב לאדם לשנה.
התרת ההוצאה למתנה לחו"ל מותנית ברישום פרטי זיהוי המקבל, מקום נתנית המתנה וקבלות לאימות ההוצאה.
2. מתנות לעובדים
יצוין כי מתנות לעובדים לרגל אירוע משפחתי (חתונה, בר-מצווה, ברית) יוכרו גם כן באותו סכום המוכר לגבי מתנות לספקים ולקוחות בשל קשר עסקי כאמור לעיל. סכום מעבר לכך ייחשב כהוצאה עודפת.

ד. הוצאות אשל בארץ

1. החל מ-1.1.2011 בוטלה ההכרה בהוצאות אש"ל בארץ למעט הוצאות בשל ארוחת בוקר הכלולה במחיר לינה המותרת בניכוי.

2. הוצאות לינה (כולל ארוחת בוקר)

הוצאות לינה בתפקיד לא יותרו אם הלינה נעשתה במרחק של פחות מ- 100 ק"מ ממקום העיסוק הקבוע או ממקום המגורים. הוצאות לינה בתפקיד שנעשתה במרחק של 100 ק"מ ויותר יותר ברמת ההוצאה הנקבעת בחו"ל החל מהלינה השמינית ואילך (סעיף ה' להלן) כשהיא מתורגמת לשקלים לפי השער היציג הידוע במועד הלינה. הוצאות הלינה כוללות גם הוצאות ארוחת בוקר הכלולה במחיר הלינה.

3. הוצאות שהייה בארץ לעובד המוזמן מחו"ל (מרצה אורח ומומחה חוץ)

הסכומים שלהלן יותרו בניכוי כנגד ההכנסות שמקבל העובד שהוזמן מחו"ל:

1. סכומים שהוצאו בעד ארוחות בשל כל יום שהיה בישראל 340 ₪.
2. הסכום שהוצא בעד לינה או דמי שכירות בתנאי שהוגשו מסמכי אימות ההוצאות.

ההוצאה מותרת בניכוי בשל התקופה שבה שהה בישראל העובד מחו"ל, אך לא יותר מאשר תקופה של 12 חודשים, ובתנאי שהתמורה לעובד הנ"ל עולה על 13,600 ₪ לחודש בשנת 2022 (ישנם בחוק הגדרות ספציפיות למרצה אורח ולמומחה חוץ).
הסכומים הנ"ל מותרים בניכוי רק אם שירות התעסוקה אישר כי בשל מקצועו או משלוח ידו יש צורך בהעסקתו בישראל (הגבלה זו אינה חלה על מרצה אורח מחו"ל המרצה במוסד להשכלה גבוהה).

ה. הוצאות נסיעה ואשל בחו"ל

ההוצאה תותר בניכוי אם הנסיעה והשהייה היו הכרחיים לייצור ההכנסה, ובכל מקרה חייב הנישום להוכיח שהנסיעה הייתה הכרחית לייצור הכנסתו. לכן אנו ממליצים לשמור על כל תיעוד המתייחס למהות הנסיעה ומטרתה כגון התכתבות עסקית עם אנשים ופירמות אצלם ביקר הנוסע, כרטיסי כניסה לירידים ותערוכות וכל מסמך אחר המוכיח שהנסיעה הייתה עסקית.

בנסיעות לצורך השתלמות בתחום עיסוקו של המשתלם צריך לשמור על תוכנית ההשתלמות ורצוי גם הוכחות על השתתפות בה בפועל.
וזאת בנוסף למילוי דוח הנסיעה ושמירת המסמכים הכספיים להוכחת ההוצאות שהוצאו.

תקרת ההוצאות שתותרנה בניכוי בשנת המס 2022 - הינה כדלקמן:

(1) הוצאות טיסה

- הוצאה עבור כרטיס במחלקת תיירים או עסקים - תותר במלואה.
- הוצאה עבור כרטיס במחלקה ראשונה - תותר עד לגובה מחיר כרטיס במחלקת עסקים באותה טיסה.

(2) הוצאות לינה

בנסיעה אשר כללה עד 90 לינות – עבור 7 הלינות הראשונות יוכרו כל ההוצאות אך לא יותר מ- 313 דולר ללינה, לפי הנמוך (לפי קבלות).
עבור שאר הלינות בתקופה הנ"ל - אם מחיר כל לינה לא עלה על 137 דולר תותר כל ההוצאה. אם ההוצאה עלתה על 137 דולר יוכרו 75% מההוצאה אך לא פחות מ-137 דולר ולא יותר מ-235 דולר ללינה.

בנסיעה אשר כללה יותר מ-90 לינות - יוכרו ההוצאות לפי קבלות אך לא יותר מ-137 דולר ללינה עבור כל הלינות.

לעניין זה גם שתי נסיעות או יותר שלא הייתה ביניהן שהייה רצופה בישראל של 14 יום לפחות ייחשבו בנסיעה אחת. נראה כי ימי השהייה בארץ לא יובאו בחשבון במספר הלינות.

(3) הוצאות אשל

אם נדרשו הוצאות לינה – עד 88 דולר לכל יום שהייה.
אם לא נדרשו הוצאות לינה – עד 147 דולר לכל יום שהייה ללא הבדל בתקופת שהייה בחו"ל. (נציין שבפס"ד גריידי בעמ"ה 9048/05 נקבע, שקבלת תשלום מהמעביד בגין הוצאות שהייה בחו"ל שלא הוצאו בפועל, ייחשבו להכנסת עבודה).

(4) הוצאות בגין שכירת רכב

הסכום שיותר בניכוי יהיה הסכום שהוצא בפועל בגין שכירת רכב לפי קבלות אך לא יותר מ- 69 דולר ליום.
לפי עמדת שלטונות מס הכנסה הסכום הנ"ל כולל את כל ההוצאות לרכב, לרבות דלק, שירותים וכל הוצאה אחרת.

(5) הוצאות עסקיות אחרות

לא חל כל שינוי לגבי הוצאות עסקיות אחרות שנעשו בחו"ל כגון: טלפונים, אירוח ספקים או לקוחות וכיו"ב (כנגד קבלות) והללו מותרים בניכוי באותו אופן שהיו מותרים בניכוי, אילו הוצאו בישראל. יצוין, שההוצאה למתנות הניתנות ללקוחות בחו"ל מוגבלת ל-15 דולר לכל מקבל מתנה (יש לצרף רשימת מקבלים).

(6) הוצאות בשל חינוך ילדים

לגבי התרת הוצאות לחינוך ילדים בשל שהייה בחו"ל בתקופה רצופה העולה על 10 חדשים:
הוצאות אלו יותרו בניכוי (גם בשל תקופת 10 החודשים הראשונים) בשל ילדים שטרם מלאו להם 18 שנה בשנת המס, בסכום שלא יעלה על 784 דולר לחודש לכל ילד. מנהל רשות המסים רשאי להגדיל את הסכום האמור בהתחשב במקום המגורים ובתנאי הלימוד.

(7) הוצאות בארצות יקרות במיוחד

מנהל רשות המסים קבע שבארצות המפורטות להלן יוגדלו הסכומים הנקובים בסעיפים (2) ו-(3) לעיל ב- 25%.

להלן רשימת המקומות לגביהם ניתן לדרוש בשנת 2022 הוצאות לינה ושהייה מוגדלות ל- 125% מההוצאות הרגילות: אוסטריה, אוסטרליה, איטליה, איסלנד, אירלנד, אנגולה, בלגיה, בריטניה, גרמניה, דובאי, דנמרק, הולנד, הונג קונג, טייוואן, יוון, יפן, לוקסמבורג, נורווגיה, ספרד, עומאן, פינלנד, צרפת, קאטר, קוריאה, קמרון, קנדה, שבדיה, שוויץ.

ו. הוצאות ביגוד

1. לעניין זה - "ביגוד" - בגדים, לרבות נעליים, שנועדו לשמש לצורכי עבודה ומתקיים בהם אחד מאלה:

(1) ניתן לזהות בהם, באופן בולט, השתייכות לעסקו של הנישום;

(2) על פי דין קיימת חובה ללבוש את הביגוד.

2. הוצאות לרכישת ביגוד שהוציא נישום בעבורו או בעבור עובדו יותרו לניכוי כלהלן:

(א) 80% מההוצאות אם ניתן להשתמש בביגוד שלא לצרכי עבודה (לפי הסבר של רשויות המס - כגון: חליפת מדים ייצוגית להופעת עורכי דין, חליפת מדים ייצוגית - גם אם סמל העסק מוטבע בה);

(ב) מלוא ההוצאות אם לא ניתן להשתמש בביגוד שלא לצורכי עבודה (לפי דברי הסבר של רשויות המס - כגון: סרבול טייסים, חלוק אחיות, גלימה שחורה של עורכי דין, קסדה וכיו"ב).

3. לפי דברי הסבר של רשויות המס - כאשר הביגוד לא נועד לשמש לצורכי העסק, כאמור לעיל והוא ניתן לעובד במימון המעביד - הוא ייחשב לטובת הנאה שיש לזקוף להכנסת העובד לצורך חישוב המס החל.

ז. הוצאות בשל שיחות טלפון (שאינו טלפון נייד) ממקום מגורים

כאשר הוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הוצאו הוצאות בשל אחזקת טלפון ממקום מגוריו של הנישום או של "בעל השליטה" (כמוגדר בסעיף 32 (9) לפקודה) המשמש את עיקר עסקו או משלח ידו של הנישום, יותרו ההוצאות כלהלן:

- (1) כאשר הוצאות החזקת טלפון לא עלו על 24,400 ₪ לשנה - יותר בניכוי הסכום בגובה 80% מההוצאות או סכום ההוצאות העולה על 2,400 ₪ לפי הנמוך.
- (2) כאשר הוצאות החזקת הטלפון עלו על 24,400 ₪ לשנה, יותר בניכוי חלק ההוצאות העולה על 4,900 ₪.
- (3) אם מקום המגורים שימש את עיקר העיסוק בחלק מהשנה, יותר חלק מההוצאות הנ"ל כמתואר בפסקאות 1 ו-2 באופן יחסי לתקופת השימוש לעומת 12 חודשים.
- (4) שיחות טלפון לחו"ל - ההוצאה תותר במלואה, אם נוהל רישום כנדרש (תאריך, שעה, יעד השיחה, פרטי מקבלה, משך השיחה, נושאה ומחירה המשוער). להבדיל מהוצאות טלפון בארץ, אין חובה שמקום המגורים ישמש את עיקר עסקו של הנישום.

ח. הוצאות החזקת טלפון נייד (טלפון סלולארי)

ניכוי ההוצאות בשל החזקת טלפון נייד מוגבל כדלקמן:

- (1) לא יותרו בניכוי הוצאות החזקת טלפון נייד המשמש בייצור הכנסה בסכום של 1,260 ₪ (בשנה) (105 ₪ לחודש) או מחצית מההוצאות, לפי הנמוך.
- (2) על אף האמור לעיל, הוצאות מעביד בשל טלפון נייד, שהועמד לרשות עובד, כמשמעותו בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש בטלפון נייד), התשס"ב - 2002, יותרו במלואן. יש לוודא שעובד שהטלפון הנייד הועמד לרשותו (למעט טלפון שניתן להתקשר ממנו למקום העבודה בלבד) חויב בשווי שימוש חודשי בגובה מחצית מההוצאה החודשית או 105 ₪, לפי הנמוך, והכל בניכוי סכום ההוצאה החודשית ששילם העובד בשל אותו טלפון נייד.
- (3) לא יותרו בניכוי הוצאות החזקת טלפון נייד שהוצאו בייצור הכנסת עבודה - היינו, על ידי שכיר.
- (4) "טלפון נייד" - למעט טלפון נייד המותקן באופן קבוע במרכזיה במקום עסקו או משלח ידו של הנישום.
- (5) חבר בני אדם שהוציא הוצאות טלפון נייד שאינן מותרות בניכוי לפי תקנות אלה ישלם לפקיד השומה מקדמה בגין ההוצאות העודפות שהוציא, ויגיש דוח כפי שנקבע בסעיף 181ב' לפקודה.

יצוין, שלעניין מס ערך מוסף, נקבע בהוראת פרשנות 1/98 של אגף המכס ומע"מ, שעוסק רשאי לנכות שני שלישים ממס התשומות הכלול בחשבוניות המס שהוצאו לו בגין רכישת טלפון סלולארי ובגין השימוש השוטף בו, זאת בהתאם לתקנה 18(ב)(2) לתקנות מס ערך מוסף. כאשר עיקר השימוש בטלפון הסלולארי הוא שלא לצרכי העסק, רשאי העוסק לנכות רבע ממס התשומות בלבד. אם יכול העוסק לקבוע במדויק את השיעור היחסי של השימוש במכשיר לצרכי העסק (כגון ע"י פירוט וכדומה), אזי הוא יוכל לנכות את מס התשומות בהתאם.

ט. הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן ליחסה לעובד פלוני

יש לתאם כהוצאות עודפות גם הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן ליחסה לעובד פלוני, למעט הוצאות שהוכח כי לפי טיבן אינן מיועדות להעניק טובת הנאה אישית לעובד. הוצאות שאינן ניתנות לניכוי כאמור לא ייראו כהכנסת עבודה בידי העובדים.

תשומת לבכם כי ביום 20 במאי 2014 ניתן פסק-דין של בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב יפו בתיק ב"ל 30052-07-12 דה נשון טרפיק בע"מ נ' המוסד לביטוח לאומי. בית הדין קבע כי אירועי גיבוש שערך ומימן המעביד – אינם מהווים "טובת הנאה" לעובד, ולפיכך אינם בגדר "הכנסת עבודה" המהווה בסיס לחישוב דמי הביטוח הלאומי שעל התובעת לשלם עבור עובדיה.

הגם שמדובר בפסק דין העוסק בביטוח לאומי, נראה שניתן להסיק ממנו גם לענייני מס הכנסה, הן לעניין הצורך בחיוב העובדים במשכורתם בשל "טובת הנאה" שקיבלו והן לבחינה האם מדובר בהוצאות עודפות של החברה בשל טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן ליחסה לעובד פלוני.

י. זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל תרומות למוסדות ציבור עפ"י ס' 46 לפקודת מס הכנסה (ע"י יחיד)

1. הסכומים המתואמים לשנת המס 2022 :
הסכום המזערי לתרומות – 190 ₪.
הסכום המרבי לתרומות 9,517,000 ₪ או 30% מההכנסה החייבת, לפי הנמוך. (קיימות הגבלות נוספות אם תובעים גם ניכוי בשל מו"פ). (הסכומים מתעדכנים בהתאם לשיעור עליית המדד).
סכום העולה על התקרה לפי הטבלה להלן או 30% מהכנסה החייבת, כנמוך שביניהם, שנתרם באותה שנת מס, יזוכה מהמס בהתאם להוראות סעיף 46(א), בשלוש שנות המס הבאות בזו אחר זו (סכום נומינלי), ובלבד שלא יינתן זיכוי בכל אחת משלוש שנות המס כאמור, בשל סכום כולל של תרומות העולה על התקרה לזיכוי. דהיינו, סכום התרומות ששולם בשנה מסוימת, לא הולך לאיבוד בגלל המגבלה של תקרת הסכום או בשל הכנסה חייבת נמוכה מידי (או אפילו הפסד) באותה שנה, וניתן להעביר את הסכום העודף לשלוש שנות המס הבאות.
על פי נציבות מס הכנסה (הוראת ביצוע מס' 3/2001) יותר זיכוי רק בגין קבלה מקורית בה צוינו במפורש שם התורם (אלא אם היא בסכום שאינו עולה על 190 ₪ וסכום התרומה הודפס מראש), המילה "תרומה" והטקסט הבא: "למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה".

2. תחימה הדרגתית של תוקף אישורים ישנים לגבי תרומות למוסדות ציבור עד לשנת 1991 ניתנו למוסדות ציבור, לצורך הוראות הפקודה שעניינן זיכוי ממס על תרומות, אישורי תרומות אשר הינם בתוקף כל עוד לא בוטלו. החל משנת 1992 ועד היום, הוגבל, הלכה למעשה, תוקף האישורים לתקופה שאינה עולה על שלוש שנים, וניתנה סמכות למנהל להאריך את האישורים לתקופות נוספות, שלא תעלנה על שלוש שנים, כל אחת. מוסד ציבורי בעל אישור לחברה כמוסד ציבורי שתוקפו אמור להסתיים בסוף השנה יגיש בקשה לחדשו עד סוף חודש אוגוסט באותה שנה.

3. אישור למעביד למתן זיכוי לעובדיו בשל תרומות, באמצעות תלוש שכר – הוראת
ביצוע מס הכנסה מס' 7/2012

ביום 11 ביולי 2012 פרסמה רשות המסים את הוראת ביצוע 7/2012 בנושא אישור למעביד למתן זיכוי לפי סעיף 46 לפקודה לעובדיו, באמצעות תלוש שכר.

סעיף 46 לפקודת מס הכנסה מתיר לאדם שתרים סכום כסף לקרן לאומית או למוסד ציבורי, לקבל זיכוי ממס בשיעור מסוים מסכום התרומה. פקיד השומה רשאי, על פי בקשת העובד, להורות למעביד להקטין את ניכוי המס או להימנע מניכוי מס כאשר לעובד מגיע זיכוי בגין תרומה, כאמור. בעבר פורסמו כללים לעניין הרשאת מעבידים אשר מעוניינים לתת לעובדיהם זיכוי מכוח סעיף 46 לפקודה.

עניינה של הוראת הביצוע הינו הרחבת וייעול ההסדר למתן הרשאה למעבידים לצורך זיכוי לעובדיהם לפי סעיף 46 לפקודה הוראת הביצוע מפרטת את התנאים והדרישות אשר יחולו החל מיום פרסומה (11 ביולי 2012) לצורך מתן הרשאה למעבידים המעוניינים להעביר לעובדיהם זיכוי לפי סעיף 46 לפקודה, בגין תרומות שתורמו, באמצעות תלוש השכר, ללא צורך של העובדים התורמים להגיע למשרד השומה לקבלת החזר המס. יובהר, כי הכללים שפורסמו בעבר בטלים החל מיום פרסום הוראת הביצוע וכלל ההרשאות שניתנו למעבידים מכוח הכללים הנ"ל יחשבו לבטלות ביום 1 בינואר 2013, אלא אם כן בגוף האישור נקבע תאריך תפוגה מוקדם יותר.

עובד שמעבידו בחר להצטרף להסדר שנקבע בהוראת הביצוע, רשאי לבחור אם לקבל את החזר המס באמצעות פניה לפקיד השומה באופן עצמאי באמצעות בקשה להחזר מס, או באמצעות מעבידו.

יש לציין כי מעביד שקיבל הרשאה כנ"ל יכול להתיר זיכוי כאמור בתנאי שסכום התרומה המירבי לעובד הינו 25,000 ₪ לשנה.

יא. שיעור הפחת לגבי מחשבים

שיעורי הפחת לגבי מחשבים וציוד נלווה המחובר אליהם, הינם כדלקמן:

מחשבים אישיים - 33% פחת לשנה
מחשבים אחרים וציוד נלווה - 25% פחת לשנה

4. נתונים יסודיים לחישוב המס המגיע לשנת המס 2022

א. מדרגות הכנסה ושיעורי המס (מהכנסה מיגיעה אישית)

מס	הכנסה	מס	שיעורי	הכנסה
מצטבר	מצטברת	בכל שלב	המס	ש"ח
ש"ח	ש"ח	ש"ח	%	ש"ח
7,740	77,400	7,740	10	עד 77,400
12,427	110,880	4,687	14	33,480 הבאים
25,867	178,080	13,440	20	67,200 הבאים
47,369	247,440	21,502	31	69,360 הבאים
140,987	514,920	93,618	35	267,480 הבאים
210,697	663,240	69,710	47	148,320 הבאים
			50	מעל 663,240

א. השיעורים ההתחלתיים של 10%, 14% ו-20% חלים על הכנסה מיגיעה אישית כהגדרתה בפקודת מס הכנסה. על ההכנסה המצטברת שלא מיגיעה אישית בסכום מצטבר של 247,440 ₪ שיעור המס ההתחלתי יהיה 31%.

ב. הכנסה מדמי שכירות בידי אדם או בידי מי שהיה בן זוגו בעת פטירתו, מהשכרת נכס ששימש בידו להפקת הכנסה מיגיעה אישית מעסק או משלח יד, במשך 10 שנים לפחות לפני תחילת ההשכרה, תחשב כהכנסה מיגיעה אישית.

ג. שעורי המס ההתחלתיים של 10%, 14% ו-20% יחולו גם על הכנסה חייבת מכל מקור (למעט הכנסה שתקבע לגביה שעור מס מיוחד) בידי מי שמלאו לו שישים שנים בשנת המס.

ד. מס על הכנסות גבוהות בשיעור של 3% (מס יסף) - על הכנסה חייבת העולה כאמור על 663,240 ₪ לשנה – חלה על הכנסה חייבת מכל מקור לרבות שבח מקרקעין (לא כולל סכום אינפלציוני ולא כולל שבח במכירת דירת מגורים אם שווי המכירה אינו עולה על 4,911,175 ₪) אם שווי המכירה עולה על 4,911,175 ₪ המכירה תיכלל בהכנסה החייבת בשיעור 3%, זאת באם המכירה אינה פטורה ממס שבח. (הסכום האמור בסך 4,911,175 ₪ מתואם למדד כאשר המדד הבסיסי הינו כפי שפורסם ב-15.1.2013).

ב. נקודת זיכוי (סעיף 33 א' לפקודת מס הכנסה) - שנת

1. שווי נקודת זיכוי אחת 2,676- ₪
2. שווי 2 1/4 נקודות זיכוי 6,021- ₪ (ליחיד תושב ישראל + נסיעות לעבודה)
3. שווי 2 3/4 נקודות זיכוי 7,359- ₪ (לאשה תושבת ישראל + נסיעות לעבודה)

ג. הכנסה מזכה (סעיף 47, 45 לפקודת מס הכנסה) - שנת

ניכוי לצורכי מס (סעיף 47 לפקודת מס הכנסה)

1. לסעיף 47 לפקודה נוספו מספר הגדרות, כדלקמן:
"הכנסה מבוטחת" – הכנסה מעבודה שהמעביד הפקיד בגינה סכומים בקופות גמל לקצבה עבור עובדיו או שהעובד זכאי בגינה לקצבה על-פי חוק או הסכם עבודה (להלן- "שכר עם זכויות").

"הכנסה לעמית עצמאי" – סך ההכנסה של היחיד עד 106,800 ₪ לשנה בניכוי שכר עם זכויות.

"הכנסה נוספת" – הנמוך מבין:

סך ההכנסה של היחיד (ללא שכר עם זכויות) עד 106,800 ₪ לשנה.

סך ההכנסה של היחיד עד 267,000 ₪ לשנה (פי שתיים וחצי מ-106,800 ₪) בניכוי הגבוה מבין שכר עם זכויות לבין 106,800 ₪ לשנה.

"עמית מוטב" – יחיד שהופקדו בעדו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר השנתי הממוצע במשק באותה שנת מס.

(ראה הגדרות נוספות – עמוד 20 להלן).

2. נקבע כי ניכוי לפי סעיף 47 לפקודה יוענק ליחיד רק אם ההפקדות נעשו עבור עצמו או עבור בן זוגו (ראה/י חריג בהמשך). המשמעות – יחיד שיפקיד סכומים עבור ילדיו או עבור הוריו לא ייהנה יותר מניכוי לפי סעיף 47 לפקודה.

3. סעיף 47 (ב') (2) לפקודה המעניק ניכוי בשיעור 5% מהשכר ללא זכויות עד 106,800 ₪ לשנה (ללא כל קשר אם היה שכר עם זכויות), תוקן באופן שהניכוי האמור יוענק רק בגין הפרש שבין הכנסה ממשכורת עד 267,000 ₪ לשנה בניכוי השכר עם זכויות, אך לא יותר מ-106,800 ₪ לשנה. המשמעות – בכל מקרה בו לעובד יש שכר עם זכויות בסכום העולה על 267,000 ₪ לשנה – לא יוענק יותר ניכוי לפי סעיף 47 (ב) (2) לפקודה בשל יתרת השכר ללא זכויות.

4. נוסף סעיף 47 (ב) לפקודה ונקבע כי לגבי יחיד שהופקדו בעדו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ- 16% מהשכר השנתי הממוצע במשק יחולו ההוראות הבאות:

4.1 היחיד או בן-זוגו רשאים להפקיד סכומים עבורו בקופת גמל לתגמולים או לקצבה.

4.2 היחיד רשאי להפקיד סכומים כאמור גם עבור ילדו ובלבד שמלאו לילד בשנת המס לפחות 18 שנים.

4.3 לגבי ה-16% שהופקדו בעדו בקופת גמל לקצבה – יוענק ניכוי של 11% מסך ההכנסה של היחיד עד 106,800 ₪ לשנה בניכוי שכר עם זכויות. המשמעות – יוענק ניכוי של 11% בגין הפקדה בקופת גמל לקצבה גם אם ההכנסה הנה משכר ללא זכויות.

4.4 לגבי סכומים נוספים שיפקיד היחיד יחולו ההוראות הבאות:

4.4.1 אם יפקיד סכומים בקופת גמל לתגמולים – יוענק ניכוי של 7% מהכנסתו הנוספת.

4.4.2 אם יפקיד סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום העולה על 12% מהכנסתו הנוספת, יוענק ניכוי של עד 4% נוספים מהכנסתו הנוספת. לצורך קבלת הניכוי המוגדל אין יותר צורך להפקיד סכומים בקופת גמל לקצבה בלבד.

ההוראות הנ"ל חלות על כל היחידים, גם אם נולדו לפני שנת 1961 וגם אם הייתה להם הכנסה ממשכורת שבשלה הם זכאים לקצבה עפ"י חוק או הסכם עבודה, ובלבד שהופקדו בעד סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ- 16% מהשכר השנתי הממוצע במשק. (ראה פירוט נוסף בסעיף יא' להלן – מיסוי השוק הפנסיוני).

זיכוי ממס (סעיף 45א' לפקודה)

1. נקבע כי זיכוי ממס לפי סעיף 45א' לפקודה (25% מהסכום ששולם) יוענק ליחיד רק אם ההפקדות נעשו עבור עצמו או עבור בן-זוגו (ראה/י חריג בהמשך). המשמעות – יחיד שיפקיד סכומים עבור ילדו או עבור הוריו לא ייהנה יותר מזיכוי ממס לפי סעיף 45א' לפקודה.

2. יחיד שהפקיד סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ- 16% מהשכר השנתי הממוצע במשק, ייהנה מזיכוי ממס לפי סעיף 45א' לפקודה גם בשל סכומים (לרבות בשל תשלומים לרכישת ביטוח חיים בחברת ביטוח) שיפקיד עבור ילדו ובלבד שמלאו לילד בשנת המס לפחות 18 שנים.

3. נוסף סעיף 45א'(ה) לפקודה ונקבע כי יחיד שהופקדו בעדו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ- 16% מהשכר השנתי הממוצע במשק, ייהנה מזיכוי ממס כדלקמן:

3.1 אם לא היה לו בשנת המס שכר עם זכויות – הסכום שבעדו יוענק זיכוי ממס יהא 5% מהכנסתו החייבת עד 213,600 ₪ לשנה.

3.2 אם היה לו בשנת המס גם שכר עם זכויות:

3.2.1 לגבי שכר עם זכויות – הסכום שבעדו יוענק זיכוי ממס יהא 7% מהכנסתו משכר עם זכויות עד 106,800 ₪ לשנה (במקרה של רכישת ביטוח חיים למקרה מוות מוענק זיכוי ממס מההכנסה בלבד עד 5%).

3.2.2 לגבי הכנסה שאינה שכר עם זכויות – הסכום שבעדו יוענק זיכוי ממס יהא 5% מהכנסתו שאינה שכר עם זכויות עד 213,600 ₪ לשנה בניכוי הנמוך מבין שכר עם זכויות לבין 106,800 ₪ לשנה.

4. החל משנת 2017 יינתן זיכוי נוסף על פי סעיף 45א' (ו) לפקודה הזיכוי ניתן רק בגין הכנסה מעסק או משלח יד ורק במקרה שלא נדרש ניכוי בגין ביטוח אובדן כושר עבודה. זיכוי יינתן בגין הפרשה נוספת, דהיינו מעל הפרשה שבגינה קיבל זיכוי לפי סעיפים קודמים. תקרת הפרשה לזיכוי – 0.5% מהכנסה עסקית (עד 213,600 ₪ בשנה) בניכוי הכנסה מבוטחת. שיעור זיכוי – 35%. לא ניתן להעביר הפקדה לבן/בת זוג לצורך זיכוי לפי סעיף זה.

5. להלן תקרות ואחוזי הפקדה לקופת גמל (שנתי):

1.	תקרת "הכנסה מזכה" כמשמעותה בסעיף 47 לפקודה לגבי הכנסת עבודה בלבד (8,900 ₪ לחודש)	106,800 ₪
	תקרה לגבי הכנסה שאינה הכנסת עבודה (12,600 ₪ לחודש)	151,200 ₪
	תקרה ל"עמית מוטב"	213,600 ₪
	תקרה ל"הכנסה נוספת" (פעמיים וחצי "מהכנסה מזכה")	267,000 ₪
2.	7% תשלום מרבי מהכנסה שאינה הכנסת עבודה המקנה ניכוי לתגמולים או קצבה "עמית מוטב" רשאי להפקיד עד 11% נוספים לקצבה בלבד מהתקרה ל"עמית מוטב"	10,584 ₪
3.	5% תשלום מרבי מהכנסה שאינה הכנסת עבודה המקנה זיכוי לביטוח חיים ולקופת גמל	7,560 ₪
4.	5% תשלום מרבי מתקרת "עמית מוטב" המקנה זיכוי	10,680 ₪
5.	סה"כ תשלום המקנה ניכוי וזיכוי	18,240 ₪
6.	5% תשלום מרבי המקנה לשכיר ניכוי לתגמולים בגין הכנסת עבודה שהמעביד לא שילם בגינה לתגמולים או לקצבה	10,680 ₪
7.	7% תשלום מרבי המקנה לשכיר זיכוי לביטוח חיים (סיכון בלבד) וקופת גמל	7,476 ₪
8.	רצפת התשלום המזערי המזכה בזיכוי של 25% סעיף 45א'(ד)	2,076 ₪
9.	זיכוי נוסף בגין רכישת פנסיית שאירים 1.5% מההכנסה המזכה בסך 106,800 ₪	1,602 ₪

* החל משנת המס 2006 – עמית עצמאי, שנולד בשנת 1961 ואילך, יוכל לשלם לקופת תגמולים למטרה הונית, רק לאחר ששילם לפחות מ- 16% משכר ממוצע במשק למטרת קצבה או במידה ויש לו הסדר המקנה לו זכות לקבל לאחר פרישה פנסיה מאוצר המדינה, או מקופת מעביד.

ד. התקרה השנתית להפרשות לפיצויים ולמרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה (לרבות בשל חבר בעל שליטה)

בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 – 2018), התשע"ז-2016, נוסף סעיף 3(ה3)(א1)(א) לפקודה בו נקבעה תקרת הפקדה שאינה חייבת במס למרכיב הפיצויים בקופת גמל.

תקרת ההפקדה השנתית לפיצויים שאינה חייבת במס לשנת 2022: 34,900 ₪ לשנה או משכורת חודשית מבוטחת, הנמוך שבהם (הפקדה חודשית בסכום של 2,908 ₪ או 8.33% מהמשכורת החודשית המבוטחת, הנמוך שבהם).

לאור האמור, מעסיק אשר שילם, למרכיב הפיצויים בקופת גמל סכום העולה על התקרה הנקובה, יזקוף שווי הטבה לצרכי מס בסכום שבו עלתה ההפקדה למרכיב הפיצויים על התקרה, ויראו בסכום האמור הכנסת עבודה במועד ההפקדה. הכנסה כאמור תדווח לקופת הגמל בהתאם להוראות רשות שוק ההון ביטוח וחסכון.

התיקון קובע בסעיף 3(ה3)(ב1) לפקודה, כי ניתן לבצע הפקדה בקופת גמל לקצבה לטובת השלמת פיצויים.

השלמת פיצויים הינה השלמה עד גובה השכר המבוטח כשהוא מוכפל בתקופת העבודה שבה הפקיד המעביד לקופת גמל לקצבה בגין אותו עובד, בניכוי הסכומים הצבורים בכל קופות הגמל. הפקדה כאמור ניתן יהיה לייעד לקצבה.

הפקדה מעבר לתקרת ההשלמה לפיצויים (שכר מבוטח או 34,900 ₪ הנמוך שבהם), תחויב במס במועד ההפקדה או במועד תשלומה על ידי המעסיק. השלמה זו אפשרית במועד הפרישה מהמעסיק ובהתאם להוראות רשות שוק ההון ביטוח וחסכון.

בכל הפקדה של סכום חד פעמי להשלמת פיצויים יצורף לדיווח של המעסיק לקופת הגמל, חישוב ההשלמה והסכום ששולם בגינו מס.

תקרת הסכום הפטור (במידה ותקרת המשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה אינה רלוונטית) בשל חבר בעל שליטה הינה 12,640 ₪ לשנה – לשנת 2022.

ה. תקרת סכומי מענק הפרישה הפטורים ממס

1. סכום המענק הפטור ממס עקב ניתוק יחסי עובד-מעביד (פרישה, פיטורין וכו') הינו בסך 12,640 ₪ בגין כל שנת עבודה, ובגין פטירה הוא שתי משכורות לכל שנת עבודה עד לתקרה של 25,290 ₪.

2. ניתן לשלם מענק עד 150% מהשכר האחרון, בתנאי שאינו עולה על סך 12,640 ₪ לחודש ובתנאי נוסף שמקבל המענק אינו בעל שליטה או קרובו של משלם המענק.

3. יש לציין כי הפסקת עבודה תוך ניתוק יחסי עובד-מעביד לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים אינה מזכה בפטור כאמור לעיל, ותשלום סכום מענק במקרה זה יחשב כתשלום משכורת על כל המשתמע מכך.

ו. הפרשות לקרן השתלמות - שנת

שכירים -

סכום התשלומים המעניק את מירב ההטבות כאשר ההכנסה השנתית גדולה או שווה ל"משכורת קובעת" שהיא 188,544 ₪

שכיר שאינו בעל שליטה -

תשלום המעביד לצורך קבלת ניכוי (7.5%) 14,141 ₪
תשלום העובד (2.5%) 4,714 ₪

שכיר שהינו בעל שליטה -

תשלום המעביד לצורך קבלת ניכוי (4.5%) 8,485 ₪
תשלום בעל השליטה (שליש מתשלומי המעביד) 2,828 ₪

עצמאים -

סכום התשלומים המעניק את מרב ההטבות כאשר ההכנסה השנתית גדולה או שווה ל"הכנסה קובעת" שהיא 270,000 ₪
תשלום מרבי לצורך קבלת ניכוי (7%) 18,900 ₪
סכום הניכוי (4.5%) 12,150 ₪
החסכון המירבי במס (47%) 5,710 ₪ (הרחבה בנושא ראה בס' 5 להלן)

ז. הטבות הניתנות ע"י מעבידים

במסגרת הפעלת הרפורמה ממס הכנסה ב-1.7.90 בוטלו הפטורים ממס בגין הנחות ומתנות שקיבל עובד עפ"י סעי' 9 (20) לפקודה (הנחות ומתנות ממעביד לעובד).

לפנים משורת הדין מסכימה נציבות מס הכנסה שמתנה בסכום סביר שנותן מעביד לעובדו לרגל אירוע אישי בלבד (חתונה, לידת ילד, בר-מצווה) לא תחשב כהכנסת עבודה וההוצאה תוכר למעביד במגבלת הסכום המותר בניכוי לגבי מתנות לספקים וללקוחות בשל קשר עסקי. בשנת המס 2022 תותר בניכוי הוצאה מסוג זה בסכום של 220 ₪. סכום העודף על הסך האמור ייחשב כהוצאה עודפת.

ח. תשלומים בעד ביטוח רפואת שיניים, זיכויים בשל הוצאות רפואיות

במסגרת הפעלת הרפורמה ב-1.7.90 בוטל הניכוי בשל תשלומים בעד ביטוח רפואת שיניים ובוטלו הזיכויים בשל הוצאות רפואיות רגילות.

ט. הוצאות להחזקת בן משפחה במוסד ותמיכה בילדים נטולי יכולת

הוגבלה הזכות לקבלת זיכוי בעד החזקת בן משפחה (ילד, בן-זוג או הורה) במוסד ובגין תמיכה בילדים נטולי יכולת כלהלן:

(1) הזיכוי יינתן רק אם הכנסתו של "המזכה" (כלומר של נטול היכולת או הקרוב המוחזק במוסד) לא עלתה על 173,000 ₪ לשנה, במקרה של יחיד, או על 277,000 ₪ במקרה של זוג. הכנסה לעניין זה כוללת גם הכנסה הפטורה ממס על פי דין. הזיכוי ממס הוא בשיעור 35% מאותו חלק מהסכומים ששולם למוסד מיוחד העולה על 12.5% מההכנסה החייבת.

(2) במקרה של הורה יינתן הזיכוי רק לאחד הבנים. ההורה או האפוטרופוס שמונה לו לפי דין או בן זוגו או המבוגר מבין ילדיו יודיע לפקיד השומה לגבי כל שנת מס את פרטיו של אותו הילד מבין ילדיו שיקבל את הזיכוי. ההודעה תצורף לדוח השנתי של מקבל הזיכוי.

(3) נדרשת תעודה רפואית בטופס שנקבע בתקנות פקיד השומה רשאי לדרוש בנוסף לתעודה הרפואית גם כתב ויתור על סודיות רפואית.

(4) במקרים של זיכוי בשל החזקת בן משפחה כאמור במוסד - נדרשים מסמכים על הוצאות ההחזקה.

(5) תמיכה בילדים נטולי יכולת מקנה 2 נקודות זיכוי – 5,352 ₪ בעד כל ילד.

(6) מי שמקבל זיכוי בשיעור של 35% מההוצאות החזקת ילד במוסד לא יקבל 2 נקודות הזיכוי המגיעות לו בשל ילד נטול יכולת. לכן מי שילדו מוחזק במוסד צריך לבחור בין קבלת זיכוי לפי גובה הוצאותיו ובין קבלת 2 נקודות זיכוי בשל "נטול יכולת".

(7) נציבות מס הכנסה פרסמה חוזר המאפשר להורים לילדים שאובחנו כלקויי קשב וריכוז ו/או היפראקטיביות, שהינה לקות חמורה, לקבל את שתי נקודות הזיכוי בשל נטולי יכולת. עפ"י החוזר, ילדים בעלי לקות למידה חמורה הינם:

א. ילדים שלומדים במסגרת לחינוך מיוחד או שהופנו למסגרת לחינוך מיוחד על ידי ועדת השמה של משרד החינוך.

ב. ילדים הזכאים לקצבת נכות מטעם המוסד לביטוח לאומי בשל לקות למידה חמורה במיוחד.

ג. הורי ילדים אלה יהיו זכאים לנקודת זיכוי מכח סעיף 45 באם ימציאו אישור על הפניית ילדיהם למסלול זה.

יחיד המקבל זיכוי בעד הוצאות החזקת ילדו במוסד מיוחד לא יהא זכאי לשתי נקודות הזיכוי הנ"ל.

י. תשלומים לביטוח לאומי בשל הכנסה שאינה ממשכורת

- (1) יחיד עצמאי ששילם דמי ביטוח לאומי למוסד לביטוח לאומי - יותרו לו בניכוי 52% מהתשלומים שבוצעו בפועל עד 31.12.2022 (לא כולל דמי בריאות המהווים חלק מהתשלומים למוסד לביטוח לאומי).
- (2) התקרה לתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות הינה 45,075 ₪ בחודש.
- (3) הוצאות לביטוח רפואי ששולמו לקופת החולים (מכבי, הסתדרות הכללית וכו') - לא יותרו בניכוי.

יא. מיסוי השוק הפנסיוני

במסגרת עידוד החיסכון הפנסיוני בישראל – תוקנו תקנות קופות הגמל במספר תיקונים ניכרים, אשר תחילתם מחודש ינואר 2005, ואשר המשכם בשנת 2007 ובשנת 2008 וזאת, בכל הקשור לחיסכון פנסיוני לטווח ארוך של עמיתים, שכירים ועצמאיים כאחד.

להלן בקצרה עיקרי התיקונים והשינויים שנעשו השנה במיסוי השוק הפנסיוני:

1. בתחילת שנת 2007 נכנס לתוקף תיקון 153 לפקודה ששינה מהותית את שהיה נהוג עד כה ביחס לאוכלוסיית העמיתים העצמאיים. התיקון קבע, כי עמיתים עצמאים שנולדו החל משנת 1961 והמעוניינים להפקיד סכומים בקופת גמל לתגמולים וליהנות מהטבות מס, חייבים להפקיד תחילה סכום מינימאלי בקופת גמל לקצבה. ללא הפקדה מינימאלית זו, העמית לא יהיה זכאי להטבות מס בשל הפקדותיו בקופת הגמל לתגמולים.

- הסכום המינימאלי להפקדה בקופת גמל לקצבה נקבע על 16% מהשכר הממוצע במשק (ברמה שנתית). עמית שיפקיד את הסכום המינימאלי האמור ייחשב ל"עמית מוטב" ויהיה זכאי להטבות מס מוגדלות.
- לגבי "עמית מוטב", הוגדלה תקרת ההכנסה המזכה שבגינה ניתן ליהנות מהטבות מס עד 213,600 ₪ לשנה (17,800 ₪ לחודש).
- חשוב להדגיש, כי גם עמית שנולד לפני שנת 1961 יכול לנהוג כך וליהנות מהגדלת תקרת ההכנסה המזכה כאמור.

2. בתחילת שנת 2007 נכנס לתוקף גם תיקון 152 לפקודה שקבע כי לא קיימת יותר הבחנה בין סיווג קצבאות המשתלמות כפיצוי בשל אובדן כושר עבודה. בשל כך, כל קצבאות אובדן כושר עבודה מסווגות ל"הכנסה מיגיעה אישית", ללא קשר לאופן רכישתן. תחילת התיקון הינה רטרואקטיבית מחודש ינואר 2005.

3. בחודש ספטמבר 2007 פורסמו הוראות מקלות בכל הקשור לאופן חישוב הסכומים שיש לזקוף כשווי שכר לעובדים בשל הפקדות מעבידים בקופות גמל לתגמולים ו/או לקצבה לפי סעיף 3 (ה) לפקודה.

4. א. קופות גמל ופיצויים

בתיקון מס. 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים – (חוק קופות הגמל) בתוקף מ-1.1.08 נקבע – שקופות הגמל לתגמולים לא יוכלו לפעול במתכונת הקיימת, והן יפעלו כקופות גמל לקצבה. החוק מגדיר שני סוגי קופות חדשות; קופה משלמת לקצבה; וקופה שאינה משלמת לקצבה. לפיכך, הפכו קופות הגמל ההוניות להיות סוג של קופת גמל לקצבה.

קופת גמל לא משלמת לקצבה הנה קופת גמל לקצבה לכל דבר, פרט לכך שמועד הפרישה הכספים שנצברו בה לא יימשכו כקצבה באמצעותה, אלא באמצעות קופת גמל אחרת – משלמת לקצבה – שאליה יועברו הכספים שנצברו, כדי שתשלם קצבה לפורש.

בכך מתבטל למעשה מסלול התגמולים והחל מ-1.1.2008 לא ניתן להפקיד כספים בקופות גמל לתגמולים. בהיותה קופת גמל לקצבה, החוק לא מאפשר למשוך ממנה את הכספים שנצברו בה באופן חד פעמי (הוני). עם זאת, בהגיע העמית לגיל פרישה, יוכל להוון חלק מכספי הצבירה כחוק. כלומר ההיוון יחוב במס כהיוון קצבה, אם יוכיח הפורש שמובטח לו סכום קצבה מזערי בסך 4,606 ₪ (שיעודכן בחודש מארס של כל שנה, לפי שיעור עליית המדד), לתקופה של כ-200 חודש.

משיכת הכספים באופן חד פעמי, על ידי מי שאינו עומד בתנאים האמורים (גיל, הוכחת קצבת מינימום), מהווה "משיכה שלא כדין", שחייבת במס מינימלי בשיעור 35% (עד לגובה המס השולי – הגבוה מביניהם), עפ"י סעיף 87 לפקודת מס הכנסה. (ראה סעיף 4 (ג') להלן)

כלומר, נישום שצבר בקופת גמל משלמת לקצבה כ-4,606 ₪ לחודש, למשך כ-200 חודשים בעתיד, יוכל להוון את יתרת הכספים שמעבר לסכום האמור. מי שירצה להוון, יחוב במס על היוון הקצבה. אין מדובר במשיכה של קופ"ג הונית בהיתר, אלא מדובר בהיוון קצבה לכל דבר ועניין. למען הסר ספק – מדובר רק בכספים שהופקדו לקופות השונות החל מ-1.1.2008.

יש להפנות תשומת לב למשיכה מקופ"ג לקצבה רק בגיל פרישה. אם רוצים פטור ממס בגין משיכה כדין, הרי משיכה מקופ"ג הונית ללא חבות במס חלה רק מגיל 60.

הזיכוי ממס בגין הפקדה בכל סוגי הקופות בשנת 2022 עומד על 35%.

הפקדה לביטוח חיים במסגרת פוליסת פרט תעניק זיכוי ממס בשיעור 25%.

ההפקדה המרבית שיכול מעביד להפקיד לקופת גמל עבור עובד כולל עבור בעל שליטה, מבלי שייזקף שווי לעובד, עומדת בשנת המס 2022 על 7.5% מ-26,378 ₪ לחודש (פעמיים וחצי תקרת השכר הממוצע במשק שהינה 10,551 ₪ ב-2022) פרמיה מירבית 2,198 ₪ לחודש.

ההפקדה המרבית המותרת לביטוח מפני אובדן כושר עבודה עומדת בשנת 2022 על 3.5% מתקרה של 26,378 ₪ - 2.5 פעמים השכר הממוצע במשק (היינו הפקדה של 923 ₪ לחודש). יצוין כי התשלומים עבור שכיר וכן ע"י עצמאי יוכרו כהוצאה לעניין חישוב ההכנסה החייבת במס, כאשר התקרה השנתית לעניין התשלומים הנ"ל הינה 316,536 ₪ (26,378 x 12 חודשים).

מעביד שיפקיד עבור עובדו לקופת גמל בשיעור העולה על 4% (חלק מעביד), יצטרך להפחית משיעור ההפקדה המרבי לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. דוגמא: מעביד הפקיד עבור עובדו לקופת גמל 6%. היתרה המותרת להפקדה לאובדן כושר עבודה: 1.5%.

סיכום ביניים – קופ"ג לקצבה לא משלמת, אלא אם כן יועברו הכספים לקופ"ג משלמת לקצבה. הכספים ישולמו כקצבה (אם לא נצברו 4,606 ₪ לחודש), או בהיוון (אם נצברו 4,606 ₪ בקצבה לחודש, לתקופה של כ-200 חודשים).

להלן פירוט צורת ההפקדה לעמית שכיר, ולעמית עצמאי. הבחנה נוספת שיש לבצע הינה בין עובד רגיל לבין בעל שליטה.

בעל שליטה

עפ"י סעיף 9(א)32(2) לפקודה – ההפרשה לפיצויים או למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה עבור בעל שליטה המוכרת לחברה בשנת המס 2022 הינה: 12,640 לשנה. החל משנת 2012 בוטלה המגבלה על ההפרשה לקופת גמל לקצבה עבור בעל שליטה.

סוגי העמיתים

מלבד הבחנה בין עמית שכיר (שמעביד גם מפקיד בעבורו בקופ"ג) ועמית עצמאי (שייתכן והינו שכיר, אולם המעביד לא מפקיד בעבורו בקופ"ג, אלא העובד משלם בעבורו בקופ"ג), יש שני סוגי עמיתים נוספים.

עמית מוטב – יחיד שבשל הכנסתו שולמו בעדו – בקופ"ג לקצבה, בשנת 2022, סכום שלא פחת מ- 16% מהשכר הממוצע השנתי במשק בסך של 20,258 ₪ (16% x 12 חודש x 10,551 ₪ - שכר ממוצע במשק).

יחיד – אינו עמית מוטב.

ניכוי בגין הפקדה בקופ"ג

עמית מוטב יכול ליהנות מניכוי בגין הפקדות בקופ"ג לקצבה שלו, או של בן זוגו, או של ילד מעל גיל 18.

כל עמית אחר ייהנה מניכויי (בהתקיים תנאים) בגין הפקדה שלו, או של בן זוגו.

הניכוי לעמית מוטב

1. רובד ראשון - ניכוי בשיעור 11% מן ההכנסה לעמית עצמאי בניכוי הכנסה מובטחת. ההכנסה לעמית עצמאי הינה 106,800 ₪.
2. רובד שני – 7% מ"ההכנסה הנוספת" שהיא הנמוך מבין:
 - א. הכנסה חייבת של יחיד לפני הניכוי בגין תשלום לביטוח לאומי, ובגין הפקדה בקופ"ג, שאינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 106,800 ₪ בשנה.
 - ב. הכנסה חייבת של יחיד לפני הניכוי בגין תשלום לביטוח לאומי, ובגין הפקדה בקופ"ג עד לסכום של 267,000 ₪ לשנה, בניכוי ההכנסה המבוטחת, או סכום של 106,800 ₪, עפ"י הגבוה מביניהם.

ברובד השני ניתן לקבל ניכוי רק על תשלומים העולים על סכום של 20,258 ₪. לעתים ניתן לקבל זיכוי גבוה מ-7% בגין הכנסה נוספת, אם ההפקדה הינה מעל 12% מההכנסה, ואז ניתן לקבל שיעור נוסף על הניכוי של 7% עד ניכוי מרבי של 11%.

הניכוי כעמית יחיד/יחיד

7% מהכנסה מזכה שאינה הכנסת עבודה, ובמקרה זה הכנסה מזכה הינה 151,200 ₪. אם לעמית הייתה גם הכנסת עבודה, ינכו מן הסכום לעיל 106,800 ₪, או הכנסת עבודה כנמוך.

ניתן לקבל ניכוי מעל 7%, אם הופקדו מעל 11% ובמקסימום 16%, וכך יינתן ניכוי מרבי של 7% בתוספת 4% (מקסימום 11%).
אם יש הכנסת עבודה: 5% מן ההכנסה המזכה של עד 106,800 ₪, או 5% מהכנסה של 267,000 ₪ בניכוי הכנסה מבוטחת כנמוך. אם השכר המבוטח עולה על 22,250 ₪ לחודש (267,000 ₪ לשנה) – לא מגיע ניכוי.

זיכוי בגין הפקדה בקופ"ג

עמית מוטב מקבל זיכוי בגין הפקדה בקופ"ג לקצבה, בגין הפקדה גם בעבור ילדו, אם ילדו מעל גיל 18.

כל העמיתים מקבלים זיכוי, גם בגין הפקדה בעבור בן זוג. הזיכוי ניתן רק מחלק שלא ניתן זיכוי בגינו, למישהו אחר.

זיכוי עמית מוטב

כגבוה מבין:

1. 2,076 ₪.

2. כנמוך מבין:

א. לא הייתה לעמית הכנסה מבוטחת, 5% מן ההכנסה עד תקרה בסך 213,600 ₪.

ב. הייתה לעמית הכנסה מבוטחת, אזי סיכום של:

1. 7% מהכנסתו המזכה עד מקסימום הכנסה מבוטחת בגובה 106,800 ₪ (לא משנה אם מדובר בעצמאי או בשכיר).

2. 5% מהכנסתו, שאינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 213,600 ₪ בניכוי סכום של 106,800 ₪, או סכום הכנסתו המבוטחת כנמוך, רק בתנאי שהייתה הפקדה באופן עצמאי (כעמית עצמאי).

זיכוי למי שאינו עמית מוטב

כגבוה מבין:

1. 2,076 ₪.

2. א. 5% מהנמוך בין הכנסה מזכה בסך 106,800 ₪, לבין תקרה עד 151,200 ₪, אם למבוטח לא הייתה הכנסת עבודה.

ב. 7% מהנמוך בין הכנסת עבודה עד לתקרה של 106,800 ₪, אם למבוטח הייתה הכנסת עבודה.

ג. גובה הזיכוי 35%.

4. ב. קופה מרכזית לפיצויים

1. החל משנת 2008 לא ניתן היה לפתוח קופה מרכזית לפיצויים. ניתן היה להפקיד כספים בקופות מרכזיות לפיצויים שנפתחו קודם לכן, רק עבור עובדים שהופקדו עבורם כספים בשנת 2007 וזאת עד לשנת 2010 בלבד. (עד 31.12.2010).

יש לציין כי ניתן היה להעביר מקופה מרכזית לפיצויים לקופות אישיות ע"ש עובדים בתנאי שלא יהיו לאחר ההעברה בקופה של שם עובד מסוים למעלה מ-100% מהחבות לפיצויים עבורו. העברה כזו הייתה יכולה להיעשות לאחר קבלת אישור משלטונות מס הכנסה עפ"י בקשה שתכלול את פירוט הקופה המעבירה, הקופות הנעברות, פירוט שמי של העובד – והסכומים המועברים לחשבונותיהם. כאמור, החל מ-1.1.2011 לא ניתן לבצע יותר הפקדות בקופות מרכזיות לפיצויים.

2. כאמור הקופות המרכזיות לפיצויים הוקמו במטרה להבטיח את זכויות העובדים לפיצויים באמצעות צבירת כספים המיועדים לתשלום פיצויים לעובדים פורשים. כמו כן הפריש המעסיק באופן סדיר סכומים לקופה מרכזית, כך שנוצר לו חיסכון ייעודי לתשלום פיצויים.

עם זאת, כספי הקופה המרכזית שייכים למעסיק, לכן אם פרש העובד ללא זכאות לפיצויים, נשארו כספי הקופה המרכזית בידי המעסיק. הפרשת המעסיק לקופה המרכזית היא הוצאה מוכרת, בעוד שמשרכת כספים מהקופה נחשבת הכנסה על פי סעיף 3(ד) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה").

ברשות שוק ההון התקבלה החלטה לצמצם יתרות בקופות המרכזיות הקיימות. על פי חוזר מס הכנסה 4/2017 מ- 11.6.2017 על המעסיקים להשתמש בכספי הקופות המרכזיות לתשלום הפרשות שוטפות לקופות הפיצויים של העובדים, תוך שמירת חלק מהכספים להבטחת זכויות עובדים שהיו מועסקים לפני תום שנת 2007 ("עובדים ותיקים").

להלן הוראות החוזר:

על המעסיק לחשב סכום המיועד לשמירת זכויות לעובדים ותיקים וסכום ליישוב תביעות של עובדים ותיקים בדרך שלהלן:

- חבות פיצויים לעובדים ותיקים (לגבי בעלי שליטה-עד תקרה 12,230 ₪ לשנה לפי סעיף 9)32 (לפקודה) בניכוי יתרות בקופות אישיות של אותם עובדים – נכון ל- 31.12.2017.
- בתוספת סכום תביעות פיצויים שהגישו עובדים ותיקים (על סמך הצהרת ייעוץ משפטי של מעסיק).
- לשני סכומים שלעיל יש להוסיף מקדם ביטחון של 10%, דהיינו להכפיל ב- 1.1.
- תוצאת החישוב שלעיל היא "סכום לשמירת זכויות עובדים ותיקים".

בהפרש בין יתרת הקופה ל"סכום לשמירת זכויות עובדים ותיקים" (אם הוא חיובי) המכונה "עודף", יש להשתמש להפרשות שוטפות לקופות האישיות של כלל עובדי המעסיק באופן הבא:

- המעסיק מפריש הפרשות שוטפות לקופות הפיצויים של העובדים, כרגיל.
- עד יום 30/9 של השנה העוקבת יבדוק המעסיק קיום "עודף" בקופה המרכזית וייתן הוראה לקופה מרכזית להעביר אליו (אל המעסיק) את סכום העודף עד גובה ההפרשות השוטפות שבוצעו בשנה שעברה. העברה מקופה למעסיק תיעשה על סמך הצהרת רואה חשבון או עורך דין על סכום ההפרשות השוטפות בצירוף חישוב "העודף". כך נוצרת למעסיק הכנסה עקב משיכת כספים מקופה מרכזית. מצד שני נוצרת לו הוצאה בגין ההפרשות השוטפות לקופות הפיצויים של העובדים. יש לציין כי לעניין העברות למעסיק מהקופה המרכזית כנ"ל, יש צורך לפנות לבית דין לעבודה ולקבל פסק דין המורה לשחרר כספים למעסיק.
- אם המעסיק לא ימשוך "עודף" מהקופה המרכזית, לא תוכר לו הוצאה בגין הפרשות שוטפות לקופות הפיצויים של העובדים. בעלי קופות מרכזיות שאינם מעסיקים עובדים יראו יתרות בקופות מרכזיות כאילו נמשכו (דהיינו תיזקף הכנסה בגין משיכת הקופה) בשנת 2018 ובשנים שלאחר מכן אף אם לא נמשכו בפועל.

החל בשנת 2019 יחויבו רווחי קופות מרכזיות במס בידי מעסיקים.

ראו דוגמא מספרית כפי שהתפרסמה בחוזר 4/2017 שלהלן:

דוגמה מספרית לעניין שימוש בסכום העודף בקופה מרכזית

חברה המעסיקה 150 עובדים, ש-100 מתוכם עבדו בחברה ביום 31.12.2007, ומחזיקה בקופה מרכזית לפיצויים ובה יתרה בסך 50 מיליון ₪ ליום 31.12.2016. כנגד החברה מתנהלת תביעה של 5 עובדים בכירים, אשר פוטרו בנסיבות חמורות ותובעים את החברה בגין אי תשלום פיצויים בסך של 10 מיליון ₪ (להלן-"הסכום במחלוקת"). על פי מאזנה של החברה ליום 31.12.2016, חוב הפיצויים עבור עובדי 2007 (לא כולל הסכום במחלוקת) הינו

40 מיליון ₪, כאשר 24 מיליון ₪ מתוכם מכוסה באמצעות קופות אישיות של העובדים.

בשנת המס 2017, החברה הפקידה (בעבור כל עובדיה) בקופת גמל למרכיב הפיצויים סך של 15 מיליון ₪. כיצד על החברה לנהוג בהתאם להוראות חוזר זה?

פתרון:

שנת המס 2017

סכום לעובדי 2007 = חבות עובדי 2007 בניכוי זכויות צבורות $40-24=16$

סכום במחלקות=תביעות תלויות 10

סכום לעובדי 2007 בתוספת הסכום שבמחלקות $16+10 = 26$

יתרה צבורה בקופה מרכזית 50

סכום לעובדי 2007 בתוספת הסכום שבמחלקות כפול 110% $26*110%=28.6$

עודף להפקדות שוטפות מ- 2018 ואילך $50-28.6=21.4$

3. בתאריך 31/3/2020 יצא חוזר מרשות המסים בישראל שנושאו: "עדכונים והבהרות בנוגע ליישום הוראות חוזר מס הכנסה מס. 4/2017 בנושא: יתרות צבורות בקופה מרכזית לפיצויים". לפי חוזר זה – שמטרתו פירוק קופות המרכזיות לפיצויים – ניתן למשוך את כל העודף שבקופה המרכזית, בתנאי שנשמרים סכומים המגיעים ל- "עובדי 2007". לפי החוזר הסכום שנמשך בגין הפקדות שוטפות לפיצוי של המעביד עבור כלל עובדיו בשנת 2019 פטורים מניכוי מס במקור, והסכום העודף שנותר חייב ב- 40% ניכוי מס במקור. כל המשיכה נחשבת כהכנסה אצל המעסיק וניכוי מס במקור כמוהו בתשלום מקדמות שוטפות למס – הכנסה.

4. יש לציין כי בפועל, בשנים 2020 ו- 2021, הקופות המרכזיות לפיצויים שחררו למעסיקים את מלוא הסכומים שנצברו בקופות, ולמעשה איפסו את היתרות בקופות, כאמור לעיל כספים אלה ששחררו למעסיקים מהווים הכנסות חייבות במס.

4. ג. משיכת כספים מקופות גמל לתגמולים ומקופת גמל לקיצבה

א. כאשר נפדים כספים מקופות גמל לתגמולים, שלא עפ"י הכללים, משולם מס סופי בשיעור 35%. משמעות "הקנס" הכבד היא שלא ניתן לקזז ניכויים, פטורים ונקודות זיכוי כנגד מס זה. יש לציין שהמס מוטל על כל הכסף שנפדה, לרבות סכומי הקרן שהופקדו. רשות המסים בישראל (להלן – "רשות המסים") מאפשרת במקרים שבהם אין הכנסות לקזז כנגד המס נקודות זיכוי לא מנוצלות.

ב. כאשר נפדים כספים מקופות גמל לקצבה, שלא עפ"י הכללים, משולם מס לפי הגבוה מבין מס סופי בשיעור 35% לבין המס השולי. גם כאן מאפשרת רשות המסים לקזז נקודות זיכוי לא מנוצלות, כאמור בסעיף א'.

ג. אין מיסוי רטרואקטיבי-התיקון החדש חל על הכספים החדשים שמופקדים מ- 1.1.2008. אין פגיעה בכללים לגבי כספים שהופקדו עד 1.1.2008.

מתי ניתן למשוך כספים מקופ"ג ללא תשלום מס?

לגבי כל הקופות (תגמולים וקצבה) – ניתן להוציא את הכספים באחת מארבע האפשרויות להלן {תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964}. כללים אלה ייקראו להלן "כללי קצבה".

- א. מיעוט הכנסות – ניתן לקבל השלמה עד שכר מינימום בהתאם לתנאים הרשומים בתקנות. אם מדובר בזוג עם ילד אחד לפחות-ההשלמה היא עד כפל שכר מינימום.
- ב. הוצאות רפואיות לעמית או לקרובו – בתנאי שההוצאות מעל מחצית ההכנסה שלו ושל קרובו. הסעיף לא מתיר הוצאות בגין טיפולי שיניים. לעניין זה, "קרוב" הוא: בן זוג, הורה, הורי הורה, צאצא, צאצאי בן-הזוג ובן זוגו של כל אחד מהם.
- ג. נכות יציבה בשיעור 75% לעמית או לקרובו – בתנאי שאירוע הנכות היה לאחר מועד פתיחת הקופה.
- ד. פטירה.

מהן האפשרויות הנוספות למשיכת כספים בפטור ממס?

קופ"ג עמית עצמאי לתגמולים

ניתן לחלק את פרק הזמן לשלוש תקופות:

כספים שהופקדו עד 31.12.2005

את הכספים ניתן למשוך באפשרויות להלן:

1. העמית צבר 15 שנות ותק בקופה.
2. בהגיעו לגיל 60, ונוסף, על כך צבר חמש שנות ותק בקופה.
3. לגבי עמית שהוא שוטר/סוהר/בקבע – בתום שלושה חודשים מפרישתו, בהגיעו לחמש שנות וותק בקופה.

כספים שהופקדו מ-1.1.2006 עד 31.12.2007

אפשרות מס. 1 – של 15 שנות ותק בקופה – בוטלה. נותרו אפשרויות 2 ו-3.

כספים שהופקדו מ-1.1.2008

מדובר בכספי קצבה, ולכן ניתן למשוך כספים רק במסגרת היוון קצבה פטורה החל מגיל 60.

קופ"ג עמית שכיר לתגמולים (כולל ביטוחי מנהלים הוניים)

גם כאן ניתן לחלק את פרק הזמן לשלוש תקופות:
כספים שהופקדו עד 31.12.2004

את הכספים ניתן למשוך באפשרויות להלן:

1. לא לעבוד שישה חודשים מתום פרישתו מהעבודה (גם פתיחת עסק עצמאי מהווה עמידה בתנאי).
2. עבודה במשך 13 חודשים כשכיר, בלי הפרשות סוציאליות.

3. עת הגיע העמית לגיל 60, ונוסף על כך צבר חמש שנות ותק בקופה.

כספים שהופקדו מ-1.1.2005 עד 31.12.2007

אפשרויות 1 ו-2 בוטלו. נותרה רק אפשרות 3.

קופ"ג לקצבה

אין הבדל בין הכספים המופקדים מ-1.1.2008 ובין מה שהופקד עד 31.12.2007. על כל הכספים חלים למעשה כללי הקצבה. כלומר – כל סוגי הכספים המופקדים מ-1.1.2008 הם כספי קצבה, וחל עליהם אותו דין.

לגבי כספים שהופקדו עד 1.1.2000 – ניתן למשוך אותם בהתאם לכללי עמית שכיר לתגמולים. ההפרדה בין מסלולי ההון לקצבה לעניין הטבות מס החלה ב-1.1.2000 (תיקון 120 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961).

סיכום

תיקון החוק לעיל אינו פוגע בדין החל על הכספים הישנים. החל מ-1.1.2008 כל הכספים מיועדים לקצבה, וניתן למשוך אותם באופן חד פעמי רק במקרים מיוחדים. משיכה שלא עפ"י כללים אלה גורמת לתשלום מס גבוה.

גם בתקופה הזו, שבה איבדו רוב החוסכים את מיטב כספם, יש מקום לשקול משיכות שלא כדין בכובד ראש, כיוון שתשלום המס עליהן גבוה.

4. ד. פנסיה חובה

1. ביום 30.12.2007 חתם שר התמ"ת על צו הרחבה להסכם הקיבוצי לביטוח פנסיוני מקיף במשק, המחייב את המעבידים לבטח את העובדים בפנסיה מקיפה.

2. ההסכם הקיבוצי שנחתם בין ההסתדרות לבין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, קובע כי כל מעסיק חייב להפקיד עבור עובדיו לחסכון פנסיוני, ועפ"י הצו כאמור חובת ההפקדה לחסכון פנסיוני תחול לגבי כלל העובדים במשק בתוקף מ-1.1.2008.

3. ההסכם הקיבוצי קובע שיעורי הפקדה שעולות בהדרגה מ-2.5% בשנה הראשונה ועד 18.5% בשנת 2017 ואילך עבור כל מרכיבי החסכון הפנסיוני, דהיינו, מרכיב פיצויים, מרכיב תגמולי מעביד ומרכיב תגמולי עובד.

להלן טבלת ההפרשות לפנסיה לפי שנים ואחוזים :

	הפרשות עובד	הפרשות מעביד	הפרשות המעביד	
<u>החל ב:</u>	<u>לתגמולים</u>	<u>לתגמולים</u>	<u>לפיצויים</u>	<u>סך-הכל</u>
1.1.2008	0.833%	0.833%	0.834%	2.5%
1.1.2009	1.66%	1.66%	1.68%	5%
1.1.2010	2.5%	2.5%	2.5%	7.5%
1.1.2011	3.33%	3.33%	3.34%	10%
1.1.2012	4.16%	4.16%	4.18%	12.5%
1.1.2013	5%	5%	5%	15%
מ-1.1.2014 עד- 30.6.2016	5.5%	6%	6%	17.5%
מ-1.7.2016 עד- 31.12.2016	5.75%	6.25%	6%	18%
מ-1.1.2017	6%	6.50%	6%	18.50%

4. ההסכם קובע כי חובה להפקיד בשל עובד עד שכר בגובה השכר הממוצע במשק נכון לכל עת הפקדה. השכר הממוצע במשק נכון ליום 1.1.2022 הוא 10,551 ₪ (כמו ב- 2021).
5. את ההפקדות יש לבצע לקרן פנסיה חדשה מקיפה הכוללת מלבד פנסיית זקנה גם כיסוי ביטוחי למקרה אובדן כושר עבודה ופנסיה לשארים במקרה מוות. אולם, כל עובד רשאי לבחור בכל מוצר פנסיוני - קרן פנסיה כלשהיא, ביטוח חיים (מנהלים) הכולל מרכיב של קצבה וכו'. אם העובד לא בחר לאן הוא רוצה שיופקדו הכספים. המעסיק יפקיד עבורו את הכספים לקרן פנסיה מקיפה שהמעסיק יבחר.
6. הזכאות לפנסיה חלה לגבי כל עובד מגיל 21 לגבר ו-20 לאשה - ועד גיל הפרישה.
7. הזכאות לחסכון פנסיוני משנת 2008 חלה על עובד שיש לו ותק של תשעה חודשים ומעלה במקום עבודתו. החל משנת 2009 הזכאות לחסכון פנסיוני תהיה לאחר חצי שנת עבודה בלבד.
8. עובד שעבר ממקום עבודה שבו היה לו חיסכון פנסיוני למקום עבודה חדש, זכאי להפקדות לחיסכון פנסיוני מהיום הראשון לעבודתו. אולם, ההפקדות תוכלנה להתבצע לאחר שלושה חודשי עבודה, רטרואקטיבית ממועד תחילת עבודתו.
9. יש לציין לבסוף כי ההסכם חל רק לגבי עובדים שאין להם חסכון פנסיוני כחלק מתנאי עבודתם. עובדים שיש להם כיום חסכון פנסיוני (לרבות ביטוח מנהלים לקצבה הכולל ביטוח למקרה פטירה ולמקרה של אובדן כושר עבודה) (הסדר פנסיה מיטיב) בתנאים טובים יותר לעניין שיעורי ההפקדה - לא יושפעו מההסכם.
10. הפרשות המעביד לפיצויים כמפורט בטבלה בסעיף ד' לעיל אינן מכסות את מלוא הפיצויים המגיעים לעובד (בפיטורים או בהתפטרות עפ"י הסכמה) לפי הפרשה של $8^{1/3}\%$ לשנה (משכורת אחרונה מוכפלת במספר שנות עבודה) בהתאם לכך, יהיה צורך בהשלמות לגבי כל שנה ושנה לפי הטבלה כדלהלן :

השלמת פיצויי פיטורים בהפקדות לפי צו ההרחבה בדבר ביטוח פנסיוני מקיף במשק

מיום	הפקדות מעביד לפיצויים על פי הצו	שיעור הפיצויים לפי סעיף 14, שיבוא במקום פיצויי פיטורים(*)	שיעור ההשלמה (יהיה לפי מס' חודשי עבודה באותה שנה)(*)
1.1.2008	0.834%	10%	90% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2009	1.68%	20%	80% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2010	2.5%	30%	70% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2011	3.34%	40%	60% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2012	4.18%	50%	50% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2013	5%	60%	40% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
מ-1.1.2014 ואילך	6%	72%	28% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה משנה זו ואילך

(*) יודגש, כי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים לפיו, כספי הפנסיה שנצברו שייכים לעובד בין אם פוטר ובין אם התפטר, חל בגין השכר, הרכיבים, התקופות והשיעורים בגינם נעשתה ההפקדה בלבד

4. ה. השקעה בקופת גמל עפ"י תיקון 190 לפקודת מס הכנסה (קופת גמל להשקעה)

מטרת תיקון מס. 190 הינה יישום מדיניות הממשלה לקידום החיסכון ארוך הטווח לקצבה, על פני אפיקי חיסכון אחרים, לשם הבטחת רווחתם של היחידים בחברה בעת זקנה. בהתאם לכך, מרכיבי התיקון מתאימים לבני 60 ומעלה והיתרונות הן הם, כדלקמן:

1. משיכת כספים בכל עת – מעל גיל 60.
2. תשלום מס רווחי הון מופחת בשיעור של 15% על הרווח הנומינלי בעת משיכה (לעומת 25%).
3. פטור מלא ממס במקרה של משיכת הכספים כקצבה חודשית העולה על 4,606 ₪ בשנת 2022.
4. מינוי מוטבים במקרה חו"ח של פטירה ללא צורך בהגשת צו ירושה/צוואה.
5. ניתן להפקיד בקופה זו עד 71,337 ₪ בשנת 2022, וכך בכל שנה לאחר מכן בסכומים שיתעדכנו.

4. ו. סיווג קצבה המשתלמת כפיצוי בשל אובדן כושר עבודה

1. במסגרת תיקון 152 לפקודה בוטלה ההבחנה בין סוגי קצבאות אובדן כושר עבודה בכל הקשור לסיווגן ל"הכנסה מיגיעה אישית".
2. בהתאם לכך, בכל מקרה בו ההכנסה המובטחת הינה הכנסה מעסק, ממשלח יד או ממשכורת, ההכנסה מקצבת אובדן כושר עבודה תיחשב ל"הכנסה מיגיעה אישית", על כל המשתמע מכך. הוראה זו מתקנת עיוות חקיקה שנוצר בחודש ינואר 2005. בו נקבעה אבחנה לקויה בין סוגי קצבאות אובדן כושר עבודה בכל הקשור לסיווגן ל"הכנסה מיגיעה אישית".

יב. פטור ממס על הפרשי הצמדה על הלוואות שנתן בעל שליטה לחברה

(1) מבוא

על פי תקנות מס הכנסה שהותקנו בשנת 1986 ניתנה אפשרות ל"בעל שליטה" ב"חברות מעטים" (כפי שהוגדרו בתקנות) לתת לחברה הלוואה צמודת מדד וליהנות מפטור ממס בשל הפרשי ההצמדה. ההגבלות והתנאים המרובים בתקנות אלה למתן הפטור, הערימו קשיים ביישומן וצמצמו במקרים רבים את הכדאיות במתן הלוואות כאמור. כתוצאה מכך הותקנו תקנות חדשות בנושא זה שתחולתן מיום 1.1.1998, מחליפות את התקנות הקודמות, ומפשטות במידה ניכרת את אפשרויות היישום לעומת התקנות הקודמות. כך לפי התקנות החדשות, ניתן ליהנות מהפטור גם בשל הלוואה שלא ל"חברת מעטים" בלבד: אין בהן מגבלות לגבי סכומי מינימום של הלוואות ועוד.

(2) תקנות חדשות

על פי התקנות החדשות ניתן פטור ממס על הפרשי הצמדה שנצברו בשל יתרות הזכות החודשיות של בעל שליטה בחברה, לפי שיעור עליית המדד, על פי ההוראות שלהלן.

לעניין זה נכללו בתקנות הגדרות שונות כלהלן:

"בעל שליטה" - יחיד בעל שליטה כהגדרתו בסעיף 3(ט)(1)(ג) לפקודה;

בסעיף 3(ט) הוגדר "בעל שליטה" - מי שמחזיק או זכאי לרכוש, במישרין, לבדו או ביחד עם קרובו, אחד מאלה: 5% לפחות מהון המניות שהוצא או מכוח ההצבעה בחברה; הזכות לקבל 5% לפחות מרווחי החברה או מנכסיה בעת פירוק או הזכות למנות מנהל;

"הפרשי הצמדה" - לרבות ריבית;

"יתרה יומית" - היתרה היומית, בזכות או בחובה, המתקבלת מסיכום כלל החשבונות בחברה של בעל השליטה בה (להלן - החברה); בסיכום כאמור לא יובאו בחשבון יתרות זכות או חובה של בעל השליטה, הנובעת מהיותו לקוח או ספק של החברה במהלך העסקים הרגיל;

"יתרת זכות" - היתרה היומית הנמוכה ביותר במהלך חודש פלוני לרבות אם היא יתרת זכות אפס; לעניין זה, "יתרת זכות אפס" - יתרה יומית בחובה או יתרת אפס בחשבון;

"תקרת סכום הפטור" - יתרת הזכות בחודש הראשון בשנת המס בצירוף הפרש שבין יתרת הזכות בכל חודש, החל בחודש השני בשנת המס, לבין יתרת הזכות בחודש שקדם לו, בין אם הוא חיובי ובין אם הוא שלילי, כשהיתרה האמורה בחודש הראשון וכל הפרש חודשי מוכפלים בשיעור עליית המדד מתחילת החודש שלגביו חושבו עד תום שנת המס.

(3) הוראות הפטור

א. הכנסה של בעל שליטה מהפרשי הצמדה בשל "יתרת זכות" תהא פטורה ממס עד ל"תקרת סכום הפטור" (יתרת זכות ותקרת סכום הפטור - כפי שהוגדרו לעיל).

הפרשי ההצמדה יחושבו על פי שיעור עליית "המדד הידוע".

ה ד ג מ ה

חודש	יתרות זכות*	הפרש	שיעור עליית המדד **	הפרשי הצמדה הפטורים ממס
	ש"ח	ש"ח	%	ש"ח
ינואר	100,000	100,000	8	8,000
פברואר	120,000	20,000	7.5	1,500
מרס	110,000	(10,000)	7	(700)
אפריל	80,000	(30,000)	6.5	(1,950)
מאי	80,000	0	6.5	0
יוני	0	(80,000)	6	(4,800)
יולי	150,000	150,000	5.5	8,250
אוגוסט	200,000	50,000	5	2,500
ספטמבר	250,000	50,000	4	2,000
אוקטובר	150,000	(100,000)	3	(3,000)
נובמבר	250,000	100,000	2	2,500
דצמבר	250,000			
	סה"כ	250,000		13,800

* היתרה היומית הנמוכה ביותר במהלך כל חודש
** שיעור עליית המדד עד תום שנת המס.

ב. התנאים לחלות הפטור על הפרשי ההצמדה

1. אם לבעל השליטה הייתה יתרת חובה בחודש כלשהו, הוא שילם מס על הפרש הריבית (במידה שהיה הפרש) על פי הוראות סעיף 3 (ט) לפקודה.
2. לא שולמו או לא נזקפו לבעל השליטה הפרשי הצמדה בגין יתרת זכות בשל אחד מחודשי שנת המס או יותר, לפני תום שנת המס.
3. בעל השליטה המציא במועד להגשת הדוח השנתי שלו, או של החברה, אישור מרואה החשבון של החברה המעיד שכל התנאים בתקנות אלה קוימו בשנת המס וכן את פירוט דרך חישוב הסכום הפטור.

ג. אי חלות הוראות סעיף 18 (ב) לפקודת מס-הכנסה

הוראות סעיף זה המחייבות ניכוי מס במקור מתשלומים של חברה לבעל שליטה, כתנאי להתרת ההוצאה, לא יחולו בשל הפרשי הצמדה הפטורים, אם החברה המציאה לפקיד השומה העתק מאישור רואה החשבון שלפי פסקה ב' 3 לעיל.

5. הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2022

תיקון מס' 108 לפקודת מס הכנסה (פרסום ב-ס.ח. 1554 מיום 8.1.96) התיר בתנאים מסוימים ניכוי תשלומים לקרן השתלמות גם לעצמאיים, לחברי קיבוץ ולשכירים בעלי שליטה בחברת מעטים.

להלן ההוראות בנושא זה לגבי שנת המס 2022:

א. שיעורי הפרשות:

בשנת המס 2022 יותרו בניכוי הפרשות כאמור לקרן השתלמות כדלקמן (שנתי):
(1) שכיר בעל שליטה:

(שהוא "חבר", "בעל שליטה" לפי סעיף 32(9) לפקודה) 4.5% מהמשכורת השנתית שאינה עולה על 188,544 ₪ (ניכוי מרבי של 8,485 ₪). (ללא שינוי משנה קודמת).

ניכוי ההוצאה מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה בשיעור של 1.5%, היינו, 2,828 ₪ לשנה.

היינו: על מנת ליהנות מההטבה המקסימלית בשנת המס 2022 יש צורך בהפרשה בשיעור של 6% (4.5% חלק המעביד ו-1.5% חלק העובד) ממשכורת שאינה עולה על 188,544 ₪ (הפרשה מרבית - 11,313 ₪ וניכוי מרבי של 8,485 ₪).

מובהר בזאת כי הפרשות המעביד מעבר לשיעור של 4.5% ועד לשיעור של 7.5% מהמשכורת שאינה עולה על 188,544 ₪ - אומנם לא תותר כהוצאה בידי המעביד אך לא תיחשב כהכנסה בידי בעל השליטה (מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה כאמור לעיל). הפרשה בשיעור העולה על 7.5% תחשב כהכנסת עבודה של בעל השליטה בעת ההפרשה כאמור בסעיף 3(ה) לפקודת מס הכנסה.

(2) שכיר רגיל:

הפרשות מעביד עבור עובדים שכירים רגילים (שאינם בעלי שליטה) נשארו ללא שינוי משנה קודמת, כדלקמן:

7.5% מהמשכורת שאינה עולה על 188,544 ₪ ו-2.5% תשלום מקביל של העובד. (אצל עובדי הוראה: 8.4% ו-2.8% בהתאמה).

עמדת נציבות מס-הכנסה הינה שתקרת המשכורת הקובעת הינה בגין הכנסתו הכוללת של העובד ממשכורת, ולא בגין כל עבודה בנפרד, אם הוא עובד במספר מקומות עבודה.

(3) עצמאי וחבר קיבוץ:

4.5% מההכנסה השנתית מעסק או משלח יד שאינה עולה על 270,000 ₪ (ניכוי מרבי של 18,900 ₪). הניכוי כהוצאה מותנה בתשלום נוסף של העצמאי ושל הקיבוץ בשיעור של 2.5% היינו, על מנת ליהנות מההטבה המקסימלית בשנת המס 2022 יש צורך בהפרשה בשיעור של 7% מההכנסה שאינה עולה על 270,000 ₪ (הפרשה מרבית - 18,900 ₪ וניכוי מרבי של 12,150 ₪).

ב. תקרה להפרשות לעצמאי שהוא גם שכיר

החל משנת המס 1997 הוגבלו התשלומים לקרן השתלמות לעצמאי שיש לו גם הכנסה ממשכורת שבגינה מפריש מעבידו סכומים לקרן השתלמות. הסכומים שיותר לניכוי לעצמאי כאמור בגין תשלומיו לקרן השתלמות כעצמאי יקבעו בהתאם להכנסתו כעצמאי (עד לתקרת ההכנסה הקובעת הקבועה בסעיף 17 (א5))

לפקודה) בהפחתת המשכורת שבגינה הפריש לו מעבידו כספים לקרן השתלמות בשנת המס.

ג. צבירת ותק

משיכת כספים מקרן השתלמות פטורה ממס לאחר פטירה, ובחיי בעל החשבון - לאחר 3 שנים לצורך השתלמות שנועדה לשמירת רמתו המקצועית בתחום עיסוקו או משלח ידו. משיכה שלא לצורך השתלמות יכולה להיעשות בחלוף 6 שנים ממועד התשלום הראשון לקרן (ולגבי גבר בן 65 ואישה בת 60 ומעלה - לאחר חלוף 3 שנים). לעניין זה תחילת התשלום לקרן ההשתלמות יכל להיחשב סוף החודש ושלגביו שולם התשלום הראשון, אך לא לפני תחילת שנת המס שבה שולם (סעיף 9 (16א) לפקודת מ"ה).

6. מתנות - התייחסות מס הכנסה ומע"מ

שלטונות המס מתייחסים באופן שונה למתנות הניתנות לעובדים ולמתנות ללקוחות ולאנשים הנמצאים בקשר עסקי עם נותן המתנה.

שי לחגים הניתן לעובד בכסף או בשווה כסף נחשב בכל מקרה כתוספת לשכרו ומתחייב במס בידיו של העובד. הסכום חייב גם בביטוח לאומי. מבחינתו של המעסיק, מאחר ומדובר בשכר, מותר לרשום את הסכום כהוצאה. לעניין מע"מ אין לקזז את מס התשלומים הגלום בעלות המתנה או השי המהווים חלק מהשכר כאמור לעיל.

אשר למתנות לעובד לרגל אירוע אישי (להבדיל ממתנות חג) כמו נישואין, בר מצווה, הולדת ילדים וכדומה, המתנה תהיה פטורה ממס אם סכומה סביר. שלטונות מס ההכנסה רואים כסכום סביר מתנה בשווי 220 ₪ לשנה. כל סכום העולה על כך יחויב במס כתוספת לשכר. על המעסיק לרשום שמו של העובד, האירוע שלכבודו ניתנה המתנה והתאריך.

במקומות עבודה רבים מקובל שאת השי לחג או מתנה לרגל אירוע אישי מחלק ועד העובדים. הוראות מס ההכנסה קובעות שכאשר השתתפותו של המעסיק בהוצאותיו של הועד נקבעת ספציפית לפי מספר העובדים - מהווה השתתפות זו תוספת למשכורתם. ההשתתפות יכולה להיות לצורך מתן שי לחגים, מימון טיולים, מסיבות וכדומה. באותם המקרים בהם ההשתתפות אינה מחושבת לפי מספר העובדים והיא ניתנת לוועד העובדים באופן גלובלי למטרה כל שהיא אין להוסיפה למשכורות העובדים אך השתתפות זו תיחשב כ"הוצאה עודפת" המתחייבת במס ובמקדמות בגין הוצאות עודפות.

שונה הדין לגבי מתנות ללקוחות ולאנשים הנמצאים בקשרי מסחר עם נותן המתנה. כאן אין הבחנה בין שי לחג ובין מתנה לרגל אירוע כל שהוא. הגבלת ההוצאה מחושבת לפי הסכום השנתי הניתן לאדם אחד. מקבל המתנה שאינו עובד אינו מתחייב במס בשלב של ניכוי במקור, אך נותן המתנה יוכל לנכות סכום שאינו עולה על 220 ₪ לכל מקבל אם המקבל נמצא בחו"ל הסכום המותר הוא 15 דולר של ארה"ב לכל מקבל.

כל סכום העודף על הני"ל נחשב כ"הוצאה עודפת" ומתחייב במקדמות כני"ל.

נותן המתנה נדרש לרשום שמו של המקבל, הקשר העסקי אתו, האירוע, תאריכו. כמובן, שיש לשמור גם על קבלה או חשבונית מס שנתקבלה בגין רכישת המתנה.

7. יחסי עובד מעביד

א. הודעה לעובד

ביום 21.3.02 התקבל בכנסת חוק הודעה לעובד (תנאי עבודה) התשס"ב – 2002 ותחילתו הוא מיום 21.6.02. עפ"י חוק זה חייב מעביד למסור לעובדו לא יאוחר מ- 30 יום מתחילת העבודה, הודעה בכתב ובה מפורטים תנאי העבודה של העובד.

ב. הודעה מוקדמת לפיטורים

ביום 17.5.01 פורסם חוק הודעה מוקדמת לפיטורין ולהתפטרות. החוק מסדיר את נושא מתן הודעה מוקדמת, במקרה של פיטורים או התפטרות, בחקיקה, נושא שהיה מוסדר קודם לכן בצו הרחבה להסכם קיבוצי בדבר מתן הודעה מוקדמת. החוק מסדיר בין היתר את אופן מתן ההודעה על הפסקת העבודה, וקובע מהי אורכה של תקופת ההודעה המוקדמת בהתאם לוותק של העובד.

להלן טבלה לגבי אורך תקופת ההודעה המוקדמת על פי חוק

עובד יומי / שעתי	עובד חודשי	וותק בעבודה	
1 יום לכל חודש עבודה	1 יום לכל חודש עבודה	עבור חודשים 1-6	עד שנה
	6 ימים+2.5 יום לחודש עבודה	עבור חודשים 7-12	
14 יום + יום נוסף לכל חודשיים עבודה בשנה זו	חודש	מעל שנה פחות משנתיים	
21 יום	חודש	שנתיים	
21 יום + יום נוסף לכל חודשיים עבודה בשנה זו	חודש	מעל לשנתיים פחות מ-3 שנים	
חודש	חודש	שלוש שנים	

א. המעביד זכאי לוותר על שירותיו של העובד בתקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה, אולם יהיה חייב במקרה זה לשלם את השכר הרגיל עבור תקופת ההודעה המוקדמת.

ב. עובד המתפטר יהיה חייב אף הוא ליתן הודעה מוקדמת כאמור בסעיפים א' ו-ב' לעיל.

ג. (1) במקרה של פיטורים בו המעביד לא קיים את חובת ההודעה המוקדמת יהיה זכאי העובד לפיצוי תמורת הודעה מוקדמת, בגובה הפסד השכר הרגיל עבור תקופת ההודעה המוקדמת.

(2) במקרה של התפטרות בו העובד לא קיים את חובת ההודעה המוקדמת, רשאי המעביד לנכות מכל סכום שגייע לעובד, סכום השווה לשכר הרגיל שהיה מקבל עבור תקופת ההודעה המוקדמת שלא עבד בה.

במסגרת הרפורמה במס נכנס לתוקף ביום 1.1.2003 שינוי לס' 8 בחוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות הקובע כי על מעביד ליתן לעובדו בסיום העבודה, אישור בכתב בדבר תחילתם וסיומם של יחסי עובד – מעביד. לא נתן מעביד לעובד אישור כאמור עד תום 14 יום מיום העבודה האחרון של העובד או עד תום 7 ימים מיום דרישת העובד בכתב לפי המוקדם מביניהם דינו קנס.

8. שמירת מערכת החשבונות

א. מערכת חשבונות כוללת ספרי (פנקסי) חשבונות ותיעוד אשר יש לנהל לפי הוראות מס הכנסה כגון: כרטסת הנהלת חשבונות, ספר קופה, ספר הזמנות, שוברי קבלה, חשבוניות מס, תעודות משלוח, דוחות ייצור, ספר תקבולים ותשלומים, ספר כניסת טובין (קניות), ספר פדיון יומי, סרטי קופה רושמת, ספר תנועת מלאי, רשימות מלאי, שוברי כרטיסי אשראי, תיק תיעוד חוץ וספרי חשבונות ספציפיים.

ב. יש לשמור את מערכת החשבונות על מסמכיה 7 שנים משנת המס שאליה היא מתייחסת, או 6 שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה לאותה שנה, לפי המאוחר.

כרטסת הנהלת חשבונות ומסמכים הקשורים למשכורות עובדים יש לשמור 15 שנה.

לאחר 31.12.22 ניתן להשמיד את ספרי החשבונות לשנת 2015 כולל, בתנאי שהדוח לשנת 2015 הוגש עד 31.12.16.

מסמכים סטטיסטיים, הזמנות, רישומים פנימיים בין מחלקתיים, חוזים ופרוטוקולים, תיעוד ופנקסים, שהנישום אינו חייב לנהלם על פי הוראות ניהול ספרים, אך ניהלם מרצון או מכוח דין אחר, יש לשמור במשך 3 שנים לפחות מיום הגשת דוח על ההכנסה לשנת המס, שאליה הם מתייחסים.

האמור בסעיף זה מתייחס לשמירת מסמכים לצורך בדיקתם בידי שלטונות המס בלבד. ייתכן שבענפים אחדים או על פי דרישות חוקיות מסוימות נדרשת שמירת מסמכים מסוימים לתקופות ארוכות יותר.

רצוי לשמור דיווחים שנתיים על עובדים לתקופה בלתי מוגבלת, משום שהם עלולים להתבקש למימוש זכויות בביטוח לאומי וכיו"ב.

ג. לפי הוראות מס הכנסה ניתן (כאופציה) לשמור מערכת חשבונות, או חלק ממנה, על גבי אמצעי אחסון ממוחשבים (כגון: דיסקים, דיסקטים, סרטים מגנטיים), ובלבד, שתאפשר הפקה זמינה של פלט מודפס של מערכת החשבונות או כל חלק ממנה (הפקה זמינה - פירושה: לפי דרישה ובמועד סביר).

ד. לדעת מומחים, ישנן בעיות טכניות בעניין שמירה בטוחה של אמצעי אחסון ממוחשבים במשך 7 שנים (סיכון של נזק עקב פגיעה, חום, רטיבות ועוד) לכן, מומלץ כי אם לא ניתן לדאוג ברציפות לתנאי שמירה מתאימים של אמצעי האחסון הממוחשבים, יש להפיק מערכת שלמה של תדפיסים לגבי כל הקבצים הקבועים של מערכת החשבונות.

ה. אם החלטתם שלא להפיק תדפיסים של מערכת החשבונות, אלא לשמרה על גבי דיסקים, דיסקטים, או סרטים מגנטיים, יש לדאוג כי בנוסף לשמירה הבטוחה של מערכת החשבונות הממוחשבת כאמור בסעיף ד' לעיל, יהיה גיבוי של אמצעי האחסון הממוחשבים במקום שאינו מקום העיסוק הקבוע.

ו. שלטונות מס הכנסה עדכנו את הוראות שמירת מערכת חשבונות – בתוקף מ-1.1.2013 – כך שתאפשר שמירה של תיעוד חוץ (שובר קבלה, תעודת משלוח, חשבונית, חשבונית מס, הודעת זיכוי, הזמנה מגורם חוץ), באמצעות סריקה ממוחשבת, ושמירתה בארכיב דיגיטלי. (מסמך שהתקבל כ"מסמך ממוחשב" חייב להישמר ככזה והוראות אלה אינן חלות עליו).

9. הוצאות החזקת רכב – שווי שימוש ברכב

א' (1) החזקת רכב

ביום 31.12.07 פורסמו תקנות מס הכנסה, בתוקף מ-1.1.2008 בנושא ניכוי הוצאות רכב ושווי שימוש ברכב שעיקריהן הם כדלקמן:

1. בוטלה נוסחת הק"מ (לפי נוסחה זו 9,900 ק"מ הראשונים בשנה, נחשבו כשימוש פרטי שההוצאות בגינם אינם מוכרות).

2. להגדרת "רכב" נוסף אופנוע שסיווגו L3 היינו ההכרה או אי ההכרה בהוצאות רכב יכללו גם הוצאות החזקת אופנוע שסיווגו L3 (נפח מנועו עולה על 125 סמ"ק, והספק מנועו מעל 33 כוח סוס).

3. מהגדרת "רכב" מועט (לא נכלל) רכב תפעולי.

4. הוספה הגדרת רכב תפעולי כדלקמן :
 "רכב תפעולי" - רכב שהתקיים בו, להנחת דעתו של פקיד השומה, אחד מאלה :
 (1) הרכב הוא רכב ביטחון, כהגדרתו בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, המשמש בפעילות מבצעית או ביטחונית בלבד.
 (2) הרכב לא הועמד לרשות עובד כלשהו של המעביד, הוא משמש רק לצורכי המעביד או בעל משלח היד או העסק, לפי העניין, מקום העיסוק של המעביד, של בעל משלח היד או של בעל העסק, לפי העניין - אינו בבית מגוריו ובתום שעות העבודה הרכב אינו יוצא מחוץ למקום העיסוק. (מס הכנסה דורש תצהיר מבסס).
5. המשמעות הינה כי הוצאות החזקת רכב תפעולי, לפי ההגדרה דלעיל, בין אצל מעביד שהוא חברה או עמותה ובין אצל בעל משלח יד או בעל עסק שהינו עצמאי - יוכרו כולם.
6. יוכרו גם מלוא הוצאות החזקת רכב בשל רכב (פרטי, מסחרי וכו') שהמעביד (חברה, עמותה או עצמאי) העמיד לרשות עובדו (רכב צמוד) (במקרה זה יתווספו למשכורתו של העובד שווי שימוש ברכב כמפורט להלן).
7. יוכרו כבעבר מלוא הוצאות החזקת רכב שמשקלו הכולל המותר יותר מ- 3,500 ק"ג.
8. הכרה בהוצאות החזקת רכב של רכבים אחרים (היינו - רכב שאינו תפעולי ורכב שאינו צמוד לעובד) יהיו במגבלות הבאות :
 לגבי רכב, למעט אופנוע שסיווגו L3 (אופנוע שנפח מנועו עולה על 125 סמ"ק והספק מנועו מעל 33 כוח סוס) סכום הוצאות החזקת רכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב), התשמ"ז-1987 להלן-תקנות שווי השימוש), או סכום בגובה 45% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה (נכון – גם לגבי עצמאי כמובן).
 לגבי אופנוע שסיווגו L3 סכום הוצאות החזקת רכב בניכוי שווי השימוש כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 25% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
9. יש לציין כי את הקילומטרים יש עדיין לספור, היינו לרשום את מונה הק"מ ל-31.12.22 ולכל סוף שנה שלאחריו, יתכן מצב שבו פקיד השומה לא יתיר בניכוי את הוצאות הרכב מפני שלא נרשם מספר הקילומטרים. כמו כן רישום רווח הון בעת מכירת רכב בידי יחיד שלא הותרו בו כל ההוצאות, מצריך חישוב קילומטרים.
10. **סוגי הוצאות החזקת רכב הן רשימה "סגורה" של הוצאות שהוגדרו בתקנות כדלקמן :**
 רישוי, ביטוח מקיף, ביטוח חובה, דמי שכירות, דלק, שמנים, הוצאות תיקון ואחזקה, הוצאות חניה שלא במקום העיסוק הקבוע, אגרה לכביש חוצה ישראל ופחת לפי סעיף 21 לפקודת מס הכנסה.
 א. לגבי חברה – יש להקפיד שבטופס י"א (פחת לצורכי מס) ירשם פחת נצבר מלא לפי שעור פחת שנתי, כנדרש בתקנות (בד"כ 15%), מיום רכישת כלי הרכב (גם אם לא נדרש מלוא הפחת בפועל).
 ב. הוצאות חניה שלא במקום העיסוק הקבוע, שהוצאו בייצור הכנסה יתווספו ל"הוצאות החזקת רכב" ויותר בניכוי על פי התקנות הוצאות חניה במקום העיסוק הקבוע או בסמוך לו, יותר בדרך כלל במלואן (ובאם מדובר בתשלום על בסיס קבוע ולא בתשלום לפי שעות חניה בפועל).
 ג. הגדלת הזקיפה של שווי השימוש ברכב – ביום 31 בדצמבר 2007 פורסמו תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב) (תיקון), התשס"ח-2007. לפי התקנות, החל מינואר 2008 יועלה בהדרגה שווי השימוש ברכב הנזקף לשכר עובד המקבל רכב ממקום העבודה לפי קבוצות מחיר המצוינות ברישיון הרכב. בנוסף נקבע בתקנות גם שווי שימוש לאופנוע שסיווגו L3.

- להלן הנתונים על סכומי השווי בשנת 2021 לחודש (לפי שיטת קבוצות המחיר)

<u>שוי השימוש</u> <u>בשנת 2021</u>	<u>קבוצה</u>
2,800	1
3,030	2
3,900	3
4,680	4
6,470	5
8,390	6
10,790	7
930	אופנוע L3

א (2) שוי שימוש ברכב

1. החל מחודש ינואר 2010 השתנתה שיטת זקיפת שווי שימוש פרטי ברכב צמוד שמקבל עובד שכיר ממעבידו, כך שבמקום סכומים קבועים לפי 7 קבוצות המחיר הני"ל, מחושב שווי השימוש כאחוז ממחיר המחירון של הרכב. השיטה החדשה חלה על כל רכב שנרשם לראשונה מיום 1.1.2010, ואילו על כלי רכב קיימים וכלי רכב שנרשמו עד 1.1.2010, תמשיך לחול שיטת קבוצות המחיר.

שיעור שווי השימוש החודשי שנקבע לשנת 2022 הוא לפי השיטה הליניארית הוא 2.48% ממחיר המחירון של הרכב, כאשר תקרת מחיר המחירון לעניין חישוב שווי השימוש בשנת 2022 הינה 518,190 ₪.

כמו כן תבוצע בשנת 2022 הפחתה בזקיפת שווי השימוש, בסך 500 ₪ לחודש, לכלי רכב היברידיים שאינם נטענים מרשת החשמל ללא קשר למועד הרכישה, כלומר הן לרכב היברידי קיים והן לרכב היברידי שנרשם מיום 1.1.2010. הקלה זו הינה חלק מהוראת שעה עד סוף 2025. (לגבי רכב חשמלי יופחת מסכום זקיפת שווי השימוש – 1,200 ₪ לחודש, ובגין רכב היברידי שנטען מרשת החשמל גם כן עד סוף שנת 2025) – 1,000 ₪ לחודש.

להלן לוח המשווה בין זקיפת שווי השימוש לפי שיטת הקבוצות ולפי השיטה הליניארית, בשנת 2022 (לחודש).

<u>שווי שימוש</u> <u>ליניארי-2.48%</u>	<u>שווי</u> <u>לפי קבוצות</u>	<u>קבוצת מחיר</u>	<u>מחיר</u>
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>		<u>ש"ח</u>
עד 2,623	2,800	1	עד 106,000
3,174 – 2,623	3,030	2	128,000 – 106,001
3,749 – 3,174	3,900	3	151,000 – 128,001
4,216 – 3,749	4,680	4	170,000 – 151,001
5,481 – 4,216	6,470	5	221,000 – 170,001
7,787 – 5,481	8,390	6	314,000 – 221,001
12,851 – 7,787	10,790	7	518,190 – 314,001

2. בעקבות הסכם פשרה שנחתם מול רפא"ל, פרסמה רשות המסים הנחייה בנוגע לרכבי חברה אשר אינם מוצמדים לעובד ספציפי (רכב מאגר).

לצורך הבהרה רכבי מאגר הינם רכבים אשר משמשים את העסק לפעילות שוטפת ואינם מוצמדים לעובד מסוים.

ישנם מקרים בהם המעביד מבקש לתת את הרכב לעובד על מנת שיחזור איתו הביתה ויגיע איתו לעבודה למחרת, מסיבות "טובות" – למשל – אם העובד סיים את העבודה

בשעה מאוחרת, או שהעובד נסע עם הרכב מחוץ למקום העבודה באותו יום ואין הגיון בדרישה ממנו להחזיר את הרכב לעבודה, ולנסוע הביתה בתחבורה אחרת.

נקבע שבמקרים אלו, אין צורך לזקוף שווי לעובד ובלבד שהרכב נשאר אצל העובד לא יותר מלילה אחד בחודש. במידה והרכב נשאר אצל העובד יותר מפעם אחת בחודש יש לזקוף שווי יחסי (היחס בין מס' הלילות בהם העובד החזיק ברכב למס' הימים בחודש) וזאת בכפוף לעמידה בתנאים הבאים:

1. הרכב הועמד לרשות העובד עד 10 ימים בחודש ולא יותר מ- 100 ימים בשנה.
2. לא הוצמד לעובד רכב אחר באותו חודש.
3. מדובר ברכב המשמש לפעילות השוטפת.
4. הרכב נשאר אצל העובד למשך הלילה בלבד ויוחזר בבוקר למחרת.
5. הרכב מוצמד לעובד באופן אקראי ולא שיטתי ועל פי אישור של גורם מוסמך.
6. הרכב נמצא ברשות העובד רק במהלך ימי העבודה ולא בסופי שבוע, חגים, ימי חופשה וכו'.

אי עמידה בתנאים אלו תחייב זקיפת שווי שימוש חודשי מלא לעובד.

3. להלן טבלת סיכום מרכזת להכרה בהוצאות החזקות רכב:

התרת הוצאת החזקת רכב		התרת הוצאות החזקת אופנוע L-3	
מעביד	צמוד	כל ההוצאה תותר בניכוי במקביל יש לזקוף שווי	כל ההוצאה תותר בניכוי
	לא צמוד (רכב תפעולי)	כל ההוצאה תותר בניכוי	כל ההוצאה תותר בניכוי
עצמאי	כגבוה מבין:		
	1. הוצאות הרכב בניכוי שווי רכב רעיוני	1. הוצאות החזקת אופנוע בניכוי שווי רעיוני	
	2. 45% מההוצאה	2. 25% מההוצאה	

4. לאוטובוסים ציבוריים ומוניות יוכרו 90% מההוצאות (רכב שסיווגו MI)

א (3) ניכוי הוצאות רכב שרכש תאגיד ונרשם על שם אחר במרשם רשות הרישוי

לפי הוראות שלטונות מס הכנסה, תאגיד יכול לרכוש ולממן רכישת רכב שירשם במאזנו, ואילו הרכב יהיה רשום ע"ש בעל מניות, עובד וכו', וכי הוצאות החזקת הרכב ירשמו בספרי התאגיד.

10. מיסוי שוק ההון

מיסוי הכנסות פיננסיות של יחידים (במישור הפרטי) (כולל קיזוז הפסדים בשוק ההון)

כדי ליצור אחידות בשיעורי המס על הכנסות, הנובעות מהון בידי יחידים, נקבע כדלקמן:

1. שיעור המס המוטל על רווח הון ריאלי, על ריבית ריאלית ועל דיבידנד בידי יחיד יהיה – 25%, בין אם מקורם בנכס נסחר בבורסה (בישראל או מחוצה לה) ובין אם לאו, בין אם באפיקי השקעה המנוהלים בידי מוסד בנקאי ובין אם לאו; ובלבד שהיחיד אינו "בעל מניות מהותי" בחברה, המהווה מקור להכנסתו זו.

2. ריבית באפיקי השקעה שקליים נומינליים ורווחי הון ממכירת איגרת חוב, מנייר ערך מסחרי, ממלווה או מהלוואה, שאינם צמודים למדד, יחויבו במס בידי יחיד, בשיעור 15%, ובלבד שהיחיד אינו "בעל מניות מהותי" בחברה, המהווה מקור להכנסתו זו.

3. על אף האמור לעיל, יחויבו במס הכנסות מריבית בידי היחיד, בהתאם לשיעור המס השולי החל עליו, במקרים כדלהלן:

א. הכנסת הריבית היא הכנסה מעסק על פי סעיף 12(1) לפקודה, או שהיא רשומה בספרי חשבונותיו, או שהיא חייבת ברישום, כאמור.

ב. נתבעו הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בשל הנכס, שעליו משולמת הריבית.

ג. היחיד הוא בעל מניות מהותי בחברה, ששילמה את הריבית.

ד. קיימים יחסים מיוחדים בין משלם הריבית למקבלה (ספק לקוח/עובד מעביד/אדם וקרובו וכ"ו) אלא אם שיעור הריבית הוא בתנאי שוק.

ה. הריבית שולמה מקרן השתלמות, או מקופת גמל לתגמולים, לפני המועדים המקנים את הזכות לפטור/מס מופחת.

4. יחיד שהכנסתו והכנסת בן זוגו לא עלתה על סכום של 64,200 ₪ (תקרה מוטבת) בשנת 2022, זכאי לניכוי בסך של 10,080 ₪ מהכנסתו החייבת מריבית. אולם, אם עלתה ההכנסה הנ"ל מעל התקרה המוטבת יופחת הסכום העולה על התקרה המוטבת מסכום הניכוי בסך 10,080 ₪.

5. יחיד שהוא או בן זוגו הגיעו לגיל פרישה חובה וביום 1.1.2003 מלאו לאחד מהם 55 שנים, יהיה זכאי לניכוי בסך של 13,800 ₪ מהכנסתו מריבית. אם הגיעו שני בני הזוג ביום 1.1.2003 לגיל 55 שנים יהיה היחיד זכאי לניכוי בסך 16,920 ₪ מהכנסתו מריבית.

6. הכנסה של יחיד ושל בן זוגו מריבית, (בסייגים מסוימים) מזכה בפטור ממס בשיעור 35%, אם היחיד או בן זוגו הגיעו לגיל פרישה והכל אם מלאו להם ב- 1.1.2003 55 שנים. הפטור המירבי של 35% בשנת 2022 הוא בסך 36,372 ₪.

7. שיעורי מס על "בעל מניות מהותי"

• הגדרות

"בעל מניות מהותי" – מי שמחזיק במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחר, ב- 10% לפחות, באחד או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה בחבר בני אדם."

"אמצעי שליטה" בחבר בני אדם – כל אחת מאלה: (1) הזכות לרווחים; (2) הזכות למנות דירקטור, או מנהל כללי בחברה, או בעלי תפקידים דומים, בחבר בני אדם אחר; (3) זכות הצבעה באסיפה כללית בחברה, או בגוף מקביל לה בחבר בני אדם אחר; (4) הזכות לחלק ביתרת הנכסים, לאחר סילוק החובות בעת פירוק; (5) הזכות להורות למי שלו זכות מן הזכויות, האמורות בפסקאות (1) עד (4), על הדרך להפעלת זכותו;

והכל בין שהיא מכח מניות, זכויות למניות, או זכויות אחרות ובין בכל דרך אחרת, לרבות באמצעות הסכמי הצבעה או נאמנות.

"יחד עם אחר" – יחד עם קרובו, וכן יחד עם מי שאינו קרובו, ויש ביניהם שיתוף פעולה דרך קבע, על פי הסכם בעניינים מהותיים של חבר בני אדם, במישרין או בעקיפין.

- יחיד, שהוא בעל מניות מהותי בחברה, יחויב בשיעור מס של 30%, בגין דיבידנד המתקבל ממנה (לרבות בגין דיבידנד רעיוני מחברה נשלטת זרה), ובגין רווח הון ריאלי ממכירת ניירות הערך שלה (לעומת 25% בידי מי שאינו בעל מניות מהותי).
- רווחי הון ממכירת אג"ח, נייר ערך מסחרי, מלווה או הלוואה, **שאינם צמודים למדד**, יחויבו במס בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי, בשיעור 25% (לעומת 20% בידי מי שאינו בעל מניות מהותי).
- יודגש כי לעניין רווח מניירות ערך **סחירים** בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי, השינוי בשיעור המס הוא משמעותי ביותר – 25%, במקום 15% ערב התיקון.
- ריבית המתקבלת בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי בחברה המשלמת, תחויב במס, בהתאם לשיעור המס השולי החל על הכנסותיו.
- שאלת היותו של היחיד בעל מניות מהותי תיבחן במועד מכירת המניות, או במועד קבלת הדיבידנד. עם זאת, יראו את היחיד כבעל מניות מהותי, גם אם במועד כלשהו ב-12 החודשים, שקדמו למועד האמור, היה הוא בעל מניות מהותי בחברה.
- נציין כי **לעניין ריבית** בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי, לא צוין מועד בחינת מעמדו ככזה בחוק.
- נציין שהפער בין שיעור המס על ריבית (המס השולי) לבעל מניות מהותי לבין שיעור המס על רווח הון (30%) מהווה פתח לכיבוס ריבית בדרך של מכירת האג"ח, טרם קבלת הריבית.
- דיבידנד בידי חברה תושבת חוץ, שהיא בעל מניות מהותי, יחויב בשיעור מס של 30% (לעומת חברה, שאינה בעל מניות מהותי – 25%).

8. קיזוז הפסדים בשוק ההון

החל מ-1.1.2006 הפסד הון ממכירת נייר ערך בארץ ובחו"ל ניתן לקיזוז כנגד רווח הון מכל סוג שהוא, לרבות רווח הון שאינו בשוק ההון, כגון: רווח הון (שבח) ממכירת קרקע / בנין, רווח הון ממכירת מניות פרטיות, רווח הון ממכירת מוניטין וכו'. בנוסף ניתן לקזז את הפסד ההון הנ"ל מהכנסות מריבית או מדיבידנד ששולמו בשל אותו נייר ערך, וגם מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים, ובלבד ששיעור המס החל על הריבית או הדיבידנד לא עולים על 25%, לאור העלאת שיעור המס החל מ-1.1.2012 על דיבידנד לבעל מניות מהותי מ-25% ל-30% לא ניתן עוד לקזז את הפסדי הון מניירות ערך סחירים כנגד דיבידנד שמקבל בעל מניות מהותי, בשל המגבלה שחלה על קיזוז כנגד דיבידנד ששיעור המס בגינו עולה על 25%.

להלן טבלה מסכמת של קיזוז הפסדי הון שוטפים שנת 2021 – כלל הנישומים :

סוג ההכנסה	סוג ההפסד	רווח הון מני"ע נסחרים בישראל	רווח הון מני"ע נסחרים בחו"ל	ריבית /דיבידנד מני"ע (*)	ריבית מפיקדונות בבנקים או מתוכנית חסכון	רווח הון מנכס לא סחיר בישראל או בחו"ל
הפסד מני"ע נסחרים בישראל	ניתן	ניתן	ניתן	ניתן	לא אפשרי	ניתן
הפסד מני"ע נסחרים בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	ניתן	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	לא אפשרי	לגבי נכס בישראל- היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל
הפסד הון מנכס בארץ	ניתן	ניתן	ניתן	ניתן	לא אפשרי	ניתן
הפסד הון מנכס בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	ניתן	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	לא אפשרי	לגבי נכס בישראל היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל

(*) בקיזוז הפסדי הון שוטפים כנגד הכנסות ריבית ודיבידנד, שאינם נובעים מנייר הערך שמומש, הקיזוז אפשרי כל עוד המס על הריבית או על הדיבידנד אינו עולה על שיעור 25%.

הפסדי הון מועברים משנים קודמות

- הפסדי הון מועברים משנים קודמות לשנת 2022 ניתנים לקיזוז מול רווח הון בלבד.
- הפסד הון ממכירת נכס מחוץ לישראל יקוזז תחילה מול רווח הון ממכירת נכס מחוץ לישראל.
- הקיזוז מותנה בהגשת דוח לרשות המסים בישראל.
- כלומר, הפסד הון מועבר שגובש בשנים קודמות אינו ניתן לקיזוז בשנת המס 2022 כנגד הכנסות מרבית או מדיבידנד שיתקבלו בשנה זו.

מומלץ לכל אחד לבחון את רווחי ההון או את הפסדי ההון שנוצרו לו בשנים קודמות ובשנת 2022, ולקבל החלטות לאור האמור לעיל. יש לזכור כי אפשרויות הקיזוז נרחבות יותר בשנת היווצרות ההפסד מאשר בשנים הבאות.

11. מיסוי הכנסות שכר דירה למגורים בישראל

מבוא: 1.

ביום 11.1.2007 פורסם בס"ח 2077 חוק ההסדרים לשנת 2007, במסגרת חוק ההסדרים נקבע כי הוראות חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן-1990, יהפכו להיות הוראה של קבע בסכום פטור חודשי של 4,200 ₪ בשנת 2007. להלן יובא בחוזר זה פירוט כל מסלולי המיסוי של הכנסות שכ"ד למגורים.

2. מסלול הפטור

מסלול זה מבוסס על חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים), התש"ן-1990 (להלן - "החוק"). כפי שצוין לעיל להבדיל מהוראת שעה, אשר נדרש להאריך את תוקפה כל שנה, מעתה זהו חוק בעל תוקף של קבע. מסלול זה פוטר ממס הכנסה הכנסות שכ"ד למגורים עד גובה של 4,200 ₪ לחודש בשנת 2007. סכום הפטור גדל מדי שנה וב- 2022 הינו בסך 5,196 ₪.

יש לשים לב כי החוק נוקט בלשון דווקנית של תקרה פטורה ממס **לכל חודש השכרה**, ועל כן תנודות חודשיות בהכנסות שכר הדירה עלולות לפגוע בפטור. כלומר, במצב שבו דמי השכירות עולים על התקרה הפטורה ממס על בסיס חודשי, אך הדירה לא הושכרה במשך מספר חודשים במהלך השנה, עלול לחול מס על ההכנסה החודשית בחודשי ההשכרה, במידה וזו עולה על התקרה הפטורה המותאמת לפי החוק, **גם אם בממוצע שנתי, לא עלו הכנסות שכר הדירה החודשיות על תקרת הפטור**.

3. מסלול ה- 10%

המסלול השני מבוסס על הוראות סעיף 122 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961 (להלן - "הפקודה"), לפיו יחול מס בשיעור של 10% על ההכנסות משכ"ד למגורים בישראל, שאינן מגיעות לכדי הכנסה מעסק (מבחינת היקפן והמנגנון המעורב ביצירתן). כנגד ההכנסות הללו, שאינן מוגבלות בתקרה, לא יותר ניכוי הוצאות כלשהן. מסלול זה מותנה בתשלום מקדמות תקופתיות למס הכנסה, או בתשלום המס בתוך 30 יום מתום שנת המס. יובהר, כי מי שמשלם מקדמות תקופתיות שוטפות במסגרת ניהול תיק פעיל במס הכנסה, עונה לתנאי הקבוע בסעיף. מאידך, יש לשים לב, כי בחירה במסלול זה בדיעבד, כלומר רק בעת הגשת הדוח השנתי, עלולה לגרום לחיוב במס הכנסה מלא, על ההכנסה החייבת מההשכרה למגורים. בעת מכירת דירת המגורים, במידה ומכירה זו תהא חייבת במס שבת, יתווסף לתמורת המכירה "פחת רעיוני" שניתן היה לנכות, אילולא נבחר מסלול המיסוי לפי אפשרות זו ובכך יגדל השבח ותשלום המס בגינו. במידה והמכירה תהא פטורה ממס שבת (פטור על מכירת "דירת מגורים מזכה"), הרי שאין לכך משמעות כספית כלשהיא.

4. מסלול המס הרגיל

המסלול השלישי הוא "המסלול הרגיל" – תשלום מס שולי על הרווח מההשכרה, היינו על ההכנסות בניכוי הוצאות, לרבות ניכוי הוצאות בגין הנכס. למי שבבעלותו יותר מדירה אחת המושכרת למגורים, כדאי לשקול שילוב בין מסלול ה-10% ומסלול המס הרגיל בהתאם לנסיבותיו האישיות וגובה ההכנסות וההוצאות, על מנת להגיע לתוצאת מס מיטבית.

5. שיקולי ביטוח לאומי

סעיף 350 (א)(7) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה-1995 פוטר מדמי ביטוח ומס בריאות ההכנסות מהשכרה למגורים, **כאשר הן פטורות ממס הכנסה לפי החוק או אם שולם עליהן מס בשיעור של 10% לפי מסלול סעיף 122 לפקודה** (מסלול ה-10%). החל משנת 2008 הכנסות פאסיביות מדמי שכירות עסקיים או החייבים במס מלא לפי "המסלול הרגיל" (וגם מריבית וכו') חייבות בדמי ביטוח ללא קשר לגובהן ביחס להכנסות מעבודה או מעסק ומשלח יד (עד שנת 2007 שולמו דמי ביטוח בגין הכנסות פאסיביות רק אם הם עלו על ההכנסות מעבודה או מעסק ומשלח יד) יחד עם זאת הכנסות פאסיביות עד לגובה של 25% מהשכר הממוצע, היינו 2,638 ₪ לחודש יהיו פטורות מדמי ביטוח לאומי. יש לציין כי תשלומי דיבידנד לבעלי שליטה בחברת מעטים פטורים מינואר 2008 מחבות בדמי ביטוח ללא קשר לסכומם ביחס להכנסותיו כשכיר או כעצמאי של אותו בעל שליטה.

6. השלכות מס ערך מוסף

בהתאם לסעיף 31 (1) לחוק מס ערך, התשל"ו-1975, חל פטור ממס ערך מוסף על השכרת דירה למגורים לתקופה שאינה עולה על 25 שנים.

7. סיכום

לפני קבלת החלטה על השכרת דירה מגורים ובחירה בין שלושה מסלולי הדיווח, נראה כי רצוי לבחון איזה מבין שלושת המסלולים הינו הרלוונטי, בין היתר, על סמך גובה

ההכנסות וגובה ההוצאות. במסגרת זו, יש לשקול אף אפשרות של הפחתת סכום שכר הדירה, בהתאם לשיעור המס השולי וחבות הביטוח הלאומי החלים על המשכיר, על מנת להפחית את חבות המס וכפועל יוצא ליהנות מהכנסה פנויה גבוהה יותר.

8. פטור מדמי שכירות שקיבל קשיש המתגורר בבית אבות – סעיף 9 (25) לפקודת מס הכנסה

בנוסף למסלולים הכלליים שתוארו לעיל, קיים גם פטור לפי סעיף 9 (25) לפקודת מס הכנסה. הסעיף מעניק פטור על הכנסה מדמי שכירות מהשכרת דירת מגורים שקיבל קשיש המתגורר בבית אבות בשל הדירה שבה גר לפני כניסתו לבית האבות – עד לסכום מחצית התשלום השנתי ששילם בעד החזקתו בשנת המס בבית האבות.

9. הכנסות מהשכרה בחו"ל

9.1 דירת מגורים בחוק הפטור הינה דירה בישראל ובאזור, ולכן אין מניעה לשילוב בין מסלול הפטור לפי חוק הפטור לדירה בישראל לבין כל מסלול לגבי דירה בחו"ל, שהינו מסלול נפרד לחלוטין שאינו רלוונטי להכנסות ההשכרה בישראל.

9.2 למותר לציין, שאף לעניין מסלול 10%, אין כל מניעה בשילוב עם הכנסות מחו"ל, וזאת כפי שראינו אף לגבי שילוב עם מסלול חייב בישראל.
יצוין, כי לגבי הכנסות מהשכרה בחו"ל אין כל אבחנה בין דירת מגורים למשרד, וכיו"ב.

9.3 ליחיד בעל הכנסה מהשכרה בחו"ל קיימים שני מסלולים: מסלול חייב, שבו פרט לניכוי ההוצאות, ניתן אף לקבל זיכוי בגין המס ששולם בחו"ל אן מסלול בו ישולם מס על ההכנסה ברוטו (אך לאחר ניכוי מס) בשיעור 15%, ללא מתן אפשרות להתיר הוצאות אחרות למעט פחת, וללא מתן זיכוי מהמס החל בחו"ל, וזאת בהתאם להוראות סעיף 122א' לפקודה.

9.4 אין כל מניעה כי ייערך חישוב לגבי כל נכס ונכס על פי תוצאות המס, על נכס א' יוחל מסלול 15% ועל נכס ב' יוחל המסלול החייב.

9.5 מלשון החוק ניתן להסיק לכאורה שאין מניעה, כי בכל שנה ושנה ייבחר מסלול שונה בחו"ל, לגבי אותו הנכס, וזאת לאור תוצאות המס המשתנות (גידול/קיטון בהוצאות), היות ולשון החוק שותקות בעניין, ולכן זכאי הנישום לבחור את האופציה המטיבה עמו.

10. הכנסות שכר דירה – "ריבוי דירות"

לפי חוזר מס הכנסה (שלא ברור אם ייושם) המס על בעל 4 דירות יהיה בשיעור 10%, בעלים של 5-9 דירות ישלם או 10% או מס מלא בנסיבות שיבדקו, ומעל 10 דירות ישולם מס מלא.

12. עדכון חקיקה - תיקון לחוק הגנת השכר

הרינו להביא לידיעתכם תיקון לחוק הגנת השכר שהתקבל בכנסת ביום 24.6.08 ואשר נכנס לתוקף ביום 1.1.09. התיקון קובע מספר הנחיות חדשות החלות על מעבידים, הן במגזר הפרטי והן במגזר הציבורי, ביחס לחובתם למסור תלושי שכר ולסמכותם לבצע ניכויים מהשכר, כאשר במסגרת התיקון הורחבו הסנקציות המוטלות על מעביד המפר את הוראות החוק.

להלן עיקרי הדברים:

חובת מסירת תלוש שכר

1. החוק מרחיב את החובה למסור לעובד תלוש שכר וקובע כי בתלוש יש לפרט את הפרטים הבאים:

- 1.1 שם מלא של העובד ומספר זיהוי.
 - 1.2 שם המעביד, מספר זיהוי שלו או מספר תאגיד, ומען מקום העבודה או העסק.
 - 1.3 תאריך תחילת עבודה וותק מצטבר של העובד אצל המעביד או במקום העבודה, לפי הגבוה.
 - 1.4 היקף המשרה של עובד, ככל שהוא מועסק במשכורת חודשית ובסיס השכר לגבי עובד המקבל שכר שלא במשכורת חודשית. דירוג העובד ודרגתו ככל שהמדובר בעובד ששכרו נקבע לפי דירוג.
 - 1.5 התקופה שבגינה שולם התשלום, מספר ימי העבודה ושעות העבודה בתקופה שבעדה שולם השכר.
 - 1.6 מספר ימי העבודה ושעות העבודה בהם עבד העובד בפועל בתקופה בגינה שולם השכר. ככל שהמדובר בעובד שהוראות חוק שעות עבודה ומנוחה אינן חלות לגביו, יש לציין זאת במפורש.
 - 1.7 מספר ימי החופשה שניתנו בתקופת התשלום ויתרת ימי החופשה, מספר ימי המחלה שנוצלו ויתרת תקופת המחלה הצבורה (אלא במקרה בו העובד מבוטח בביטוח ימי מחלה).
 - 1.8 ערך שעת עבודה, השכר הרגיל ותשלומים שנוספו על השכר לרבות - גמול שעות נוספות ומנוחה שבועית; דמי הבראה; דמי חופשה ודמי מחלה וכיו"ב, וכן סך כל התשלומים החייבים במס הכנסה וחסכון המצטבר שלהם בשנת המס; סך התשלומים החייבים בדמי ביטוח לאומי והסכום המצטבר שלהם בשנת המס; סך כל השכר והתשלומים המובאים בחשבון לעניין הזכויות הפנסיוניות או הסוציאליות.
 - 1.9 ניכויים משכר העבודה ובהם: דמי ביטוח לאומי, מס הכנסה, דמי ביטוח בריאות, ניכויים לקופת גמל תוך פירוט הקופה אליה מבוצע הניכוי וסכום הניכוי, כל ניכוי אחר וסיכום של כל הניכויים. כמו כן - יש לפרט תשלומים עבור תנאים סוציאליים שאינם משולמים ישירות לעובד.
 - 1.10 יש לפרט עוד את הסכום ברוטו המגיע לעובד, והסכום לתשלום בפועל (נטו), וכן את האופן בו משולם השכר, לרבות פרטי חשבון בנק.
 - 1.11 בתלוש יש לפרט גם את שכר המינימום (לחודש ולשעה) בשיעורו המעודכן.
2. המועד למסירת תלוש שכר הוא עד 9 ימים לאחר המועד לתשלום שכר עבודה (שהוא - על פי הוראות החוק - מועד סיום החודש בגינו הוא משולם, לעובד חודשי, ואמצע החודש בגינו משולם השכר - ככל שהמדובר בעובד ששכרו משולם על בסיס שעות, יומי או שבועי).
 3. ההוראות האמורות אינן חלות על מעסיק לגבי עובד המועסק שלא במסגרת עסקו או משלח ידו.
 4. מעביד שנמנע מלמסור לעובדו תלוש שכר במועד או מוסר לעובד תלוש שאינו מכיל את כל הפרטים דינו קנס, ששיעורו משתנה בהתאם לחומרת ההפרה (לדוגמא - במקרה בו ההפרה נעשתה בכוונה להשיג טובות הנאה, או כדי להימנע מתשלום המגיע לעובד, או ככל שהמדובר במעסיק שהפר את הוראות החוק למעלה מ-6 פעמים בתקופה של 12 חודשים).
 5. כמו כן, נקבעה לבית הדין לעבודה סמכות לפסוק פיצויים בסך של עד 5,000 ₪, או בשיעור גבוה יותר מטעמים מיוחדים שיירשמו, וזאת ככל שנמצא כי המעסיק בודעין לא מסר לעובד תלוש שכר עד המועד הקבוע בחוק, או מסר תלוש שאינו מכיל את כל הפרטים המחויבים. מעסיק שהפר את ההוראות בשני חודשים לפחות בתוך תקופה של 24 חודשים, נחשב מעסיק שהפר את ההוראות **ביודעין**.

ניכויים מהמשכורת

6. ביחס לניכויים הובהר כי ככל שנוכו סכומים מהשכר בהתאם להוראות החוק, יועבר הסכום אל מי שאליו מיועד הסכום בתוך 30 יום מהמועד בו רואים שכר כמולן (על פי רוב, ה-10 לחודש שלאחר החודש בו בוצעה העבודה).
7. נקבע עוד כי מעביד שניכה משכר עובד בניגוד להוראות החוק דינו יהיה קנס.

8. ביחס למעביד שניכה סכומים משכרו של עובד ואולם לא העבירם ליעדם, נקבע כי דינו יהיה מאסר שנתיים, או קנס בשיעור גבוה פי חמישה מהקנס הקבוע לעניין העבירות האמורות.

9. כמו כן, ככל שההפרות נעשו בנסיבות מחמירות, היינו בכוונה להשיג טובות הנאה או להימנע מתשלום המגיע לעובד, או כאשר המעביד מואשם ב- 6 אישומים לפחות על פי הוראות החוק בתוקף תקופה של עד 12 חודשים. ניתן להגדיל את שיעור הקנס, ולהעלות את תקופת המאסר עד ל- 30 חודשים.

חובת ההוכחה בתביעות בגין שעות נוספות

10. תיקון מהותי נוסף בחוק נוגע לתשלום עבור שעות נוספות. על פי ההלכה שנהגה עד היום, הוטל הנטל על עובד להוכיח כי עבד בשעות נוספות, ככל שהגיש תביעה לתשלום גמול בגין עבודה בשעות נוספות. נטל זה הכביד באופן ניכר על עובדים, בנסיבות בהן רישומי הנוכחות על פי רוב נשמרים על ידי המעסיק. נוכח האמור, בתיקון לחוק נקבע כי בתביעות לשכר עבודה או לגמול שעות נוספות, וככל שתהיה מחלוקת לגבי היקף השעות בהן הועסק העובד, יועבר נטל ההוכחה אל המעביד, במידה ולא ניהל כדן פנקס שעות עבודה שהוא מחויב לנהל.

13. מס הכנסה-הוראות לגבי בני זוג שיש להם מקור הכנסה משותף

1) עפ"י תיקון מס. 199 לפקודת מס הכנסה מיום 30.12.2013 שתוקפו החל מ- 1 בינואר 2014 נקבע כי ניתן לעשות חישוב נפרד של המס לבני זוג שיש להם מקור הכנסה משותף, היינו – מקור הכנסה של בן זוג התלוי במקור ההכנסה של בן הזוג השני, רק אם התקיימו כל אלה:

א. יגיעתו האישית של כל אחד מבני הזוג נדרשת לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף.

א. כל אחד מבני הזוג מקבל הכנסה התואמת את תרומתו לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף ועומדת ביחס ישיר לתרומתו לייצור ההכנסה כאמור.

ב. אם ההכנסה מופקת בבית המגורים של בני הזוג – בית המגורים משמש, דרך קבע, את מקור ההכנסה המשותף ומרבית פעילות מקור ההכנסה האמור נעשית בבית המגורים.

2) אם יתברר כי נעשה חישוב נפרד שלא כדן, עקב אי עמידה באחד התנאים הנ"ל תוטל סנקציה של קנס בשיעור 30% מגרעון המס שיווצר אם ייווצר כתוצאה מהדיווח שלא כדן.

14. מענק מס הכנסה שלילי

1. מכוחו של החוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום הפערים החברתיים (מס הכנסה שלילי), התשס"ח-2007 (להלן: "החוק"), זכאים שכירים ועצמאיים דלי הכנסה, בכפוף לתנאים שנקבעו בחוק, לקבל מענקים. מטרת החוק לשפר את מצבם הכלכלי של העובדים ברמות שכר נמוכות, לצמצם פערים כלכליים – חברתיים ולהוות תמריץ להשתלבותם בשוק העבודה, זאת על מנת לסייע בשיפור מצבם הכלכלי בהווה ובעתיד.

- 1.1 הגדרות :
- 1.2 "שכיר" – יחיד תושב ישראל, שהייתה לו הכנסת עבודה בשנת המס. החוק לא חל על שכיר, אשר כל הכנסותיו מעבודה התקבלו ממעביד שהוא קרוב, או מ"חבר בני אדם", שהוא או "קרובו" בעלי שליטה בו (מחזיקים מעל 10% בחברה), או מי שהכנסותיו מעבודה התקבלו ממעביד שאינו "קרוב", ובכל אותם חודשי עבודה קיבל גם הכנסת עבודה ממעביד שהוא קרוב. מי שהיו לו הכנסות מעבודה, שהתקבלו ממעביד שהוא "קרוב" וגם ממעביד שאינו "קרוב", יהיה זכאי לקבלת המענק רק עבור החודשים, שבהם לא התקבלה במקביל הכנסה ממעביד שהוא "קרוב".
- 1.3 "הכנסת עבודה" – משכורת (למעט פנסיה), הכנסות מעבודה במשק בית, טובות הנאה, שקיבל העובד ממעבידו (תשלומים שניתנו לעובד לכיסוי הוצאותיו, לרבות אחזקת רכב או טלפון, שכר לימוד, נסיעות לחוץ לארץ, רכישת ספרות מקצועית או ביגוד וכדומה), לרבות דמי לידה, דמי מילואים ודמי שמירת הריון לפי חוק ביטוח לאומי.
- 1.4 "עצמאי" – יחיד תושב ישראל, שהייתה לו הכנסה מעסק ו/או משלח יד בשנת המס.
- 1.5 "חודש עבודה בפועל" – לרבות תקופת חופשה שנתית, תקופת מחלה, תקופת חופשת לידה ותקופת שמירת הריון לפי חוק הביטוח הלאומי, תקופת שירות במילואים, ולמעט חודש, שבעבורו שולמו דמי אבטלה לפי חוק הביטוח הלאומי.
- 1.6 "ילד" – מי שטרם מלאו לו 19 שנים במהלך שנת המס, שבשלה נתבע המענק.
- 1.7 "קרוב" – בן זוג, אח, אחות, הורה, הורי הורה, צאצא, צאצאי בן הזוג ובן זוגו של כל אחד מהם.

2. החוק חל על כל שכיר או עצמאי, שהייתה לו הכנסת עבודה או הכנסה מעסק ומשלח יד (להלן: "התובע"), אשר עומד בשלושת התנאים הבאים (לגבי שנת 2022):
- 2.1 מלאו לו 23 שנים ומעלה והוא הורה לילדים, או שמלאו לו 55 שנים ומעלה ללא ילדים.
- 2.2 אין בבעלות התובע או בבעלות בן זוגו או ילדו, התלוי בו כלכלית, זכות במקרקעין בישראל או מחוץ לישראל, שאינה דירת מגורים יחידה, ואשר חלקם בזכות, יחד, עולה על 50%.
- 2.3 אם מתקיים אחד מהשניים:
- 2.3.1 התובע הינו הורה לילד אחד או שניים או ללא ילדים שגילו 55 שנים ומעלה: סך כל הכנסות מעבודה ו/או הכנסה מעסק/משלח יד בשנת המס חלקי מספר חודשי העבודה בפועל בשנת 2022 גבוה מ- 2,060 ש"ח ונמוך מ- 3,580 ש"ח. אם התובע הינו "הורה יחיד" במשפחה חד הורית נדרש, כי ההכנסה, כאמור, תהיה גבוהה מ- 1,270 ש"ח ונמוכה מ- 3,580 ש"ח (הורה יחיד עובד שהוא הורה לילד אחד או יותר).
- 2.3.2 התובע הינו הורה לשלושה ילדים או יותר: סך כל ההכנסות מעבודה ו/או ההכנסה מעסק/משלח יד בשנת המס חלקי מספר חודשי העבודה בפועל בשנת 2022 גבוה מ- 1,270 ש"ח ונמוך מ- 3,580 ש"ח.
3. סכום המענק מושפע מגובה הכנסת העבודה, הכנסות מעסק ומשלח יד ומהכנסות נוספות (שאינן ממשכורת) של התובע, מהכנסות בן זוג מעבודה, מעסק ומשלח יד והכנסות נוספות, ממספר הילדים וגיל התובע. גובה המענק נע בין עשרות לכמה מאות שקלים.

15. חוק המילואים

- ביום 2.4.08 התקבל בכנסת חוק המילואים החדש הכולל בתוכו גם תיקונים בחוק הביטוח הלאומי בנושא תגמולי מילואים, ואשר לפיו, סכום התגמול אשר ישולם לשכיר ו/או עצמאי יוגדל עם שינוי הנוסחה לחישוב התגמול.
- תחילת החוק בנושא תגמולי מילואים הינה ב-1.8.08 ואילך.**
- מידע לגבי עיקרי החוק והשינויים אותם יש לשלב בדיווחים לבטוח הלאומי ובמערך השכר המחשב את התגמול לעובד המשרת במילואים, מפורטים בטבלות עזר לחישוב התגמול, כדלקמן:

משך תקופת השרות	אופן החישוב
שרות רצוף של 7 ימים לרבות מספר תקופות עוקבות בנות 7 ימים כל אחת	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90 כפול מספר ימי השרות
שרות בן יום אחד, יומיים, 3 ימים, 4 ימים, 5 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של 40% למספר ימי השרות אשר בוצעו בפועל
שרות בן 6 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של יום אחד למספר ימי השירות אשר בוצעו בפועל
שרות רצוף אשר לאחר חלוקת מספר הימים ב-7 היתרה קטנה מ-6 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של 40% ליתרת הימים לאחר החלוקה ב-7
שרות רצוף אשר לאחר חלוקת מספר הימים ב-7 היתרה 6 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של יום אחד ליתרת הימים לאחר החלוקה ב-7

יש לציין כי בהתאם לחוק הביטוח הלאומי המעביד מחויב לשלם לעובד את תגמולי המילואים (זאת ביחס לעובד חודשי ועובד יומי שעבד לפחות 75 יום ברבעון הקובע), וביטוח לאומי מחזיר את התגמול לידי המעביד (סעיף 280 לחוק הביטוח הלאומי).
בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, המעביד מחויב לשלם את תגמול המילואים כפי שהוא מחושב ע"י הביטוח הלאומי, כלומר, המעביד משמש לעניין זה כעין "צינור מתווך" ועליו להעביר לעובד את מה שיעביר לו הביטוח הלאומי.

לפיכך, אם המעביד שילם לעובד סכום מסוים, וביטוח לאומי העביר למעביד סכום גבוה יותר, על המעביד להעביר לו את ההפרש. כך גם במקרה ההפוך, אם המעביד שילם לעובד יותר ממה שהעביר לו הביטוח הלאומי, הוא רשאי לקזז את ההפרש ממשכורת של העובד.

ביום 7.7.2022 עודכנו ברשומות תקנות הביטוח לאומי (תגמולים למשרתים במילואים) (תיקון), התשפ"ב-2022, ונקבע כי יוגדלו תגמולי המילואים למשרתים במילואים אשר היה להם גידול מהותי בהכנסתם עובר ליציאתם לשירות מילואים, כפי שיתואר בתמצית להלן:

המצב החוקי טרם עדכון התקנות:

התגמול משולם לפי ההכנסה הממוצעת ברבעון שקדם ליום יציאת המבוטח לשירות מילואים. לגבי בעלי הכנסה נמוכה, לרבות אלו שכלל לא הייתה להם הכנסה ברבעון האמור – המחוקק קובע להם תגמול מזערי (מינימלי) של 6,150 ש"ח לחודש (נכון לתאריך 1/2022, ולכל יום באופן יחסי).

התגמול המרבי לחודש הוא 45,075 ש"ח (נכון ל-1/2022).

בעדכון התקנות נקבע בתמצית כך:

העדכון בא לתגמול יוצא לשירות מילואים, שזכה טרם יציאתו לשירות לגידול משמעותי בהכנסתו, אלא שעל פי המצב החוקי טרם התיקון, לפיו חישוב התגמול נעשה לפי ההכנסה

הממוצעת ברבעון שקדם ליציאתו לשירות, אין התחשבות משמעותית, אם בכלל, בגידול האמור בהכנסתו.
לכן נקבע (בתמצית ובשפה פשוטה, וללא כל דקויות הניסוח המשפטי) כי:

"עליה משמעותית" בהכנסה היא:

עליה של 20% לפחות מהשכר הקודם או מהתגמול המזערי מוכפל בשלושים (להלן: "המינימום"), לפי הגבוה, ובלבד שהגידול "התקיים" לפחות שלושה חודשים מיום שהחל עובד שכיר שיצא למילואים, והייתה לו עלייה משמעותית בשכרו (אילולא יצא למילואים) בחודש היציאה למילואים או באחד מחודשי הרבעון שקדם לחודש היציאה לשירות – יחושב לו הגמול לפי השכר המוגדל, ולא לפי ממוצע הכנסת השכר שלו ברבעון שקדם ליציאה לשירות. עובד עצמאי שיצא לשירות מילואים ברבעון הראשון של השנה, והכנסתו החודשית הממוצעת בשנה זו, לו לא יצא למילואים, הייתה גבוהה מהכנסתו החודשית הממוצעת בשנת המס הקודמת, או מהמינימום (לפי הגבוה) – יחושב לו התגמול לפי ההכנסה החודשית החדשה (הגבוהה יותר).

מי שהיה בחודש יציאתו למילואים או ברבעון שקדם לחודש יציאתו למילואים:
גם עובד שכיר וגם עובד עצמאי;
או עובד שכיר ביותר ממקום עבודה אחד;
או שהיה עובד שכיר בחלק מהזמן ועובד עצמאי בחלק מהזמן;
והייתה לו "עליה משמעותית" באחד ממקורות ההכנסה, יזכה לתגמול מוגדל לגבי אותה הכנסה שבה חל הגידול המשמעותי.
התיקון לתקנות הוא בתחולה לגבי שירות מילואים שהחל ביום 1/1/2022 ואילך.
המוסד לביטוח לאומי (להלן: "הב"ל"), יבצע הגדלת תגמולים לזכאים לכך, ככל שהם עומדים בתנאים שפורט לעיל.
מסיבות פרקטיות ובהתאם לברורים שערכנו עם עובדי הב"ל, כדי שיוכח כי הגידול בהכנסה החזיק שלושה חודשים לפחות לגבי שכיר, או לאחר קליטת השומה השנתית מפקיד השומה בנוגע לשנה שבה אירע שירות המילואים לגבי עובד עצמאי – לא מן הנמנע כי ישולם הגמול הבסיסי בשלב הראשון, ולאחר שיתברר כי נתמלאו התנאים, תתבצע השלמת תגמול.

16. מע"מ – דיווח מקוון וציון מספר רישום של קונה על גבי חשבונית מס

במסגרת המאבק בהונאות מע"מ והמלחמה בחשבוניות פיקטיביות, ולשם הגברת האכיפה ומניעת הונאות בתחום המע"מ נקבע כי החל משנת 2010 יש להגיש למע"מ דיווחים מקוונים למחשב מע"מ. החייבים בדיווח מקוון בשנת 2022 הם:

- (1) עוסקים שהם חברות וכן שותפויות שאחד השותפים הינה חברה שמחזור העסקאות שלהם בשנת 2022 היה גבוה מ- 1.5 מיליון ₪.
- (2) עצמאים, ושותפויות שכל השותפים הם עצמאים, או שחייבים בניהול ספרים בשיטה הכפולה, שמחזור העסקאות שלהם בשנת 2022 היה גבוה מ- 2.5 מיליון ₪.
- (3) מלכ"רים שהמחזור השנתי שלהם בשנת 2022 היה גבוה מ- 20 מיליון ₪.
- (4) מוסדות כספיים שהמחזור השנתי שלהם בשנת 2021 היה גבוה מ- 4 מיליון ₪.
- (5) את הדוחות המקוונים יש להגיש בתוך 15 ימים ממועד הגשת הדוח התקופתי, כמפורט להלן:
א. פירוט של כל חשבוניות המס (מס עסקאות) שהונפקו ושנכללו בדוח התקופתי וסכומן הכולל;

ב. כל רשימוני הייבוא הנושאים את שמו של העוסק, שבגינם נתבע מס תשומות בדוח התקופתי וסכומם הכולל;

ג. כל חשבונות הקנייה שהוצאו לעוסק בתקופת הדוח התקופתי, הנכללות בו כמס תשומות, וסכומן הכולל.

ד. לגבי כל חשבונות המס שהוזכרו לעיל (חשבונות מס לגבי מכירות ולגבי קניות) יפורטו בדוח הפרטים הבאים: מספרה הסידורי של החשבונית, תאריכה, סכומה וסכום המס הנובע ממנה, וכן מספר הרישום של הקונה, ולגבי כל רשימון יבוא – יפורט מספרו הסידורי. יצוין, כי עוסק רשאי להגיש את הדוח הנוסף במקום הדוח התקופתי, אם אישר זאת המנהל, בתנאים ובתיאומים שיוורה, ובלבד שדוח כאמור יוגש במועד שיש להגיש את הדוח התקופתי.

6) החל מיום 1.1.2014 החוק קובע כי חשבונית מס תכלול גם את מספר הרישום (מספר עוסק) של הקונה או נותן השירות.

17. עוסקים הרשאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ

בהתאם לתיקון 48 לחוק מע"מ בתוקף מ-1.1.2015 נקבע מעגל העוסקים הרשאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ. עוסקים אלו יכולים להוציא חשבונית עסקה בלבד בעת ביצוע העסקה של המכר או מתן השירות, וקבלה בעת קבלת תקבול דחוי (בשקים עתידיים או בכרטיסי אשראי) ואת חשבונית המס להוציא רק בעת פירעון בפועל של התקבול בגין העסקה, ולמעשה תוך 14 יום ממועד הפירעון.

תיקון זה מאפשר את תשלום המע"מ רק לאחר שנתקבל התקבול בפועל בגין העסקה.

להלן רשימת העוסקים הזכאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ, כדלקמן:

1. יצרן כגון: נגר, מסגר, בית מאפה ומפעלי יצור, שמחזור העסקאות שלו עולה על 2,150,000 ₪ כולל מע"מ אך אינו עולה על 3,810,000 ₪ כולל מע"מ, או שמחזור עסקאות שלו פחות מ-2,150,000 ₪ כולל מע"מ אך בעסקו יותר מ-6 מועסקים ולא יותר מ-17 מועסקים.

2. כל עוסק שמחזור העסקאות שלו אינו עולה על 2 מיליון ₪ - לא כולל מע"מ.

3. **נותני שירותים** – כגון: אולמות אירועים, בתי מלון, הובלות, מוסכים, השכרת רכב, שיפוצים ותיקוני בניינים, מסעדות, שמחזור עסקים לא כולל מע"מ הינו בסך העולה על 15,000,000 ₪ לא כולל מע"מ בשנה.

4. **בעסקאות מקרקעין וקבלנים** יחול בסיס המזומן למע"מ, לגבי מקדמות המתקבלות לפני מסירת המקרקעין או גמר עבודות הבנייה לקונה.

5. **בעלי מקצועות חופשיים** – כגון: עורכי דין, רואי חשבון, אדריכלים, יועצים, טכנאי שיניים, כלכלנים, עורך פטנטים ושמאים. ללא הגבלת מחזור הכנסות או מספר מועסקים.

6. **רופאים, בעלי בתי ספר לנהיגה, בעלי בתי ספר, סוחר מקרקעין, סוחר רכב, עוסק במתן אשראי, מכירת מנויים לעיתון או מופעים** ללא הגבלת מחזור הכנסות או מספר מועסקים.

7. **עוסק או מלכ"ר או מוסד כספי שקיבל שירות לפי תקנה 6 לתקנות מע"מ** מאדם שאינו רשום כעוסק ועיקר הכנסתו ממשכורת, גמלה או קצבה (חשבונית עצמית).

כמו כן נקבע בחוק כי אסור לדרוש חשבונית מס מעוסק המדווח על בסיס מזומן, לפני מועד תשלום התמורה בפועל. הפרת הוראה זו מהווה עברה פלילית לפי סעיף 118 לחוק שעונשה מאסר שלושה חודשים או קנס בסך של 9,600 ₪.

18. 1. החזר מע"מ בגין חוב אבוד ע"י הוצאת הודעת זיכוי מס

בפסק דין עקרוני שניתן ביום 2.12.99, בעניין חברת אלקה אחזקות בע"מ, קבע בית המשפט העליון, כי עוסק זכאי להחזרי מע"מ ששילם בגין "חוב אבוד".

עוד קבע בית המשפט, כי יש להחזיר את החזרי המע"מ עבור חוב אבוד בערכים ריאליים היינו, בתוספת רבית והפרשי הצמדה. כדי לקבל החזר כאמור נדרשים מספר יסודות:

1. ביצוע העסקה.
2. הוצאת חשבונית
3. תשלום המע"מ לפי החשבונית.
4. כישלון התמורה
5. היות החוב חוב אבוד

ביום 20.11.00 פורסמו תקנות מתוקנות בעניין החזרי מע"מ בגין חובות אבודים כמפורט להלן:

1. א. הגדרות:

"הודעת זיכוי" - כמשמעותה בסעיף 23א להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות) (מס' 2), התשל"ג-1973 (להלן - ההוראות);

"חוב אבוד" - סכום מס ששילם עוסק בעד עסקה, ושהוכח להנחת דעתו של המנהל (מנהל מע"מ), שהפך להיות אבוד.

ב. עוסק המוציא הודעת זיכוי, בשל חוב אבוד, יגיש למע"מ, בנוסף לה, הודעה בכתב שיצורפו לה מסמכים התומכים בעובדות המפורטות בהודעה, לרבות ציון הדוחות התקופתיים שבהם נכללות החשבוניות המתייחסות להודעת הזיכוי; בהודעה יפורטו כל אלה:

(1) פרטי העסקה שבשלה נוצר החוב;

(2) פעולות והליכים שנקט העוסק לגביית החוב;

(3) עובדות אחרות הנוגעות להודעה, שבשלהן הפך החוב לחוב אבוד;

ג. הוצאת הודעת הזיכוי והגשת הודעה כאמור בתקנת משנה (ב) ייעשו לאחר שחלפו שישה חודשים מהמועד שבו הוצאה חשבונית המס שבשלה נוצר החוב וכל עוד לא חלפו שלוש שנים מן המועד האמור (להלן - התקופה).

ד. במניין התקופה לא יבואו:

(1) פרק הזמן שבין יום הגשת תביעת חוב במסגרת הליכי פירוק או פשיטת רגל לבין יום מתן אישור המפרק או הנאמן לחלוקת דיבידנד סופי למבקש;

(2) פרק הזמן שבין יום הגשת תביעה לבית המשפט לגביית החוב ובין יום היות פסק הדין לפסק דין חלוט.

ה. עוסק ישמור ברשותו את העתק ההודעה כשהיא חתומה בחותמת "התקבל" ממשד מס ערך מוסף כמשמעותו בתקנה 16 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו - 1976.

1. עוסק שאין בידו הודעה חתומה כאמור בתקנת משנה (ה) לא יהא רשאי להקטין את סכום המכירות ואת החיוב במס ערך מוסף.

2. (א) תקנות אלה יחולו לגבי הודעת זיכוי בשל חובות אבודים שהוצאה ביום פרסומן ואילך, היינו, 20.11.00.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) לגבי חובות אבודים שהחשבונית בשלהם יצאה לפני יום כ"ח בטבת התשס"א (1 בינואר 2000) לא תחול המגבלה הקבועה בתקנה 1א (ג) לתקנות אלה.

2. הוראות כלליות להוצאת הודעת זיכוי מס

עוסק רשאי להוציא הודעת זיכוי מס בהתמלא אחד התנאים הבאים (עפ"י סעיף 23 א' בהוראות מס הכנסה ניהול פנקסי חשבונות תשל"ג-1973):

2.1 הלקוח אישר בחתימתו על ההעתק שנותר במערכת החשבונות של העוסק את העובדה שקיבל את הודעת הזיכוי, או:

2.2 הודעת הזיכוי נשלחה בדואר רשום, עם אישור מסירה, לגבי סכום מכירה שהחיוב במע"מ עולה על 1,400 ₪. אישור המסירה יצורף להעתק הודעת הזיכוי שנותרה במערכת החשבונות, או:

2.3 נתקבל אישור שהודעת הזיכוי נתקבלה בפקסימיליה.

3. הגשת בקשה להחזר מס תשומות בגין חשבוניות מס שלא נכללו בספרי

החברה

להלן שאלה ותשובה בנושא

השאלה:

בדוח שהוגש לרשויות מע"מ לא נכללו חשבוניות מס מספקים משנת 2021 עקב טעות. סך מס התשומות להחזר כ- 100,000 ₪. מדובר בכמה חשבוניות מס מ-100 ₪ ועד 80,000 ₪. כיצד מגישים בקשה לרשויות מע"מ להחזר מס תשומות ואילו מסמכים יש לצרף לבקשה?

התשובה:

ככלל, סעיף 38(א) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "החוק") מתיר ניכוי מס על תשומות עד שישה חודשים מיום הוצאת חשבונית המס על ידי הספק. עם זאת, סעיף 116 לחוק עוסק בדחיית מועדים להכרה במס תשומות. המנהל רשאי להאריך את מועד הדיווח למרות האמור בסעיף 38(א) לחוק עד חמש שנים ממועד תאריך חשבונית המס.

במקרה זה יש להגיש בקשה למנהל מע"מ בתחנה שאליו שייך העוסק ולציין כדלקמן:

- 1 הבקשה הוגשה בהתאם לסעיף 116 לחוק בגין מספר חשבוניות מס שלא נכללו בספרי החברה בדוחות התקופתיים עד לשישה חודשים מיום הוצאתן.
- 2 לציין את סך התשומות.
- 3 לציין את הסיבה לכך שחשבוניות המס לא נכללו בתקופת הדיווח השוטפת שבה הן הוצאו.
- 4 לצרף את חשבוניות המס.

19. מידע לחברה ונושאי משרה, בדבר סנקציות כנגד חברה מפרה

חוק החברות (התשנ"ט-1999) מטיל על כל חברה חובות שנתיות כלפי רשם החברות ובהן בין היתר, תשלום אגרה שנתית והגשת דוח שנתי. ברצוננו ליידע אותך בדבר תיקון לחוק שנכנס לתוקפו בתחילת 2010 ועוסק בהפעלת סנקציות כנגד חברה המפרה את החוק.

מהו התיקון החדש לחוק?

החל מתאריך 1.1.2010 נכנס לתוקף תיקון מס. 10 לחוק על פיו ניתנה לרשם החברות סמכות לפעיל סנקציות כנגד חברה שלא מילאה חובותיה בדין כלפי הרשם (סעיף 362א).

רישום חברה כ"חברה מפרה"

אי תשלום אגרה שנתית ו/או אי הגשת דוח שנתי בזמן, מהווה עילה לנקוט בסנקציות שונות כנגד החברה, דירקטורים ובעל השליטה בה. על פי החוק, מוסמך הרשם לרשום התראה לחברה במרשם החברות בגין ההפרות לעיל. במידה ולא יתוקנו ההפרות בתוך 30 יום מהמועד הנקוב – תוכרז החברה כחברה מפרה, הודעה על כך תרשם גם בנסח החברה במרשם רשם החברות, הפתוח לעיון הציבור.

מהן הסנקציות שינקטו כנגד "חברה מפרה"?

לא יבוצעו במרשם החברות פעולות הנוגעות לחברה:

- רישום שעבוד על נכסי החברה.
- רישום שעבוד לטובת החברה.
- שינוי שם החברה או שינוי מטרותיה.
- רישום חברה חדשה, שבעל מניותיה הוא: החברה המפרה או בעל השליטה בה.
- רשם המשכונות לא ירשום משכון לטובת החברה המפרה.

האם קיימות גם סנקציות כספיות כנגד חברה המפרה את הוראות החוק?

הרשם רשאי בנוסף להטיל על חברה עיצום כספי ששיעורו כיום 7,950 ₪ בגין כל הפרה. בגין הפרה מתמשכת יחולו עיצומים מצטברים עד גובה של 250,000 ₪. על גביית העיצומים הכספיים יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה).

האם ניתן להפעיל עיצום כספי כנגד דירקטור בחברה?

עיצום כספי שלא שולם על ידי החברה במועד, ניתן לגבייה מדירקטור בחברה (סעיף 360 לחוק).

כיצד ניתן לתקן את ההפרה ולהסיר את רישום "חברה מפרה"?

ע"י תשלום חובות האגרה ו/או הגשת הדוח השנתי האחרון.

כיצד ניתן לזכות בהנחה על האגרה השנתית?

חברה המשלמת אגרה עד ה- 28 לפברואר בשנה, תיהנה מהנחה. לאחר מועד זה ועד 31 לדצמבר באותה שנה, יחול תשלום מלוא האגרה. חוב אגרה שלא שולמה יעודכן על פי שיעור האגרה התקף בשנת התשלום. יודגש כי לא מוטלת על הרשות חובה לשלוח שובר תשלום ואי קבלתו אצל החברה, אינו מהווה עילה לאי תשלום.

חברה שאינה פעילה עבר זמן רב, מה עושים כדי לפרקה?

חברה שהפסיקה את פעילותה יכולה לבצע פירוק מרצון, כדי לחסוך לעצמה הצטברות חובות אגרה נוספים והטלת סנקציות כמפורט לעיל גם על נושאי המשרה ובעל השליטה בה. חברה שלא הייתה פעילה וביצעה הליך של פירוק מרצון, תקבל פטור מחובות עבר של אגרות שנתיות בהצגת אישורים בדבר הפסקת הפעילות, כמפורט בתקנות החברות (אגרות), התשס"א-2001.

מהו דין וחשבון שנתי?

על חברה פרטית להגיש לרשם אחת לשנה דין וחשבון שנתי.

יש לפעול בהתאם לחוק, למלא את חובותיה של החברה כלפי רשם החברות ולהבטיח בכך את ניהול התקין של החברה ללא סנקציות מכבידות ומיותרות.

20. חברות ארנק

השם "חברות הארנק" הוא הכינוי שדבק לתופעה שכוללת, בין היתר, "שכירים המתחזים לחברות". מדובר בעובדים שהיו שכירים בחברות שונות במשק, וכשכרם עלה מעל הרף של 30 אלף שקל, החליטו להתאגד כחברה ולקבל "שכר ייעוץ" כיועצים חיצוניים של מקום עבודתם, במקום שכר חודשי. זאת, לצורך מטרה אחת: הורדת נטל המס שמוטל עליהם בעשרות אחוזים. "חברת ארנק" היא תכנון מס הנפוץ מאוד בשנים האחרונות בעשירון העליון.

בשל העובדה שמשם החברות נמוך מהמס על הכנסות יחיד, נוח לאגור רווחים בחברה המוגדרת כמי שמספקת שירותי ניהול, וכך לשלם מס נמוך עד לחלוקת הרווחים כדיבידנד. כך חוסך המנהל דמי ביטוח לאומי, שמוטלים על שכר-אך לא על דיבידנדים.

נטל המס המוטל על שכירים בעלי שכר גבוה מאוד מגיע לשיעור של מעל 50% ממשכורתם ולכן השתרשה התופעה של "חברות ארנק" בקרבם, המפחיתה את נטל המס המוטל על אותם שכירים לרמה של מס החברות של 23% בלבד.

בפועל, אצל רבים מהבכירים הללו המשיכו להתקיים יחסי עובד-מעביד מלאים בין לבין החברה בה עבדו כבכירים, קודם להתאגדותם כחברה.

במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית 2017 – 2018, תיקון 235 לפקודת מס הכנסה נוסף לפקודה סעיף 62א העוסק ב"חברות ארנק":
הכנסה חייבת של חברת מעטים הנובעת מפעילותו של יחיד שהוא בעל מניות מהותי בה, יחשב כהכנסתו של היחיד במקרים הבאים:

1. הכנסה מיגיעה אישית – כאשר הכנסת חברת מעטים נובעת מפעילות היחיד בחבר בני אדם אחר (לרבות צד קשור לו) (בתפקידו) בנושא משרה (עפ"י חוק החברות) או מהענקת שירותי ניהול, והיחיד/חברת המעטים שלו היו נושאי משרה באותו חבר בני אדם. הוראות פסקה זו לא יחולו על יחיד שהוא בעל מניות מהותי במישרין או בעקיפין בחבר בני האדם האחר, או שהוא שותף בו, (ככל שמדובר בשותפות שאינה נסחרת).

2. הכנסה מיגיעה אישית משכר עבודה – אם הכנסת חברת המעטים נובעת מפעילות היחיד בעבור אדם אחר, (לרבות צד קשור) "והיא מסוג הפעולות הנעשות בידי עובד בעבור מעסיקו".
"אדם אחר" – למעט מי שהיחיד הוא בעל מניות מהותי בו במישרין או בעקיפין.

- ייחוס הכנסות כאמור מהחברה ליחיד יתבצע רק אם 70% או יותר מסך ההכנסה (למעט הכנסות מיוחדות- עפ"י סעיף 89 לפקודה, שווי מכירה לפי חוק מסמ"ק, דיבידנד) או ההכנסה החייבת (למעט רווח הון, שבח מקרקעין או רווח מדיבידנד) של חברת המעטים בשנת המס – הן משירות שניתן ע"י היחיד/קרובו (לרבות עובדי החברה/חברת מעטים קשורה) לאדם אחר/קרובו, במשך 30 חודשים לפחות מתוך תקופה של 4 שנים.

- הוראות פסקה זו לא יחולו על חברת מעטים המעסיקה 4 עובדים או יותר. לעניין זה: יחיד וקרובו יחשבו לעובד אחד.

- לא יראו שירות שניתן ע"י שותף בשותפות, לאותה שותפות, כשירות שניתן לאדם אחר.

ראה גם סעיף 27 להלן חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2017-2018) התשע"ז – 2016.

21. משיכות כספים של בעלי שליטה בחברה שבבעלותם-כהכנסת עבודה/דיבידנד

1. ברגיל – משיכות של בעל שליטה מחברה בשליטתו, ובפרט בחברה שבה הוא בעלים בודד לפרקי זמן ארוכים – יהיו בבחינת הכנסה חייבת במס. (ראה גם סעיף 27 (להלן)).

2. אם שלטונות המס יקבעו שהמשיכה חייבת במס, הרי היא נחשבת כסכום נטו לבעל השליטה ואזי חישוב המס יהיה באחת משתי אפשרויות:

2.1 בחלוקת דיבידנד (אם רווחי החברה יאפשרו זאת):
לדוגמא – 700,000 ₪ משיכה נטו
גילום המס – 30% מהברוטו 300,000 ₪ מס לתשלום
1,000,000 ₪ דיבידנד ברוטו

2.2 חלוקת משכורת:
לדוגמא – 530,000 ₪ משיכה/משכורת נטו
גילום המס – 47% מהברוטו מעוגל 470,000 ₪ מס לתשלום
1,000,000 ₪ משכורת ברוטו

יש לקחת בחשבון כי במקרה של "חלוקת משכורת" יהיה חיוב נוסף של דמי ביטוח לאומי. וכן – בשני המקרים יהיה חיוב של מס יסף (ראה סעיף 4 א' לעיל).

3.1 .3 יתכן ויהיו נסיבות מקלות שיש בהם טעם מיוחד, המצדיקות נטילת הלוואה מן החברה במקום מהבנק, אירועים מיוחדים שלצורכיהם ניטלת הלוואה, שיעורי ריבית גבוהים בבנק, קשיים במתן בטוחות למוסד כספי, פרקי הזמן עד לפרעון הלוואה וכו'.

3.2 בכל מקרה של משיכות חוזרות ההולכות וגדלות ו/או משיכות עומדות – ללא החזר כלשהוא אזי, ספק אם נסיבות מקלות יועילו.

4. מומלץ על כן להימנע ככל האפשר להיות במצב של משיכות עומדות ו/או משיכות חוזרות ההולכות וגדלות – מבלי שיהיו החוזרים כל שהם.

5. יצוין כי בכל מקרה של ביקורת מס הכנסה בחברה, שמים דגש ראשוני על בדיקת יתרות כרטיסי בעלי השליטה בחברה.

6. ולבסוף – בכל מו"מ עם שלטונות מס הכנסה נערכים בדיקות נרחבות של נושא משיכות בעלי שליטה בחברות.

7. ראה גם סעיף 27 להלן לגבי השנים 2017 – 2018 – 2019 – 2020 ו- 2021.

22. שינויים במס רכישה בגין רכישת דירות מגורים

במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2013 – 2014 אושרו בין השאר שינויים משמעותיים במס רכישה בגין רכישת דירות מגורים, ובכל סוגיות הפטור ממס שבח במכירתן. להלן שיעורי מס רכישה לגבי דירות מגורים לתושב ישראל מחיר בשקלים ושיעור המס- בתוקף בשנת 2022

דירה יחידה בידי יחיד תושב ישראל	
עד 1,805,545	0%
1,805,545-2,141,605	3.5%
2,141,605-5,525,070	5%
5,525,070-18,416,900	8%
מעל 18,416,900	10%
דירה נוספת בידי יחיד תושב ישראל	
עד 5,525,070	8%
מעל 5,525,070	10%

השיעורים הנ"ל היו בתוקף עד 15.1.2023.

23. העברות כספים לחו"ל

העברות של תשלומים לתושבי חוץ מחו"ל באמצעות תאגידי בנקאיים מצריכות במקרים רבים אישור ניכוי מס במקור של פקיד שומה. זאת, למעט במקרים בהם נקבע כי תשלומים אלה פטורים מניכוי במקור. בשל ריבוי השקעות של ישראלים בחו"ל בשנים האחרונות, ההנחיה בדבר האישור על ניכוי מס במקור עיכב השקעות. במטרה להקל על תושבי ישראל המשקיעים בנכסים ובהלוואות בחו"ל, הודיעה רשות המסים על "מסלול ירוק", במסגרתו מתאפשרת העברת התשלומים בפטור מניכוי מס במקור, באמצעות טופס הצהרה שימולא בסניף הבנק (או באופן מקוון במערכת הבנקאית), וזאת ללא צורך להגעה למשרדי רשות המסים לצורך קבלת האישור. המסלול הירוק מיועד לסוגי התשלומים הבאים: השקעה במניות חבר בני אדם, השקעה בנדל"ן בחו"ל, השקעה בנכסים אחרים בחו"ל (נכסים מוחשיים בלבד), מתן הלוואות לתושב חוץ ומתן הלוואות בעלים לחבר בני אדם.

24. התיישנות גביית חובות בביטוח לאומי

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 159) – התיישנות גביית חובות בביטוח הלאומי

מבוא

ביום 6 באוגוסט 2014 פורסם בספר החוקים תיקון מס' 159 (להלן: "התיקון") לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח לאומי"), אשר לפיו תחול התיישנות על גביית חובות על ידי המוסד לביטוח הלאומי, לאחר 7 שנים לכל היותר מהמועד לתשלום (להלן: "תקופת ההתיישנות").

1. עובר לתיקון

1.1 חוק הביטוח הלאומי לא הגביל את המועד שבו המוסד לביטוח לאומי רשאי לדרוש את תשלום דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח בריאות (להלן: "דמי ביטוח").

1.2 לפיכך, מבוטח עשוי לקבל דרישה לתשלום דמי ביטוח בחלוף שנים רבות מהמועד שבו נוצר החוב, כשכבר חלות עליו תוספות פיגורים.

2. התיקון

2.1 על פי התיקון תחול התיישנות על גביית חובות על ידי הביטוח הלאומי, כלומר הביטוח הלאומי יחויב לדרוש את תשלום דמי הביטוח **לכל המאוחר עד תום שבע שנים מהמועד לתשלום**.

2.2 אם לא נשלחה דרישה לתשלום החוב בתקופת ההתיישנות, ואם נשלחה אך לא ננקטו על ידי הביטוח הלאומי הליכי גביה או לא בוצע קיזוז בתוך שבע שנים ממועד הדרישה, לא ייגבו דמי הביטוח וכל חוב הנצמח מהם לרבות בדרך של קיזוז, ואי תשלום לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה.

2.3 חלה חובת דיווח לביטוח לאומי או חובת רישום במרשמי הביטוח הלאומי שלא קוימה במועדה לגבי התקופה שבעדה נדרשים דמי הביטוח בהתאם להוראות חוק ביטוח לאומי, תתחיל תקופת ההתיישנות כמפורט להלן:

א. מהמועד שבו קוימה החובה או מהמועד בו קיבל הביטוח הלאומי את המידע לעניין החבות בדמי הביטוח, **לפי המוקדם**.

ב. במקרים בהם קביעת דמי הביטוח הלאומי תלויה בקביעת שומה סופית על ידי מס הכנסה, תחול תקופת ההתיישנות להימנות ממועד קביעת השומה הסופית על ידי מס הכנסה.

3. תחולת התיקון

3.1 תחילתו של התיקון החל **מיום 1 בינואר 2015** (להלן: **"יום התחילה"**) והוא יחול על תשלום דמי ביטוח שהמועד לתשלום הינו ביום התחילה ואילך, וגם על דמי ביטוח שביום התחילה טרם חלפו שבע שנים מהמועד לתשלום.

3.2 לעניין תשלום דמי ביטוח שביום התחילה חלפו **שבע שנים וטרם חלפו שש עשרה שנים** מהמועד לתשלום, רשאי המוסד לביטוח הלאומי לשלוח דרישות חיוב רק עד **ליום 30 ביוני 2016** באמצעות הדואר.

3.3 אם לא נשלחה דרישת תשלום כאמור בסעיף 3.2 לעיל, לא ננקטו הליכי גבייה או לא בוצע קיזוז של החוב עד ליום 30 ביוני 2016, לא ייגבו דמי הביטוח וכל חוב הנצמח ממי שחייב בתשלום, לרבות בדרך של קיזוז, ואי תשלום לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה על אף הוראות כל דין אחר.

25. מס חברות

מס החברות הופחת בשנת 2018 ל- 23% (לעומת 24% בשנת 2017). והוא בתוקף גם בשנים 2019 – 2020 – 2021 ו- 2022.

26. תיקוני מס במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו- 2016

א. תקציר

ביום 19 בנובמבר 2015 אישרה הכנסת בקריאה שניה ושלישית את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ו – 2015 (להלן: **"חוק ההתייעלות"**), אשר במסגרתו נכללו, בין היתר, שינויים בחקיקת המס. בנוסף, אישרה הכנסת באותו יום בקריאה שניה ושלישית את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס. 207), התשע"ו-2015 (להלן: **"תיקון 207"**) אשר במסגרתו נכללו הוראות המאפשרות חילופי מידע לפי הסכם בין לאומי.

עיקרי הנושאים שנכללו בשני התיקונים לעיל:

- הארכת תקופת ההתיישנות להוצאת שומות ע"י פקיד השומה.
- מתן אפשרות להוצאת שומה חלקית בנושא מסוים.
- צמצום הטבת המס להפקדות לפנסיה למי שהכנסתו עולה על פי שתיים וחצי מההכנסה הממוצעת במשק (26,378 ₪ לחודש ב-2022).
- נקודות זיכוי בגין ילדים למי שנישא לאלמן או לאלמנה.
- הוראת שעה למס שבח של 25% במקום חישוב לינארי בשל מכירת קרקעות ע"י יחידים המיועדות לבניית דירות מגורים.
- הרחבת חובת הגשת דיווחים באופן אלקטרוני והקטנת הקנסות על פיגור בהגשתם.
- הגשת דיווח מקוון של מעסיק למוסד לביטוח לאומי.
- החלפת מידע מהמוסד לאומי לרשות המסים.
- מיסוי משאבי טבע.
- הקלות ברישום קרקעות ביישובי מיעוטים ללא צורך בקבלת אישורים משלטונות מיסוי מקרקעין.
- חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי ולא רק מכח אמנות למניעת כפל מס.

ב. להלן פירוט לחלק מהתיקונים שבוצעו

1. **הארכת תקופת ההתיישנות להוצאת שומות ע"י פקיד השומה** – תוקנו הסעיפים 145, 152 ו-167 לפקודת מס הכנסה, כך שפקיד השומה יהיה רשאי לבדוק את השומה ולקבוע שומה לפי מיטב השפיטה **בתוך 4 שנים** מתום שנת המס שבה נמסר לו הדוח במקום 3 שנים עד כה. במקביל, תבוטל סמכות המנהל להאריך את תקופת ההתיישנות להוצאת שומה בשנה נוספת (מעבר ל-4 השנים).

בהתאם, יראו השגה כאילו התקבלה רק **בחלוף 4 שנים** (במקום 3 שנים) מתום שנת המס שבה נמסר הדוח (או שנה מיום הגשת ההשגה, כמאוחר) ואם היא על שומה שנערכה למי שלא הגיש דוח – בתום 5 שנים, ובמקביל בוטלה השנה הנוספת אשר בסמכות המנהל.

כמו כן, פקיד השומה רשאי לשום שומת ניכויים, כך שיינתנו לו **4 שנים** (במקום 3 שנים) מתום שנת המס שבה הוגש דוח הניכויים השנתי האחרון של החייב (או תקופת ההתיישנות של שומת ההכנסה של אותו נישום, כמאוחר מביניהם).

תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2013 ואילך.

2. **מתן אפשרות להוצאת שומה חלקית בנושא מסוים** – תינתן לפקיד השומה סמכות לקבוע לפי מיטב שפיטתו בשומה חלקית את סכום הכנסתו של נישום הנוגע לנושא אחד או יותר, וכן את הניכויים, הקיזוזים והפטורים המותרים מהכנסה על פי כל דין ואת המס שאותו נישום חייב בו, וכן כי לא יהיה בשומה חלקית זו בכדי לפגוע בסמכויות פקיד השומה לבצע שומה או בזכויות הנישום לגבי יתרת הכנסתו של הנישום. פקיד השומה יודיע לנישום על הנושא או הנושאים שבכוונתו לבחון בטרם יחליט אם לקבוע שומה חלקית. שומה חלקית ניתן לקבוע פעם אחת בלבד לגבי אותה שנת מס. לסעיף זה לא נקבעה סעיף תחילה ספציפי ועל כן לא ברור האם הוא חל על דוחות מס שהוגשו טרם התיקון.

3. **צמצום הטבת המס להפקדות לפנסיה למי שהכנסתו עולה על פי שתיים וחצי מההכנסה הממוצעת במשק**

א. תקרת הטבת ניכוי מהכנסה בעד הפקדה לביטוח פנסיוני תופחת מארבע פעמים השכר הממוצע במשק לשתי פעמים וחצי השכר הממוצע במשק (26,378 ₪ לחודש). לפיכך על הפרשות מעסיק מעבר לתקרה הנ"ל, ישולם מס על ידי המועסק.

ב. תיקון סעיף 47 לפקודת מס הכנסה, כך שגם במקרה שבו רק חלק מהשכר של עובד מבוטח, ההגבלה של הניכוי לשתי פעמים וחצי השכר הממוצע במשק (במקום ארבע פעמים) תחול גם על החלק שאינו מבוטח.

ג. תקרת הטבת הניכוי מהכנסה בשל הוצאה לרכישת ביטוח מועדף מפני אובדן כושר עבודה תעמוד על השכר הממוצע במשק בשנת המס מחולק ב- 4.8 במקום ב-3.

ד. תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל ביום 1 בינואר 2016.

27. תיקוני מס במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018

במסגרת חוק התייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2017-2018) התשע"ז – 2016 אשר חוקקו מספר נושאים, כדלקמן:

1. הטלת מס על בעלי 3 דירות ומעלה ("ריבוי דירות")

חוק "ריבוי דירות" בוטל ע"י בג"צ ועד כה לא חוקק חוק חדש בנושא (הטלת מס לכל מי שמחזיק מעל 2.49 דירות) – ראה סעיף 11(10) לעיל בגין חוזר מס הכנסה לגבי מיסוי ריבוי דירות.

2. יתרות חובה בעלי מניות – משיכות בעלים

במסגרת החוק חוקק כי יראו יתרות חובה מסוימות (משיכות בעלים) "שעומדות" בדוחות הכספיים ליום 31.12.2017 בסכום העולה על 100,000 ₪ ושלא הוחזרו ו/או נפרעו עד ליום 31.12.2018 וכן לגבי משיכת בעלים שעמדו ב- 31.12.2018 ולא הוחזרו/נפרעו עד 31.12.2019 וכן גם לגבי משיכות בעלים שעמדו ב- 31.12.2019 ולא הוחזרו/נפרעו עד ליום 31.12.2020 וכן לגבי משיכות בעלים שעמדו ב- 31/12/2020 ולא הוחזרו/נפרעו עד 31/12/2021, וכן משיכות בעלים שלא הוחזרו עד 31/12/2022 כמשיכת רווחים ע"י הבעלים, (ובהתאם ימוסו כחלוקת דיבידנד או הכנסה מעבודה או מעסק, לפי העניין) בגדר יתרות חובה יכללו, גם דירת מגורים בבעלות חברה המשמשת למגורי בעל החברה, כלי טיס וכלי שיט וכן יצירות אומנות ותכשיטים. כמו כן נקבעו הוראות לעניין העברת דירות מגורים מהחברות לבעלי המניות, שהשתמשו באותן דירות למגוריהם ולפיהן, יכלו לפנות או להעביר את הדירה לבעלותם עד 31.12.2018. יש לציין כי בעת האחרונה זומנו לחקירה שורה של בעלי שליטה שמשכו כספים מהחברות שבשליטתם ולא דיווחו עליהם כהכנסה.

3. חברות ארנק
כמפורט בסעיף 20 לעיל.

4. חלוקת רווחים שנצברו בחברה

במסגרת החוק נקבעו הכללים לסמכות מנהל רשות המסים להורות על חלוקה של רווחים שנצברו בחברה. אושר כי בסמכות מנהל רשות המסים להורות על חלוקה של רווחים שנצברו בחברה – לאחר התייעצות עם ועדה ציבורית שתוקם – של עד 50% מרווחים שנצברו בחברה ושמקורם אינו מרווחים שנצברו ב- 5 השנים שקדמו לחלוקה. על מנת לאפשר פיתוח עסקים וצמיחתם הוסכם כי לא ניתן יהיה להורות על חלוקה של רווחים אם הסכום המצטבר שלהם נמוך מ- 5 מיליון ₪, ובכל מקרה, יתרת הרווחים שתיוותר בחברה לא תהיה נמוכה מ- 3 מיליון ₪.

28. דגשים למעסיקים – ביקורות פקחי משרד הכלכלה

לאור חשיבות הנושא להלן דגשים למעסיקים:

1. ביקורות פקחי משרד הכלכלה
משרד הכלכלה שולח צוותי ביקורת על מנת לבחון עמידה בהוראות חוק רבות. קנסות כבדים מוטלים על מעסיקים המפירים חובות אלו במסגרת החוק להגברת אכיפת דיני עבודה. אנו מציינים להלן מספר נקודות שעולות במהלך ביקורות שערך משרד הכלכלה:

- א. אי ציון בתלוש השכר של התעריף לשעות עבודה.
- ב. אי מסירת הודעה לעובד על תנאי העסקתו.
- ג. אי התאמה בין שעות העבודה בפועל לבין שעות העבודה המצוינות בתלוש השכר.
- ד. תשלום נמוך משכר מינימום.

2. חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה
ביום 19 ביוני 2012 נכנס לתוקפו החוק. מטרת החוק הינה להגביר ולייעל את אכיפתם של דיני העבודה. החוק מרחיב את סמכויותיו של משרד הכלכלה כגורם אכיפה וכגורם שיפוטי. מזה חודשים מספר מפקחים מטעם משרד הכלכלה עורכים ביקורות אצל מעסיקים. הקנסות המוטלים כבדים. קנסות מוטלים אף בשל עבירות על סעיפים שהם ביסודם "פרוצדורה". החוק מרחיב באופן משמעותי את מנגנוני אכיפה:
התראה מנהלית, הטלת עיצומים כספיים, אחריות פלילית, ענישת מנכ"ל המעביד. החוק מונה רשימה סגורה של עבירות על דיני העבודה לגביהן תתבצע האכיפה. העבירות חולקו לשלוש קבוצות לפי גובה הקנס שיוטל.
שימו לב!! הקנס הינו לכל עבירה בפני עצמה. לכן, לדוגמא, אם העבירה בוצעה כלפי מספר עובדים, כל הפרה כלפי עובד בודד תחויב בקנס נפרד. פניה זו איננה בגדר ייעוץ משפטי. אנו ממליצים לפנות לייעוץ משפטי במקרים שאינם ברורים. לדיני העבודה היבטים נוספים וחשובים שאינם נאכפים במסגרת חוק זה. לדוגמא, הסכמים קיבוציים וצווי הרחבה.

קבוצה א – קנס 5,000 ₪ לעבירה

- **אי ניהול פנקס חופשה.**
- **אי ניהול פנקס שעות עבודה.**
- העסקת נער בלא בדיקה רפואית או אישור רפואי, קבלת נער לעבודה בלא הדרכה בבחירת המקצוע.
- העבדת נער בלא פנקס עבודה.
- אי ניהול פנקס נערים עובדים.
- אי קבלת היתר בהעבדת ילד בהופעות או פרסומות.
- אי קביעת תקנון בנושא מניעת הטרדה מינית.
- אי הצגת מידע זמין אודות שכר מינימום.
- דרישת פרופיל צבאי מעובד.

- פרסום מודעה בדבר הצעת עבודה או שליחה להכשרה מקצועית, שלא צוינה בלשון זכר ובלשון נקבה, בין ביחיד ובין ברבים, או כל הפליה אחרת.
- פרסום מודעה בדבר עבודה או הפניה להכשרה מקצועית שיש בה הפליה חאנשים עם מוגבלות.
- דרישת מידע גנטי או ביצוע בדיקות גנטיות מעובד.
- אי מתן הפסקות לעובד.
- אי מתן הפסקה לשם שימוש בחדר שירותים.
- אי מתן הפסקה של שמונה שעות לפחות בין ימי עבודה.
- העבדת עובד במשמרות בעבודת לילה יותר משבוע אחד מתוך שלושה שבועות, בלא שיש היתר על כך.
- העבדת עובדת מהחודש החמישי להריונה בשעות נוספות ובמנוחה השבועית בלא אישור רפואי או שלא בהתאם לתנאי האישור הרפואי ובלא הסכמתה.
- העבדת עובדת שילדה במשך ארבעה חודשים שלאחר חופשת הלידה בעבודת לילה או במנוחה השבועית בלא הסכמתה.

קבוצה ב – קנס 20,000 ₪ לעבירה

- אי מתן חופשה שנתית.
- אי תשלום חופשה שנתית או חישוב מטעה של דמי חופשה שנתית או אי תשלום במועד תשלום השכר.
- אי תשלום או חישוב מטעה של דמי פדיון חופשה לעובד עוזב.
- העבדת עובד בשעות נוספות או במנוחה שבועית שלא בהתאם להוראות היתר שניתן.
- **אי תשלום או חישוב מטעה של גמול שעות נוספות.**
- אי תשלום או חישוב מטעה של גמול עבודה במנוחה שבועית.
- העבדת צעיר או מי שלא מילאו לו 18 שנים, וחל עליו חוק לימוד חובה, בשעות הלימודים.
- אי מתן הפסקות לנוער.
- העבדת נוער הלומד לימודי ערב לאחר שעה 16:00.
- ניכוי שעות היעדרות ללימודי ערב משכרו של נער.
- העבדת נער בעבודת לילה שלא בהתאם להיתר.
- **אי מתן אישור בכתב בדבר תחילתם וסיומם של יחסי עובד-מעביד.**
- **אי מסירת הודעה על תנאי עבודה או על שינוי בתנאי עבודה.**
- **אי מסירת תלוש משכורת.**
- ניכוי סכומים משכרו של עובד שלא בהתאם לחוק או ניכוי מעל 25% משכרו ברוטו של עובד.
- העבדת עובדת או עובד בחופשת לידה.
- חיוב עובד של קבלן כח אדם בתשלום (סעיף 12 לחוק העסקת עובדים ע"י קבלני כח אדם).

קבוצה ג – קנס 35,000 ₪ לעבירה

- העבדה בשעות נוספות שאינה מותרת או בלא היתר.
- העבדה במנוחה שבועית בלא היתר.
- העבדת נער מתחת לגיל המותר.
- העבדת ילד שטרם מלאו לו 15 שנים בהופעה או בצילומים, שלא בהתאם להיתר העבדת נער מעבר לשעות עבודה מותרות.
- העבדת נער במנוחה שבועית.

- העבדת נער בעבודת לילה בלא היתר.
- אי העברת סכומים שנוכו משכרו של עובד.
- הלנת שכר.
- **אי תשלום שכר מינימום** איסור פגיעה בהיקף משרה או בהכנסה או פיטורי עובדת בהריון בלא היתר, לרבות הורה מאמץ, הורה מיועד, הורה במשפחה אומנת, עובד המשרת במילואים בלא היתר.
- **אי תשלומים מכח צווי הרחבה בעניין פנסיה.**
- קבלת בטוחות מעובד או מימושן.

מומלץ לכל מעסיק לבחון היטב את עמידתו בהוראות החוק ואף להסתייע בייעוץ משפטי לשם כך, או לערוך בדיקה מקדימה על ידי בודק שכר מקצועי.

פנסיות ברירת מחדל

לעיתים עובד איננו בוחר בקרן פנסיה אליה יועברו כחוק הפרשות המעסיק. מצב זה מעמיד את המעסיקים בבעיה שכן הם ל"כאורה" עוברים על החוק. לאחרונה נקבעו שתי קרנות פנסיה שהן ברירת מחדל אליה יועברו ההפרשות ככל שעובד לא הודיע למעסיק על הקרן בה בחר.

29. תכנית חסכון לכל ילד

בחודש ינואר 2017 פתח הביטוח הלאומי תכנית חסכון אישית לכל אחד מילדכם, עד הגיעו לגיל 18.

תכנית החיסכון היא זכות של כל ילד בישראל, המאפשרת לו להתחיל את חייו הבוגרים עם סכום כסף התחלתי שייפתח בפניו הזדמנויות חדשות.

בתוכנית החיסכון יפקיד הביטוח הלאומי 52 ₪ מדי חודש לכל ילד, בנוסף לקצבת הילדים שימשיכו לקבל עבורו. הכסף יועבר לחיסכון ייעודי על שמו של הילד בקופת גמל להשקעה או בבנק, בהתאם לבחירתכם.

ההורים יוכלו להוסיף לחיסכון של כל ילד עוד 52 ₪ בחודש מקצבת הילדים, כך שסכום החיסכון יוכפל, ויעמוד על 104 ₪ בחודש.

עיקרי התוכנית

בתכנית החיסכון יופקדו תשלומים רטרואקטיביים ממאי 2015 עד דצמבר 2016, בהתאם לזכאות לקצבת ילדים בחודשים אלה.

ילד שנולד עד 31/12/2016 וכשימלאו לילד 18 שנים, יפקיד הביטוח הלאומי מענק בסך 522 ₪ לחיסכון. כספי החיסכון שנצברו יעמדו לרשות הילד, והוא יוכל למשוך אותם באישור ההורה.

אם כספי החיסכון לא יימשכו שיימלאו לילד 21 שנה, יפקיד הביטוח הלאומי מענק נוסף בסך 522 ₪ לחיסכון והילד יוכל למשוך את כספי החיסכון לפי החלטתו.

ילד שנולד מ- 1.1.2017 ואילך – כשימלאו לו 3 שנים יפקיד הביטוח הלאומי לחיסכון שלו מענק בסך 261 ₪ ו- 261 ₪ נוספים כשימלאו לו 13 שנים (בנים) או 12 שנים (בנות).

דמי הניהול על החיסכון ישולמו על ידי הביטוח הלאומי עד שהילד יגיע לגיל 21. לאחר גיל 21 ייגבו דמי הניהול מחשבון החיסכון.

בכל שנה ישלח הגוף שמנהל את החיסכון (הבנק או קופת הגמל להשקעה) דיווח על ההפקדות ורווחי התוכנית של כל אחד מהילדים.

רוצים להכפיל את סכום החיסכון?

ניתן להוסיף לחיסכון עוד 52 ₪ בכל חודש, ולהכפיל את סכום החיסכון של הילד.

בנוסף ל-52 ₪ שמפקיד הביטוח הלאומי בכל חודש, ניתן לחסוך לילד מינואר 2022 סכום נוסף של 52 ₪ מקצבת הילדים שמשולמת כך, שסכום החיסכון המצטבר יוכפל ויעמוד על 104 ₪ בחודש, ו-1,248 ₪ בשנה (במקום 624 ₪).

בחירה כזו, תעמיד לרשות הילד סכום כפול ומשמעותי בתום תקופת החיסכון, ותאפשר לו להתחיל את חייו הבוגרים בצורה עצמאית ונוחה יותר.

הסכום הנוסף יופקד לחיסכון של הילד בחודש שלאחר ביצוע הבחירה.

ניתן לבטל את הסכום הנוסף בכל שלב של התכנית.

30. שכר מינימום ומכסת ימי חופשה

1. שכר מינימום

החל מיום 1 בדצמבר 2017 עודכן שכר המינימום מהסך כאמור לסכומים הבאים:

שכר חודשי (עד 43 שעות שבועיות) – סך של 5,300 ₪ (במקום 5,000 ₪).

שכר לשעה – סך של 29.12 ₪.

החל מאפריל 2019 שבוע עבודה מחושב לפי בסיס 42 שעות (במקום 43 שעות).

וחודש עבודה מחושב לפי 182 שעות (במקום 186 שעות).

*שכר עבודה לעניין חישוב שכר המינימום הוא השכר ברוטו, לפני ניכויים.

עדכונים שהוסכם עליהם הם כדלקמן:

מאפריל 2022 5,400 ₪

מאפריל 2023 5,500 ₪

מאפריל 2024 5,700 ₪

מאפריל 2025 5,800 ₪

מדצמבר 2025 6,000 ₪

2. ימי חופשה

ביום 16 בפברואר 2016 בוצע תיקון לחוק חופשה שנתית, ועל פיו נקבעו העדכונים בהדרגה לשנים החל מ-2017.

פדיון חופשה – בית הדין הארצי לעבודה פסק בפס"ד מ-3.5.2017 כי חישוב הזכאות לחופשה שנתית צריך שיתבצע בגין שנת העבודה השוטפת ושלוש שנים שקדמו לה, באופן שיש לקחת סך כל ימי החופשה שעמדו לזכות העובד בתקופה שלא התיישנה כאמור, ולהפחית ממנה את מספר ימי החופשה שנוצלו ע"י העובד לחופשה בתקופה זו.

לנוחותכם, מצ"ב הזכאות המעודכנת לחופשה שנתית:

זכאות בימי עבודה בפועל (נטו)	זכאות בימי שבוע	זכאות בימים	וوتק בשנים
5 ימים בשבוע	12	14	16
	14	16	18
	15	18	21
	16	19	22

17	20	23	9
18	21	24	10
19	22	25	11
20	23	26	12
20	24	27	13
20	24	28	+14

- בימי החופשה נכלל יום מנוחה אחד לכל 7 ימי חופשה.

31. שיעורי הפקדה לביטוח לאומי

להלן שיעורי דמי ביטוח לאומי וביטוח בריאות (נכון לשנת 2021)

מבוטח	דמי ביטוח	בגין שכר מופחת (60% מהשכר הממוצע במשק) קרי, עד שכר של 6,330 ₪			בגין שכר מלא ועד לתקרה קרי, משכר של 6,330 ₪ ועד 44,020 ₪		
		מעביד	עובד	סה"כ	מעביד	עובד	סה"כ
שכיר	ביטוח לאומי	3.55%	0.40%	3.95%	7.60%	7.00%	14.60%
	בריאות	-	3.10%	3.10%	-	5.00%	5.00%
	סה"כ	3.55%	3.50%	7.05%	7.60%	12.00%	19.60%
עצמאי	ביטוח לאומי	-	-	2.87%	-	-	12.83%
	בריאות	-	-	3.10%	-	-	5.00%
	סה"כ	-	-	5.97%	-	-	17.83%

32. החוק לצמצום השימוש במזומן

1. רקע

החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2019. (להלן: "החוק") נחקק במרץ 2018 בתוקף מ-1.1.2019 ומטרתו לצמצם את ההון השחור ולסייע במאבק בפעילות פלילית, לרבות פשיעה חמורה, העלמות מס, הלבנת הון ומימון טרור.

החוק הוא תוצר של עבודת הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי (להלן: "ועדת לוקר"), שהגישה ביולי 2014 את הדוח שלה. ועדת לוקר סברה כי בשל היות המזומן אנונימי, ולא ניתן לאתר את זהות המשתמשים בו, הדבר מאפשר לבצע בקלות פעילות מסחרית ופיננסית הרחק מעיני הרשויות ולכן באמצעות המזומן ניתן להעלים מס, להלבין הון ולממן פעילות טרור. לפיכך, המליצה הוועדה על מתווה לצמצום הדרגתי של השימוש במזומן ובאמצעי תשלום מבוססי נייר אחרים ובמקביל קידום והגדלת השימוש באמצעי תשלום אלקטרוניים.

החוק כולל, בין היתר הגבלות על השימוש במזומן ובשקים וכן חובת תיעוד אמצעי תשלום ותקבול. ההגבלות חלות באופן גורף על כל אדם, תוך הבחנות נקודתיות על: עוסק, אדם שאינו עוסק, תייר, רו"ח ועו"ד בעת מתן "שירות עסקי ללקוח". בחוק נקבע כי יוטל עיצום כספי או קנס מנהלי על מפרי החוק, בהתאם לסיווגם וכן עונשי מאסר בשל מעשי מרמה, והכל כפי שיפורט בהמשך.

2. הגדרות מרכזיות בחוק

3.1 "עסקה" מכירה או קנייה של נכס או מתן שירות או קבלתו.

3.2 "מחיר העסקה" התמורה שהצדדים לעסקה הסכימו עליה בעבור הנכס או השירות, לרבות מס ערך מוסף, מס קנייה, בלו, וכן הוצאות הנלוות לעסקה שסוכמו עם מוכר הנכס או עם נותן השירות. לעניין זה-

2.2.1 אין זה משנה אם חלק מהתמורה שולם שלא במזומן אלא באמצעי אחר :
דוגמה: עסקה לרכישת פסנתר ב 50,000 ₪ - שולמה באופן הבא : 40,000 ₪ באשראי ו- 10,000 ₪ במזומן.
מחיר העסקה- 50,000 ₪.

2.2.2 במכירת מספר נכסים, לא יראו את המחיר המצטבר של כל הנכסים כמחיר של עסקה אחת, אלא אם כן הוסכם בין הצדדים על מכירתם בעת ובעונה אחת.

דוגמה: אדם הניגש לחנות רהיטים ורוכש מספר פריטים יחדיו ומקבל הצעת מחיר כוללת על כל הפריטים שרכש. הרי ש"מחיר העסקה" כולל את המחירים של כל המוצרים יחדיו. לעומת זאת, במצב בו אדם מגיע מעת לעת ומבצע בכל פעם בנפרד רכישה של רהיט, כל רכישה תחשב כעסקה.
פיצול מלאכותי של עסקה למספר עסקאות במטרה להתחמק ממגבלת הוראות החוק - מדובר במעשה מרמה אשר על ביצועו מוטל עונש מאסר.

2.2.3 בעסקה מתמשכת לקבלת שירות יראו כל תשלום שיש לשלם באופן תקופתי מעת לעת, כמחיר העסקה ;

דוגמה: בהסכם עם עו"ד למתן שירות גלובלי על בסיס תשלום חודשי, ייחשב כל תשלום חודשי כעסקה נפרדת. לעומת זאת, בהסכם עם עו"ד למתן שירות לעניין ספציפי/חד פעמי (כגון: ליווי הסכם רכישה, טיפול בתביעה) מחיר העסקה יהיה הסך הכולל עבור אותו השירות, גם אם התמורה שולמה בתשלומים.

יצוין כי יש להבחין בין עסקה מתמשכת לקבלת שירות לבין **עסקת מכר בה נמכרים מוצר/מוצרים והסחורה מסופקת ללקוח מעת לעת. במקרה האחרון מדובר בעסקה אחת ו"מחיר עסקה" אחד (הכולל את כל הרכיבים הנלווים שסוכמו במסגרת העסקה) ולא נראה בכל משיכת סחורה כעסקה נפרדת.**

2.2.4 במכר של זכות שכירות שהתמורה משולמת מעת לעת, לא לשיעורין, יראו כל תשלום שיש לשלם כמחיר העסקה ;

2.2.5 פעולה בנקאית ובכלל זה הפקדה, משיכה, העברה או המרה של מזומן, אינה מצויה תחת ההגבלות.

הבהרות לעניין "מחיר העסקה":

- בעסקה בה ישנם מספר רוכשים/מוכרים "מחיר העסקה" לא יפוצל ביניהם.
- בעסקת מכר של נכס (להבדיל משירות) כאשר התמורה משולמת בתשלומים יראו את מחיר העסקה כמחיר הכולל של כל התשלומים.

3.3 "עוסק" מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו, לרבות מלכ"ר.

3.4 "אדם שאינו עוסק" לרבות עוסק שלא במסגרת עסקו.

3.5 "תשלום במזומן" סכום המשולם או הניתן במזומן, למעט סכום הנמוך מבין אלה :
2.5.1 סכום בשיעור של 10% ממחיר העסקה, מסכום המתנה, מסכום התרומה או מסכום ההלוואה.

2.5.2 סכום של 11,000 ₪ או 50,000 ₪, לפי העניין.
דוגמה: מחיר העסקה הוא 30,000 ₪ ושולם לעוסק 20,000 ₪ במזומן.

התשלום במזומן הוא 17,000 ₪ ומחושב כך : 20,000 ₪ פחות (הנמוך מבין 11,000 ₪ או 30,000 * 10%).

3. הוראות החוק לגבי עוסק 3.1 הגבלות על השימוש במזומן (סעיף 2 לחוק).

- 3.1.1 לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן, במסגרת עסקו, בעסקה מעל 11,000 ₪.
- 3.1.2 לא יקבל תשלום במזומן מתייר במסגרת עסקו, בעסקה מעל 55,000 ₪.
- 3.1.3 לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כשכר עבודה, כתרומה, או כהלוואה בסכום העולה על 11,000 ₪, למעט הלוואה הניתנת על ידי גוף פיננסי מפקח.
- 3.1.4 לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כמתנה בסכום העולה על 50,000 ₪.
- 3.1.5 החל מחודש אוגוסט 2022 יופחת תקרות הסכומים בחוק לצמצום השימוש במזומן. הסכום המירבי שיותר לתשלום במזומן יעמוד על 6,000 ₪ (במקום 11,000 ₪, ובין אנשים פרטיים יעמוד על 15,000 ₪ במקום 50,000 ₪ (למעט בעת רכישת רכב – נשאר 50,000 ₪).

טבלה 1: הגבלות על השימוש במזומן לעוסק:

ה"תשלום במזומן" בוצע עבור:	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה במזומן	ההגבלה תחול כש"מחיר העסקה" גבוה מ-
עסקה במסגרת עסק	לתת ולקבל	11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪)
עסקה עם תייר במסגרת העסק	לקבל	55,000 ₪ (מ- 8/22 30,000 ₪)
שכ"ע, תרומה, הלוואה חריג: ההגבלה לא תחול על הלוואה שנותן גוף פיננסי מפקח	לתת ולקבל	11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪)
מתנה	לתת ולקבל	50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪)

3.2 הגבלות על השימוש בשקים (סעיף 4 לחוק)

- 3.2.1 לא ייתן ולא יקבל תשלום בשיק במסגרת עסקו עבור: עסקה/ שכר עבודה/ תרומה/ הלוואה/ מתנה, בלי ששם מקבל התשלום נקוב בשיק, כנפרע או כנסב, לפי העניין.
- 3.2.2 לא יסב שיק ולא יקבל נסב שיק מוסב בלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק.

טבלה 2: הגבלות על השימוש בשיק לעוסק:

התשלום בשיק בוצע עבור:	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה בשיק	הפרה כשסכום השיק גבוה מ-
עסקה, שכ"ע, תרומה, הלוואה, מתנה במסגרת העסק, בלי ששם מקבל התשלום בשיק נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין	לתת ולקבל	כל סכום
כל פעולה	להסב שיק ולקבל שיק מוסב, בלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק	כל סכום

3.3 חובת תיעוד אמצעי התשלום (סעיף 29 לחוק)

בסעיף 29 לחוק נקבע כי על עוסק לתעד את אמצעי התקבול והתשלום. כמו כן, ניתנה למנהל רשות המסים הסמכות לקבוע הוראות ספציפיות לעניין חוק זה. לפיכך תיעוד נאות לעניין החוק יתבצע כמפורט להלן:

תיעוד תקבולים: סעיפים 5-7 וסעיפים 11-12 להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות) התשל"ג - 1973 (להלן: "ההוראות") עוסקים באופן תיעוד התקבולים. סעיף 5 להוראות מפרט את הפרטים אותם יש לכלול בקבלה. בין היתר, בסעיף 5 (א) (6) מצוין כי יש לרשום את מהות התקבול. לעניין זה מהות התקבול משמע אמצעי התקבול.

כעולה מכך ציון אמצעי התקבול בקבלה (או בחשבונית מס קבלה), בספר פדיון יומי, בספר תקבולים, בספר קופה ובספר תקבולים תשלומים לפי הנדרש, יהווה מילוי הדרישה לתיעוד אמצעי התקבול כנדרש בסעיף 29 לחוק.

תיעוד תשלומים: היות ובגין כל תקבול יוצאת קבלה ונמסרת למשלם (סעיף 6 (ד)) ובתוך הקבלה מפורט אמצעי התקבול כאמור לעיל, יראו בשמירת הקבלה (תיעוד החוץ) תיעוד נאות לעניין סעיף 29 לחוק. במידה ואין פירוט בקבלה, כאמור לעיל, יראו ברישום התשלום בספר כרוך אחר כרישום נאות לעניין סעיף 29 לחוק. בנוסף, במקרים בהם נדרש רישום בספר תקבולים תשלומים יש צורך לפרט גם בספר זה את אמצעי התשלום.

יש לציין כי כל פירוט של אמצעי התשלום יכלול את הפרטים לזיהויים: מזומן: סוג המטבע.

שיק: מספרו, שם הבנק ומספר החשבון עליו נמשך.

אשראי: סוג, מספר כרטיס, שם בעל הכרטיס, שם הבנק מספר חשבון.

אחר: כל הפרטים הנדרשים לשם זיהוי אמצעי התשלום ומשלמו.

3.4 הסנקציה על הפרה של עוסק – עיצום כספי

שיעור העיצום הכספי נגזר מסכום ההפרה.

סכום ההפרה הינו: סכום ה"תשלום במזומן" התשלום בשיק או התשלום בשיק המוסב - ללא הפרטים הנדרשים, התקבול או התשלום ללא התיעוד.

- אם סכום ההפרה עד 25,000 ₪ - שיעור העיצום הוא 15%. (מאוגוסט 2022 – 10%)
- אם סכום ההפרה מעל 25,000 ₪ ועד 50,000 ₪ - שיעור העיצום הוא 20%. (מאוגוסט 2022 – 15%)
- אם סכום ההפרה מעל 50,000 ₪ - שיעור העיצום הוא 30%. (מאוגוסט 2022 – 25%)

דוגמה לחישוב העיצום:

נתון: מחיר העסקה 30,000 ₪. שולם 20,000 ₪ במזומן.

פתרון: "תשלום במזומן":

20,000 פחות 3,000 (הנמוך מבין 11,000 ו- 30,000 * 10%) = 17,000

סכום העיצום הכספי: 17,000 * 15% = 2,550 ₪.

4. הוראות החוק לגבי עו"ד ורו"ח במסגרת מתן שירות עסקי ללקוח (סעיף 2 (ו) לחוק)

בנוסף על האמור בסעיף 3 לעיל, עו"ד ורו"ח לא יקבלו במסגרת מתן "שירות עסקי" ללקוח סכום במזומן:

- מעל 11,000 ₪ - מעוסק (במסגרת עסקו). (מעל 6,000 ₪ מאוגוסט 2022)
- מעל 50,000 ₪ - מאדם שאינו עוסק. (15,000 ₪ מ- 8/2022)

טבלה 3: ההגבלות על השימוש במזומן לעו"ד ורו"ח:

מה הפעולה עליה חלה	הפרה כשהסכום
--------------------	--------------

הסכום במזומן בוצע עבור:	הגבלה במזומן	במזומן גבוה מ-
מתן "שירות עסקי" ללקוח שהוא עוסק (במסגרת עסקו)	לקבל	11,000 ₪ (6,000 ₪ מ- 8/2022)
מתן "שירות עסקי" ללקוח שהוא: אדם שאינו עוסק	לקבל	50,000 ₪ (15,000 ₪ מ- 8/2022)

4.1 הגדרת "שירות עסקי" (לפי סעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון):
כל אחת מהפעולות הבאות:

- קנייה, מכירה או חכירה לדורות של נכסי דלא נידי.
- קנייה או מכירה של עסק.
- ניהול נכסי הלקוח, ובכלל זה ניהול כספים, ניירות ערך ונכסי דלא נידי, וכן ניהול חשבונות של לקוח בתאגיד בנקאי (או באחד מהגופים המנויים בפרטים 1-4 ו-6 לתוספת השלישית של חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000).
- קבלה, החזקה או העברה של כספים לצורך הקמה או ניהול של תאגיד.
- הקמה או ניהול של תאגיד, עסק או נאמנות לאחר.

4.2 הסנקציה על הפרה של עו"ד ורו"ח במסגרת מתן שירות עסקי – קנס מנהלי
גובה הקנס המנהלי יקבע על פי תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי - צמצום השימוש במזומן)

5. הוראות החוק לגבי אדם שאינו עוסק

5.1 הגבלות על השימוש במזומן (סעיף 2 לחוק)

- לא יקבל תשלום במזומן עסקה מעל 50,000 ש"ח. (15,000 ₪ מ- 8/2022)
- לא ייתן תשלום במזומן לעוסק, בעבור עסקה במהלך של העוסק כשמחיר העסקה גבוה מ- 11,000 ₪. (מ- 8/2022 6,000 ₪)
- לא ייתן תשלום במזומן לאדם שאינו עוסק, בעבור עסקה, כשמחיר העסקה גבוה מ- 50,000 ₪. (מ- 8/2022 15,000 ₪)
- לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כשכר עבודה, כתרומה, או כהלוואה בסכום הגבוה מ- 11,000 ₪. (מ- 8/2022 6,000 ₪)
- לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כמתנה בסכום הגבוה מ- 50,000 ₪. (מ- 8/2022 15,000 ₪)

טבלה 4: ההגבלות על השימוש במזומן לאדם שאינו עוסק:

ה"תשלום במזומן" בוצע עבור:	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה במזומן	ההגבלה תחול כש"מחיר העסקה" גבוה מ-
עסקה (עם עוסק/אדם שאינו עוסק)	לקבל	50,000 ₪ (מ- 8/2022 15,000 ₪)
עסקה עם עוסק במהלך עסקו של העוסק	לתת	11,000 ₪ (מ- 8/2022 6,000 ₪)
עסקה עם אדם שאינו עוסק	לתת	50,000 ₪ (מ- 8/2022 15,000 ₪)
שכ"ע, תרומה, או הלוואה	לתת ולקבל	11,000 ₪ (מ- 8/2022 6,000 ₪)
מתנה	לתת ולקבל	50,000 ₪ (מ- 8/2022 15,000 ₪)

5.2 הגבלות על השימוש בשיקים (סעיף 4 לחוק)

5.2.1 לא יקבל תשלום בשיק בסכום העולה על 5,000 ₪ בעבור עסקה/שכר עבודה/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.

5.2.2 לא ייתן לעוסק במסגרת עסקו, תשלום בשיק בעבור עסקה/שכר עבודה/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם העוסק נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.

5.2.3 לא ייתן לאדם שאינו עוסק תשלום בשיק בסכום העולה על 5,000 ₪ בעבור עסקה/שכר עבודה/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם מקבל התשלום נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.

5.2.4 לא יסב שיק ולא יקבל נסב שיק מוסב, בלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק.

טבלה 5: ההגבלות על השימוש בשיק לאדם שאינו עוסק:

התשלום בשיק בוצע עבור:	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה בשיק	הפרה כשסכום השיק גבוה מ-
עסקה, שכ"ע, תרומה, הלוואה, מתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב	לקבל	5,000 ₪
לעוסק, במסגרת עסקו, עבור: עסקה/שכ"ע/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם העוסק נקוב בשיק כנפרע או כנסב	לתת	כל סכום
לאדם שאינו עוסק, עבור: עסקה/שכ"ע/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם מקבל התשלום נקוב בשיק כנפרע או כנסב	לתת	5,000 ₪
כל פעולה	להסב שיק ולקבל שיק מוסב, בלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק	כל סכום

5.3 הסנקציה על הפרה של אדם שאינו עוסק – קנס מנהלי
גובה הקנס המנהלי יקבע על פי תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי-צמצום השימוש במזומן) אשר יותקנו בעתיד הקרוב.

5.4 יש לציין לבסוף כי החוק החריג לתקופה של 3 שנים, דהיינו עד 31.12.2021 עסקאות שבוצעו במזומן עם תושבי האזור או תושבי המועצה הפלסטינאית (ישנו מנגנון של דיווח על עסקאות של למעלה מ- 50,000 ₪).

33. חובת דיווח לרשות המסים על מקורות המימון לרכישת מקרקעין

בחוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח 2019 (להלן: "החוק"), שנכנס לתוקף ב- 1.1.2019 סעיף 30 (א) לחוק, הקובע כי רוכש זכויות במקרקעין החייב בהגשת הצהרה לפי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין יחויב לכלול בהצהרתו לרשות המיסים על רכישת המקרקעין את הפרטים הבאים:

1. פרטים לעניין אמצעי התשלום שבו שולמה התמורה בעד המקרקעין, לרבות אסמכתאות שידרשו על ידי המנהל.

2. הצהרה שבמועד ההצהרה טרם ידוע לו מה יהיו מקורות המימון.

לעניין הצהרה המפורטת בסעיף 2 לעיל, סעיף 30 (ג) לחוק נקבע כי רשות המסים תאפשר לרוכש להשלים את הפרוט לגבי מקורות המימון לרכישת המקרקעין תוך 6 חודשים מקבלת הדירה, וזאת בהתחשב בכך שלעיתים הרוכש אינו יודע מה יהיו מקורות המימון במועד החתימה על הסכם הרכישה.

לאור האמור בסעיף 30 (ב) לחוק, הקובע כי "אישור מיסים" לפי סעיף 16 (א)(2) לחוק מיסוי מקרקעין לצורך רישום הזכויות בפנקס המקרקעין יינתן רק במילוי הדיווח לפי סעיף 30 (א) לחוק, עולה השאלה – האם בפרקטיקה המנהל יסתפק בדיווח במועד החתימה על כך שהרוכש לא יודע מה יהיו מקורות המימון לצורך מתן אישור מיסים.

לאור העובדה כי קיום הסכמים במקרקעין תלויים ברישום זכויות במקרקעין לצורך השלמתן, ראוי שרשות המיסים תבהיר לציבור שאישור המיסים יינתן על ידי המנהל כבר במועד הגשת ההצהרה כאמור לפי סעיף 30 (א) לחוק, גם אם הדיווח על מקורות המימון טרם הושלם.

יצוין שממילא כבר תקופה ארוכה הבנקים מבקשים מהרוכשים את הפרוט מקורות המימון לרכישת מקרקעין וזאת לפני העברת התמורה לחשבון המוכר, ואף דורשים אסמכתאות לתמוך בהסברים האמורים, במיוחד כשמדובר בסכומים המשולמים במזומן, וזאת לאור ההוראות הקבועות בחוק אישור הלבנת הון והצווים מכוחם הוראות ניהול תקין של בנק ישראל.

בנוסף לאמור, נוסח החוק מעורר וצפוי לעורר סוגיות ובעיות קשות בישומו על ידי ציבור העוסקים והציבור הפרטי, היכולים למצוא עצמם עוברים על החוק בעל כורחם.

34. היטל על העסקת עובדים זרים

מעסיקים של עובדים זרים מחויבים לשלם לרשות המיסים היטל העסקת עובדים זרים, למעט עבור עובדים זרים העוסקים בסיעוד (סיעוד ביתי), בחקלאות ובמקצועות נוספים. על המעסיק לשלם את ההיטל לרשות המיסים יחד עם מס הכנסה שניכה מהעובדים. בפס"ד ע"א 4946/16 פסק בית המשפט העליון שעל המעסיקים לשלם היטל להעסקת עובדים זרים גם בגין עובדים זרים מסתננים מסודן ואריתראה.

גובה ההיטל הוא כדלקמן:

כללי (למעט עובדים זרים המועסקים בסיעוד בבית ובחקלאות)	20%
עובד חוקי בענף התעשייה והבניה	15%
עובד חוקי בענף המסעדות	15%

ביום 26/10/2021 פרסם משרד האוצר תזכיר חוק בעניין ביטול ההיטל על הכנסת עובד זר החל מ- 2022 יש לציין כי תזכיר החוק מבטל את היטל העסקת העובדים הזרים בכל ענפי המשק.

35. סיוע ממשלתי בעקבות משבר הקורונה

1. מדינת ישראל, באמצעות רשות המיסים, והמוסד לביטוח לאומי קיבלה החלטות לתמוך ככל הניתן במענקים והטבות, לעסקים, לעצמאים, לשכירים בעלי שליטה בחברת מעטים, למובטלים לעידוד התעסוקה, וכן סיוע בתשלומי ארנונה לעסקים – לכל מי שנפגע בשל התפרצות נגיף הקורונה וזאת לתקופה מ- 3/2020 עד 6/2021.

2. ביום 15.11.2020 פורסמו תקנות מס הכנסה (פחת מואץ בתקופת התמודדות עם נגיף הקורונה) (הוראת שעה) התשפ"א 2021, לפיהם, מי שרכש ציוד, לרבות מכונות ורכב

עבודה שאיננו משאית, בתקופה שמיום 1/9/2020 עד יום 30/6/2021, רשאי לבקש בעד אותו ציוד פחת בשיעור כפול משיעור הפחת הרגיל.

3. ביום 4/7/2022 פורסם חוק מענק לעסקים בשל ההשפעה הכלכלית של התפשטות זן האומיקרון שלו כנגיף הקורונה החדש (הוראת שער) התשפ"ב 2022 – בגין החודשים ינואר – פברואר 2022.

36. פטור ממס לעיוור ונכה

סעיף 59(5) לפקודת מס הכנסה מעניק פטור ממס הכנסה בתנאים המפורטים בסעיף למי שנקבעה לו נכות בהתאם לכללים שבסעיף (להלן "נכות מזכה"). ביום 15.11.2021, בתיקון מספר 257 לפקודה תוקן הסעיף ונערכה בו הבחנה בין נכים שזכאים לתגמול חודשי לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) התשי"ט-1959 או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, (להלן: "תגמול חודשי") לגביהם יחול סעיף 59(א) לבין מי שאינם זכאים לתגמול כאמור, לגביהם יחול סעיף 59(א1).

התיקון חל על הכנסה מיגיעה אישית שהופקה החל מיום – 1.1.2022.

להלן עיקרי התיקון, הוראות תחולה ומעבר למי שנקבעה נכותו לתקופה של 365 יום ומעלה:

1. סעיף 59(א1) יחול על עיוור או נכה שאינם זכאים ל"תגמול חודשי". לגביהם חל השינויים הבאים:
1.1 תקרת הפטור:

תקרת הפטור להכנסה מיגיעה אישית למי שנקבעה לו נכות לתקופה של 365 ימים או יותר ואינו זכאי ל"תגמול חודשי" לשנת המס 2022 תעמוד על 409,200 ₪.

1.2 אופן קביעת שיעור ה"נכות המזכה":

1.2.1 למי שנקבעה לו נכות של 90% לפחות והנכות נקבעה מחמת שלקה באיברים שונים והאחוז הנ"ל הוא תוצאה של חישוב מיוחד של הליקוי באברים השונים, נדרש שתקבע נכות בשיעור של 40% לפחות בשל אחד הליקויים.

1.2.2 בחישוב אחוזי הנכות כאמור, לא נדרש שאחוזי הנכות בחישוב אריתמטי יהיו 100% לפחות. כלומר ינתן הפטור אף אם חיבור אריתמטי של סעיפי הליקוי נמוך מ-100%.

2. סעיף 59(א) יחול על עיוור או נכה הזכאים ל"תגמול חודשי" ללא קשר לחוק לפיו נקבעה נכותו המזכה:

תקרת הפטור:

תקרת הפטור להכנסה מיגיעה אישית למי שנקבעה לו נכות לתקופה של 365 ימים או יותר וזכאי ל"תגמול חודשי" במשך כל שנת המס, תעמוד על 628,800 ₪ בשנת 2022. היה וזכאותו ל"תגמול חודשי" אינה לשנת מס מלאה, ותקופת נכותו עולה על תקופת הזכאות ל"תגמול חודשי", תחושב תקרת פטור משוקללת עם תקרת הפטור של 409,200 ₪, בהתאם ליחסיות החודשים.

3. חישוב ההכנסה הפטורה:

3.1 חישוב ההכנסה הפטורה לנכה בשנת 2022 ואילך יהיה בהתאם לתקרה החדשה והמעודכנת (409,200 ₪) כאשר אינו זכאי כלל ל"תגמול חודשי".

3.2 נכה המציג אישור על קבלת "תגמול חודשי" לצמיתות, או שהוא זכאי לתגמול במשך כל שנת המס, חישוב הפטור יתבסס על התקרה של 628,800 ₪.

3.3 נכה המציג אישור על קבלת "תגמול חודשי" זמני לתקופה המסתיימת במהלך שנת המס, חישוב הפטור ייעשה לפי התקרות הרלוונטיות באופן יחסי לחודשי הזכאות.

3.4 בכל מקרה בו הנכות קצרה מ-365 יום אין שינוי בהוראות הסעיף.

37. החזר הוצאות למתנדב במוסד ציבורי

1. שר האוצר פירסם תקנה בדבר החזרי הוצאות עבור פעילות התנדבותית במוסד ציבורי, כאשר המתנדב לא יחויב במס בגין ההחזר, ואילו למוסד הציבורי יותרו ההוצאות בניכוי.

2. נכון לשנת 2021 יותרו כאמור החזרי ההוצאות הבאים:
- נסיעה בתחבורה ציבורית – 230 ₪ לחודש.
 - הוצאות רכישת דלק למקום ההתנדבות 690 ₪ לחודש.
 - הוצאות בשל שיחות טלפון מבית/נייד 120 ₪ לחודש.
 - כיבוד קל 30 ₪ לאדם באירוע.

38. העלאת גיל הפרישה לנשים – בהיבט הביטוח לאומי

1. חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב – 2021, מעלה את גיל הפרישה לנשים החל מיום 1.1.2022 באופן הדרגתי עד גיל 65, לאישה שנולדה בחודש ינואר 1960 ואילך.

2. גיל פרישה לגברים הוא 67, גיל הפרישה לנשים מפורט בטבלאות גיל הפרישה – להלן, והוא יהיה גיל 62 עד יום 31/12/2021 לנשים שנולדו מחודש מאי 1947 ועד חודש דצמבר 1959.

3. גיל פרישה לעניין חוק הביטוח הלאומי, הוא הגיל שהחל ממנו זכאי מבוטח שעובד בתנאי הזכאות (לרבות במבחן הכנסות) לקבל קצבת אזרח ותיק (זיקנה).

4. הטבלה החדשה של גיל פרישה לנשים מינואר 2022 לפי החוק החדש

גיל פרישה		חודש ושנת לידה	
חודשים	שנים	עד תאריך	מתאריך
-	62	12/59	5/47
4	62	12/60	1/60
8	62	12/61	1/61
-	63	12/62	1/62
3	63	12/63	1/63
6	63	12/64	1/64
9	63	12/65	1/65
-	64	12/66	1/66
3	64	12/67	1/67
6	64	12/68	1/68

9	64	12/69	1/69
-	65	ואילך	1/70

5. לנשים שנולדו מינואר 1970 ואילך – גיל הפרישה לעניין הביטוח לאומי, יהיה גיל 65.

39. הגדלת סכום ההכנסה המרבית לעניין זכאות לקצבת אזרח ותיק (זיקנה), לנשים ולגברים

1. עפ"י החוק האמור בסעיף 38 לעיל, החל מינואר 2022 הוגדל סכום ההכנסה המרבית שאותם רשאים מבוטחים (נשים וגברים) להשתכר בין גיל הפרישה (גברים 67, נשים 62-65 לפי לעיל) לגיל הזכאות, שהינו גיל 70 לגברים ולנשים (שעד אליו יש מבחני הכנסה לזכאות לקצבה על פי החוק).

2. להלן הסכומים המתוקנים:

1. בשנת 2022 סכום ההכנסה המרבית ליחיד ללא תלויים יהיה 6,750 ₪ לחודש (63.97% מהשכר הממוצע במשק), ועם תלוי אחד הסכום יהיה 9,000 ₪ לחודש (85.3% מהשכר הממוצע במשק).
2. החל מיום 1.1.2023 ואילך סכום ההכנסה המרבית ליחיד ללא תלויים יהיה 7,750 ₪ לחודש (73.45% מהשכר הממוצע במשק) וליחיד עם תלוי אחד 10,333 ₪ לחודש (97.93% מהשכר הממוצע במשק).

40. תכנוני מס החייבים בדיווח למס – הכנסה

נוסף על הגשת דוח שנתי, קיימת חובה בהגשת דוח שכולל תכנוני מס החייבים בדיווח, ייתכן שפקיד השומה יוציא שומה פרטנית על תכנון המס, ולא על כל הדוח השנתי.

לעניין זה חלות תקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006

להלן נפרט כמה תכנונים:

1. תשלום דמי ניהול מאדם לקרובו בסכום כולל של 2 מיליוני ש"ח, והכול אם בגין התשלום האמור פחתה חבות המס של המקבל.
2. מכירת נכס לקרוב שנוצר בה הפסד בסכום של 2 מיליוני ש"ח, שקוזזו כולו או חלקו משנת המכירה, או עד 24 חודשים ממועד המכירה.
3. מכירת נכס, לאחר שהנכס הועבר למוכר בפטור, או שהנכס נמכר ויצר הפסד בסכום של 2 מיליוני ש"ח הניתן לקיזוז.
4. מכירת נכס, לאחר שהנכס הגיע בפטור ממס ונמכר בתוך שלוש שנים, וכנגד הרווח שנוצר קוזז הפסד בסכום שלא פחת מ-2 מיליוני ש"ח.
5. מחילת חוב לקרוב, בתנאי שהמחילה היא בסכום של 1 מיליון ש"ח לפחות, ובעקבות המחילה פחת סכום החבות במס.
6. סגירת חוב של בעל עניין מהותי בסכום של 1 מיליון ש"ח ברבעון האחרון של השנה, ומשיכתו מיד בתחילת הרבעון של השנה שלאחר מכן.

7. רכישת אמצעי שליטה בחברה והמחאת הלוואות בעלים של מוכר המניות לרוכש המניות.
8. רכישת 50% ממניות החברה במהלך תקופה של 24 חודשים, אם לחברה הנרכשת יש הפסד של 3 מיליוני ש"ח.
9. רכישת 25% מהון המניות של חברה זרה שאינה מדינה גומלת, אם שיעור המס במדינה הזרה נמוך מ-20%.
10. רכישת חברה זרה במדינה שאינה גומלת, שמרבית נכסיה בישראל וכו'.
11. תשלום מחברה משפחתית לבעל מניות מייצג, שבעקבות התשלום נוצר הפסד לבעל המניות המייצג.
12. עסקת תמורות במקרקעין.
13. קבוצות בנייה.
14. החזקה של מלכ"ר או של מוסד כספי בעוסק. בתקנות יש פירוט על מי שאמור לדווח על התכנון. כאמור, מוטל קנס בגין אי הגשת דיווח.
- הקנס בגין תכנון מס החייב דיווח יהיה כמובן המס שרצו לחסוך, ונוסף על כך 30% מחיסכון המס שרצו להרוויח.

41. מערכת חדשה לאישורי ניכוי מס במקור

רשות המסים פרסמה הודעה על כי ביום 1.1.2023, צפויה לעלות לאוויר מערכת חדשה להפקת אישורי ניכוי מס במקור ואישורים על ניהול פנקסי חשבונות לפי חוק עסקאות גופים ציבוריים. במסגרת זו יוכנסו שיפורים ושינויים באישורי ניכוי מס במקור. בימים אלו עודכנו בתי התוכנה בנוגע למערכת החדשה, על מנת שיוכלו להיערך כראוי להתאמות שיידרשו במערכות הממוחשבות.

במערכת החדשה ינתן מענה למקרים שונים שעלו במרוצת השנים עם השימוש במערכת, ובכללם, ינתן מענה למרבית הבעיות שעלו בהפקת אישורים לשותפויות במקרים בהם ההחזקה מבוצעת באמצעות שרשרת.